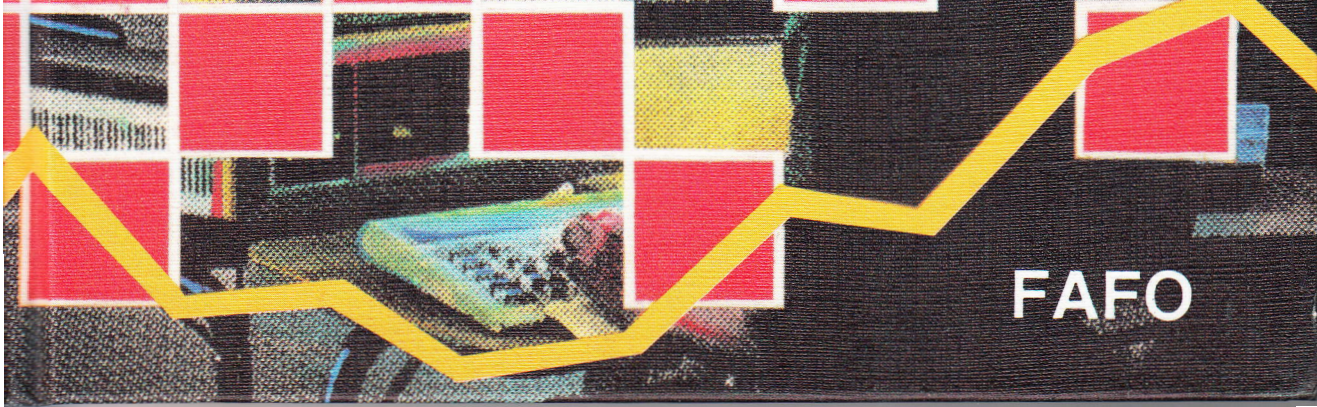
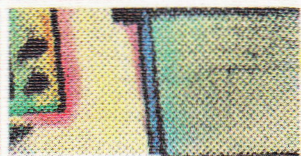
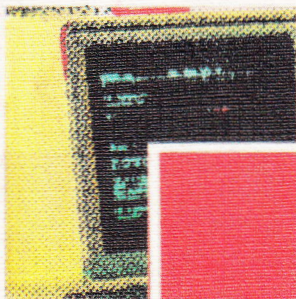
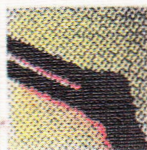
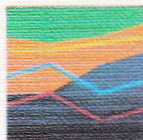

FAGBEVEGELSEN og ARBEIDSLIVET

1985-86 DATA og DIAGRAMMER

Gudmund Hernes
Atle Marøen

FAFO

FAGBEVEGELSEN og ARBEIDSLIVET

Data og diagrammer

1985–86

Gudmund Hernes og Atle Marøyen

FAFO 1985

I kommisjon hos Tiden Norsk Forlag

© Fagbevegelsens senter for forskning,
utredning og dokumentasjon, 1985

Omslag: Hugon Johnsen
Produksjon: Forlagsservice as
Trykk: Trykkeriet as, Oslo, 1985
ISBN 82-991187-3-5

INNHold

Forord	5
Kapittel 1	
Historie	7
Kapittel 2	
Fagforbund og arbeidsgiverorganisasjoner	15
2.1 Forbundene i Landsorganisasjonen	20
2.2 Forbundene i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	55
2.3 Forbundene i Akademikernes Fellesorganisasjon	64
2.4 Frittstående forbund	77
2.5 Arbeidsgiverorganisasjoner	89
Kapittel 3	
Levekår	98
Kapittel 4	
Politiske koplinger og holdninger	116
Kapittel 5	
Internasjonale forhold	135
Litteratur	144
Forkortelser	145
Figuroversikt	146
Forbundsversikt	150

FORORD

FAFO får stadig henvendelser fra tillitsvalgte, journalister, politikere, studenter og andre som ønsker faktiske opplysninger om fagbevegelsen. Det kan dreie seg om organisasjonsstruktur, om tilslutning, om medlemsutvikling, om holdninger, om inntektsforhold, om arbeidsmiljø, osv. Ofte er det de samme opplysninger som ønskes, og gjerne presentert på en lett tilgjengelig og oversiktlig måte.

Samlet utgjør derfor enkelthenvendelsene om delopplysninger en belastning, samtidig som de dokumenterer behovet for en bok som dels kan brukes som et oppslagsverk, dels kan nyttes som et hjelpemiddel i opplysningsarbeid og undervisning, og dels være en håndbok for dem som har tilknytning til fagbevegelsen. Den vil også kunne tjene til skolebruk. Ikke minst gjelder dette fordi vi i denne boken har lagt vekt på fakta og data fra 1970 og 1980-årene.

Informasjoner om slike forhold finnes spredt i en rekke forskjellige kilder. Mange av dem er offentlig tilgjengelig, men ikke alle. Eksempler på de vi har brukt er levekårsundersøkelsene, maktutredningens ulike studier, valgundersøkelsene, en serie menings-

målinger, statistisk materiale fra fagforbund, FAFOs egne undersøkelser om fagbevegelsen, offentlige utredninger, statistiske publikasjoner fra internasjonale organisasjoner, osv. Å skaffe tilveie mer omfattende dokumentasjon er derfor en arbeidskrevende oppgave.

Både fordi deler av det materiale vi har benyttet ikke er offentlig tilgjengelig og fordi endel av det som forskere i prinsippet har tilgang til ikke tidligere har vært analysert, publiseres en rekke av de opplysninger som gis i denne boken for første gang.

I vårt arbeid har vi hatt stor nytte av de data som gjøres tilgjengelig av Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste, og vi vil også takke Arbeiderbevegelsens Arkiv for nyttige informasjon. Disse institusjoner er likevel ikke ansvarlige for de analyser som er foretatt her.

Vi vil ellers gjerne ha forslag fra leserne om opplysninger de mener bør komme med i senere utgaver av denne boken.

Endelig vil vi takke Stein Hauvik, Dag Olberg, Bjørg Pettersen, Anne Rogstad, Jørn Teigstad og Geir Ulvestad for forskningsassistanse og forslag i forbindelse med denne boken.

Gudmund Hernes

Atle Marøen

HISTORIE

Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon — AFL, senere LO — ble stiftet 1. april 1899 i Christiania. Det eksisterte alt da en ikke uvesentlig fagbevegelse, og det var allerede dannet enkelte landsomfattende fagforbund.

Det er interessant at AFL kom i stand etter et internasjonalt initiativ. På en skandinavisk arbeidskongress i Stockholm i 1887 ble det vedtatt å oppfordre de fagorganiserte arbeidere til å danne sentralorganisasjoner for hvert av landene, og det ble valgt sekretariater for de enkelte land til å forestå denne oppgaven. For Norge ble det utpekt en tremannskommisjon bestående av Carl Jeppesen, skredder H. Jensen og mekaniker P. A. Pettersen. Den ble senere utvidet både med en representant fra de allerede eksisterende landsforbund, fra de Samvirkende fagforeninger i Oslo og fra Norsk Fagforbund (en organisasjon som hadde drevet faglig arbeid i forståelse med Venstre).

I januar 1899 sendte denne komiteen ut den endelige innbydelse til det konstituerende møte, som ble holdt i påsken samme år. I alt møtte 95 representanter fra 45 organisasjoner i Christiania og 39 representanter fra 29 organisasjoner utenfor hovedstaden. Tilsammen representerte de omlag 15 000 av landets 20 000 fagorganiserte. Det ble enstemmig besluttet å danne en faglig landsorganisasjon, og med 76 mot 52 stemmer vedtatt at den skulle dannes straks.

AFL ble stiftet på slutten av en

oppgangstid for norsk fagbevegelse. Det inntrådte en økonomisk krisetid, slik at selv om tre fjerdedeler av de fagorganiserte hadde stått bak dannelsen, ble den direkte tilslutning til AFL i begynnelsen liten. På slutten av fødselsåret var det bare 1578 medlemmer og bare to forbund (Trearbeiderforbundet og Formerforbundet) var med. Dels skyldtes dette at flere forbund hadde en svak organisasjon, mens andre var skeptiske til å gå inn i de lokale samorganisasjoner. Men allerede året etter sluttet flere forbund seg til, og medlemstallet steg til 4 842. På den andre kongress i 1901 ble Sekretariatets myndighet ved ledelsen av konflikter utvidet og nærmere presisert, samtidig som medlemstallet igjen var øket sterkt, til 7 558. I dette leiet lå det fram til 1905, da medlemstallet nådde 15 600 av landets 17 500 fagorganiserte. Samme år som Norge ble uavhengig av Sverige, var altså AFL blitt selve fellesorganisasjon for de fagorganiserte i Norge.

Medlemstallet ble tredoblet de nærmeste tre årene, og i perioden 1911—1920 var det en sammenhengende vekst i medlemstall, som nådde en topp med 148 484. Denne vokstern gikk sammen med en av de store industrialiseringsepokene i norsk historie, samtidig som det var en økonomisk høykonjunktur. I denne perioden ble også LO og forbundene anerkjent av arbeidsgiverne og av staten som representanter for arbeidstakerne og de forhandlingspartnere avtaler

kunne inngås med. Videre hadde AFL og arbeiderpartiet utviklet et tett samarbeid, og fagbevegelsens politiske profil var sosialdemokratisk.

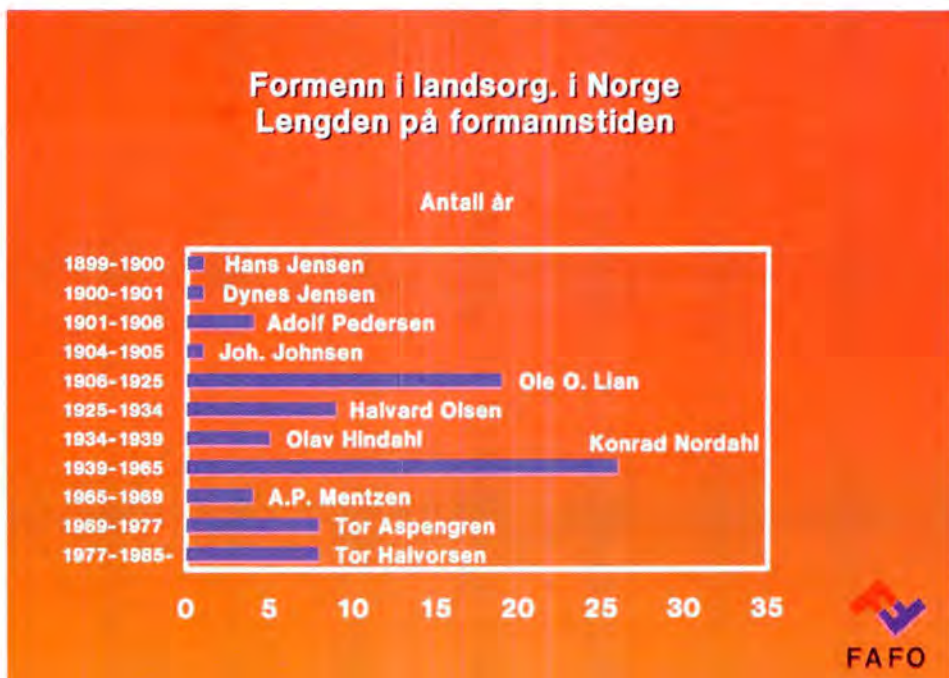
Men i 1920 kom en tilbakegang for AFL, og på bare to år ble medlemstallet nær halvert, til 83 640 i 1922, og det stagnerte fram til 1927.

Tilbakegangen skyldtes hovedsakelig tre forhold. For det første krisen med arbeidsledighet etter første verdenskrig. For det andre streikenederlag — særlig etter storstreiken mot lønnsnedslag i 1920, der 120 000 arbeidere var i konflikt da den toppet seg. For det tredje indre strid i arbeiderbevegelsen forsterket etter den russiske revolusjon, og som førte til partisplittelse. I AFL fikk «fagopposisjonen av 1911», en organisert fraksjon under ledelse av bl.a. Martin Tranmæl, på Kongressen i 1920 flertall i viktige avstemninger. Det

ga AFL en mer revolusjonær profil og en endret organisasjonsform.

Mellomkrigstidens konflikter var tildels omfattende og bitre. De tre største inntraff i 1921, 1924 og 1931, og i både den første og siste ble militære mannskaper satt inn. Kort fortalt var det arbeidsgiverne som vant fram ved den første, arbeiderne ved den andre og ingen av dem ved den tredje. Det er også verd å merke seg at alle tre hovedkonflikter var *defensive* fra fagbevegelsens side — konflikter for ikke å få lønnen satt ned — og dette er nok en viktig grunn til at de ble så bitre. Arbeidskonfliktene ble også skjerpet av lovgivningsframstøtene mot ulovlige konflikter og beskyttelse av streikebrytere, som særlig Høyre og Bondepartiet (Senterpartiet) presset på for å få vedtatt.

Men etter partisamlingen i 1927, inntrådte en ny og sammenhengende vekst gjennom resten av

mellomkrigstiden. Ideologisk skjedde også en endring tilbake til sosialdemokratisk reformpolitikk. Dette toppet seg i hovedavtalen fra 1935 (samme år som Johan Nygaardsvold dannet regjering), som samordnet de alminnelige bestemmelser fra tidligere inngåtte tariffavtaler, men som også hadde nye innslag når det gjaldt fredsplikt i tariffperioden, begrensninger av sympatiaksjoner, avtalefestede avstemningsregler og formell stadfesting av retten til kollektive plassoppsigelser. Etter dette økte antallet kollektivavtaler raskt, fra 992 i 1935 til 3200 i 1938. Dermed økte også forhandlingsintensiteten, slik at også antallet fast ansatte ved fagbevegelsens sekretariater steg raskt i løpet av 1930-årene.

I 1932 passerte medlemstallet den topp som var nådd tolv år tidligere. De neste årene ble medlemstallet på nytt fordoblet, slik at det i 1939 var nådd 356 796. En stor del av denne veksten skyldtes at nye yrker ble organisert, som Skog- og Landarbeiderforbundet (1927), offentlige funksjonærer (f.eks. Norsk telegraf- og telefonforbund i 1930) og private funksjonærer (f.eks. Norges handels- og kontorfunksjonærers forbund i 1931).

Det første tiåret etter den annen verdenskrig var preget av jevn vekst i tilslutning — fra 1945 til 1955 økte medlemstallet fra omlag 340 000 til 540 000. Fra midten av 1950-årene til slutten av 1960-årene stagnerte medlemstallet med direkte tilbakegang enkelte år. I 1970-årene var veksten derimot stabil og sterk — medlemstallet økte fra 594 337 i 1970 til 748 040 i 1980 — altså en økning på over 150 000 eller 25 % i løpet av et tiår. Første halvdel av 1980-årene har

vært preget av ny stagnasjon.

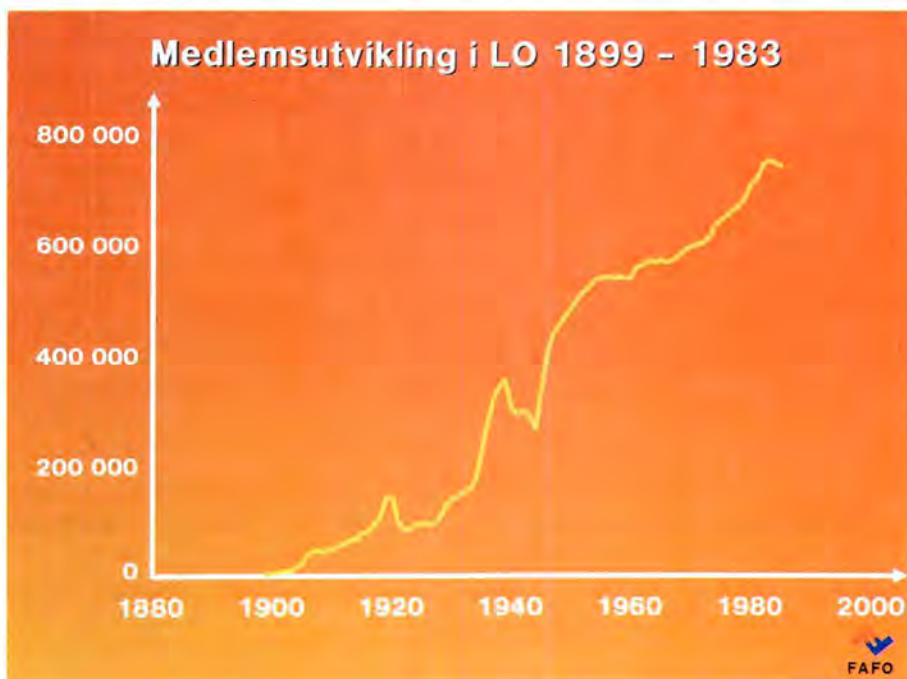
Da AFL ble stiftet i 1899, var organisasjonen først og fremst en streikestøtteorganisasjon. Men virksomhetene ble stadig utvidet i sosialdemokratisk retning med erklært mål å ivareta arbeidernes faglige og økonomiske interesser. Arbeiderklassens frigjøring var oppgaven, og den skulle nås, ikke bare ved forhandlinger med arbeidsgiverne, men også ved lover og reformer i samarbeid med arbeidernes politiske organisasjon, altså Arbeiderpartiet. Som nevnt førte fagopposisjonens seier i 1920 til en mer revolusjonær retning, mens Kongressene fra begynnelsen av 1930-årene markerte en stadig klarere sosialdemokratisk profil. F.eks. kom det til uttrykk ved at arbeidernes sosiale interesser ble likestilt med de faglige og økonomiske interesser på Kongressen i 1938, et nytt punkt om opplysningsarbeid gjennom AOF kom med, og ordet «arbeidsskjøper» ble erstattet med «arbeidsgiver» i vedtektene. Kongressen i 1949 foretok også en omfattende revisjon av vedtektene. Holdningen til sosialisering ble modifisert og erstattet med «økonomisk demokrati» og ordet «lønnstakere» ble tatt inn i stedet for «arbeidere» og «arbeiderklasse». Dette er ellers en utvikling som har sin parallell i flere andre europeiske land. Organisasjonen ble også sterkere sentralisert. I 1957 ble navnet endret til Landsorganisasjonen i Norge, eller LO.

Hovedavtalen ble revidert første gang i 1947, og senere hvert tredje eller fjerde år. De mest vidtgående endringer har skjedd når det gjelder samarbeidstiltak. Den første viktige erklæringen kom i 1957, mens det i 1966 ble tatt inn en del B om bedriftsutvalg m.m., som er-

stattet en tidligere avtale om produksjonsutvalg. Til forskjell fra del A som bare omfatter LOs medlemmer (f.eks. deltakelse i tillitsmannsvalg) gjelder samarbeidstiltakene i del B *alle* ansatte.

Hovedavtalens bestemmelser er stadig blitt utfylt av lovgivning. Eksempler på dette har man i aksjeloven som bl.a. fastsetter de ansattes representasjonsrett, arbeidstvistloven, tjenestetvistloven, arbeidsmiljøloven og loven om bedriftsdemokrati. En stadig større del av LOs virksomhet er blitt rettet inn mot utformingen av den offentlige politikk over et bredt felt som spenner fra lærlingeordninger og pensjonsbestemmelser, til uhjelp. Lønnsoppgjørene er også i større grad blitt ført som samordnete, og særlig i 1970-årene som kombinerte, der staten kommer inn i sterk grad når det gjelder realinntektsutviklingen gjennom skatter, avgifter, subsidier og priser.

Når det gjelder medlemstilslutning, er LOs relative stilling svekket de siste par tiårene. I 1958 var 51,7 % av alle lønnstakere tilsluttet LO, 9,3 % organisasjoner utenfor LO, mens 39 % var uorganiserte. I 1983 var disse tallene henholdsvis 43,6 %, 23,1 % og 33,3 %. Imidlertid omfatter disse tallene pensjonistmedlemmer. Korrigerer man for dette, finner man at andelen uorganiserte har vært omtrent konstant de siste 25 år, med 43—44 % av de yrkesaktive lønnstakere. LOs andel av dem har i samme periode sunket fra 47,5 til 35,8 % mens organiserte lønnstakere utenfor LO er økt fra 8,6 til 20,0 %. Som man vil forstå, er en av hovedgrunnene til dette at LO har et større innslag av pensjonistmedlemmer, og en annen grunn er endringer i nærings- og yrkesstruktur. (Colbjørnsen et al., FAFO, 1985) Økningen i arbeidsplasser ha kommet i de tidligere

lavt organiserte tjenesteproduserende næringer, lavt organiserte funksjonærgrupper og lavt organiserte kvinnelige lønnstakere som ofte har deltidsjobber. Fordi kvinner i økende grad har kommet ut på arbeidsmarkedet, særlig i 1970-årene, har kvinnenes andel av medlemsmassen likevel økt, fra vel 17 % i 1956 til over 27 % i 1976. Mannlige lønnstakere har derimot i mindre grad sluttet opp om fagbevegelsen. Tilbakegangen i arbeidsplasser er dels kommet i primærnæringsyrker, f.eks. i skogbruk, og dels i tradisjonelle industriyrker. Således gikk medlems-tallet i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund tilbake fra 108 128 i

1977 til 98 914 i 1983, noe som for en stor del skyldes tilbakegangen i skipsbyggingsindustrien.

Funksjonærer har i økende grad organisert seg i forbund tilsluttet de to andre hovedsammenslutningene, Akademikernes Fellesorganisasjon og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund. Medlemsforbundene i disse er mer yrkesbasert enn LOs tradisjonelle industriforbund, og gjennomgående av mindre størrelse.

Gjennom 1970-årene er lønnsoppgjørene i mindre grad sentralisert, i den forstand at en større del av tilleggene er forhandlet gjennom forbundene eller lokalt gjennom lønnsglidning.

LOs medlemstall og kongresser

År	Medlemstall	Kongress	
1899	1.578	30.3–1.4	Konstituende kongress
1900	4.842		
1901	7.558	4.4–6.4	2. kongress
1902	7.481		
1903	7.941	25.5–28.5	3. kongress
1904	9.089		
1905	15.639	20.7–23.7	4. kongress
1906	25.288		
1907	39.070	9.9–13.9	5. kongress
1908	47.211		
1909	43.194		
1910	47.453	27.6–1.7	6. kongress
1911	53.830		
1912	60.975		
1913	64.108	22.6–29.6	7. kongress
1914	67.235	23.3–26.3	1. ekstraordinære kongress
1915	77.968		
1916	80.628	13.6–19.6	8. kongress
1917	93.912	20.10–27.10	2. ekstraordinære kongress
1918	107.542		
1919	143.926		
1920	142.642	11.7–18.7	9. kongress
1921	95.965		
1922	83.640		
1923	85.599	4.3–11.3	10. kongress
1924	92.767		
1925	95.931	23.8–1.9	11. kongress
1926	93.134		
1927	94.154	4.12–14.12	12. kongress
1928	106.182		
1929	127.017		
1930	139.591		
1931	144.595	15.2–23.2	13. kongress
1932	153.374		
1933	157.524		
1934	172.513	25.11–4.12	14. kongress
1935	224.342		
1936	276.992		
1937	323.156		
1938	344.795	23.5–1.6	15. kongress
1939	356.796		
1940	306.341		
1941	293.774		
1942	299.694		

1943	291.115		
1944	267.726		
1945	339.920		
1946	407.029	6.5–13.5	16. kongress
1947	442.445		
1948	456.297		
1949	473.629	22.5–27.5	17. kongress
1950	488.442		
1951	503.397		
1952	515.593		
1953	526.016	10.5–16.5	18. kongress
1954	538.615		
1955	542.105		
1956	545.416		
1957	540.878	5.5–10.5	19. kongress
1958	543.513		
1959	541.408		
1960	541.549		
1961	562.019	28.5–2.6	20. kongress
1962	565.062		
1963	566.970		
1964	568.220		
1965	574.295	9.5–15.5	21. kongress
1966	574.034		
1967	570.210		
1968	574.113		
1969	582.289	18.5–23.5	22. kongress
1970	594.377		
1971	601.920		
1972	603.742	2.6–3.6	3. ekstraordinære kongress
1973	613.803	6.5–11.5	23. kongress
1974	635.801		
1975	655.030		
1976	673.694		
1977	686.860	22.5–28.5	24. kongress
1978	712.699		
1979	721.042		
1980	748.040		
1981	754.985	3.5–9.5	25. kongress
1982	751.357		
1983	745.101		
1984	757.759		
1985		5.5–11.5	26. kongress

Skraveringen på kartet viser at LO i perioden 1981–1983 har hatt en positiv medlemsutvikling i de nordligste fylkene, med unntak av Troms, og i Hordaland. Derimot er

det nedgang i medlemsmassene i Hedmark, Sør-Trøndelag og sørlandsfylkene. Resten av landet viser ingen endringer i perioden –81 til –83.

FAGFORBUND OG ARBEIDSGIVERORGANISASJONER

Forbundene – utvikling og antall

Faglige organisasjoner i Norge er vanligvis organisert med tre nivåer:

- 1) Forening
- 2) Forbund
- 3) Hovedsammenslutning

I Norge har vi tre hovedsammenslutninger: Landsorganisasjonen i Norge (LO), Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS), og Akademikernes Fellesorganisasjon (AF). Dessuten er det endel fagforeninger som ikke er tilsluttet noen hovedsammenslutning, og som ofte er blitt betegnet «frittstående».

Organisering av lønnstakere på arbeidsplassene har skjedd etter to hovedprinsipper: *Industriforbundsformen* der alle på en arbeidsplass knyttes til samme fagforening (f.eks. ved at sjåførene på en malingsfabrikk organiserer seg i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund), og *håndverksforbundsformen* der lønnstakerne organiseres etter sine yrker slik at flere fagforbund blir representert på samme arbeidsplass.

I Norge var fram til den annen verdenskrig det første prinsippet framherskende. Riktignok fikk man deling av noen av de største industriforbundene (f.eks. ved at Kjemisk-, Nærings- og Nytelsesmiddel-, og Tekstilarbeiderforbundet gikk ut av Arbeidsmannsforbundet

på begynnelsen av 1920-tallet.

Fra 1930-tallet begynte ekspansjonen i de tjenesteytende næringer, og dette resulterte i en sterk tilstrømning til organisasjonene for de sysselsatte i disse næringene.

Dette førte etterhvert til et brudd med industriforbundsprinsippet ved en todeling av lønnstakerorganisasjonene ved mange bedrifter med en organisasjon for de vareproduserende arbeidstakerne og en for de tjenesteytende. For eksempel er Vinmonopolets produksjonsarbeidere på Hasle og dels rundt på tapperiene for det meste organisert i Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet, mens butikkpersonalet organiserer seg i Handel og Kontor.

De nye hovedsammenslutningene, YS og AF organiserer for det meste lønnstakere i den tjenesteproduserende sektor. Det betyr at på stadig fler arbeidsplasser – f.eks. universitetene eller sykehusene – er alle hovedsammenslutningene blitt representert.

I den følgende fremstilling skal vi gi en del sentrale opplysninger om forskjellige fagforbund i Norge.

LO-undersøkelsen, 1977

I perioden desember 1976 til mars 1977 ble det samlet inn opplysninger fra et representativt utvalg av LO-medlemmer under ledelse av

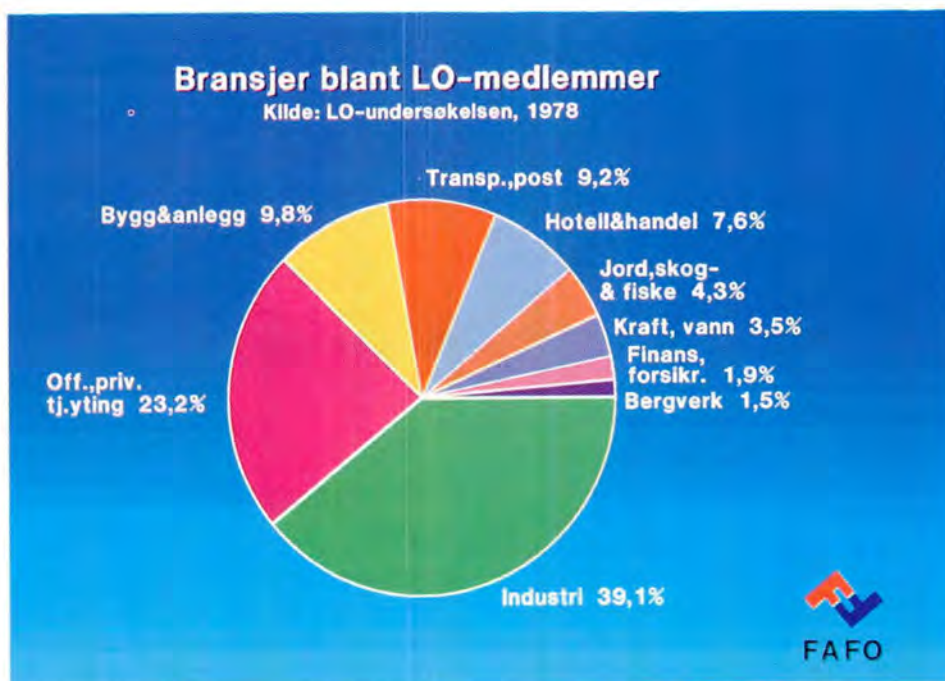
Jan Erik Karlsen. Hensikten var å kartlegge holdninger til ulike representasjonsordninger som deltakelse i bedriftsforsamling, interne samarbeidsorganer, etc. I tillegg til dette fikk vi en rekke andre opplysninger som gjaldt fagforeningsmedlemmer og deres holdninger til jobben og arbeidsledelsen. Vi vil her presentere noen av disse funnene, som indikatorer på meninger i LOs medlemsmasse.

Bransjer, og stillinger blant LO-medlemmer

Utviklingen av næringslivet i Norge gjennom de siste 20–30 årene kjennetegnes ved overgangen fra et vareproduserende til et tjenesteproduserende eller tjenesteytende næringsliv. Strukturendringene fra midten av 60-årene har vist at den

vareproduserende sektoren (= den tradisjonelle industri-sektoren) stadig avtar. I samme tidsrom øker antallet ansatte i de tjenesteytende sektorene. Gjennom avvikling av industriarbeidsplassene vil antallet tradisjonelle arbeidere minke, samtidig som nye arbeidsplasser stadig kommer til i det vi vil kalle funksjonæryrkene.

Organiseringsgraden i den tjenesteytende sektoren har alltid ligget langt under organiseringsgraden i industrisektoren. I 1975 var disse tallene henholdsvis ca. 35 % mot 60 % i vareproduksjonen. Tallene fra 1977 viser at LO den gang organiserte 4,3 % av sine medlemmer i primærsektoren (jord-, skog- og fiske), 41,9 % i tjenestesektoren og 53,8 % i industri-sektoren (inkl. bygg og anlegg, kraft og vann, mm.).

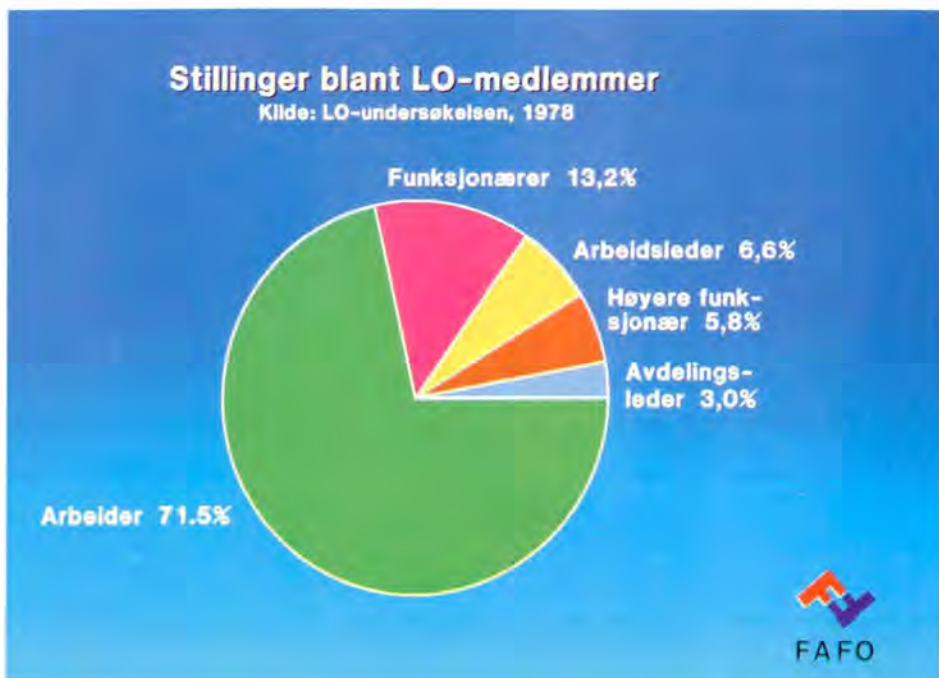
Ser vi nærmere på hvilke stillingskategorier dette dekker, viser det seg at hele 71,5 % av de spurte karakteriserer sin egen stilling som arbeider. Vi kan derfor trygt gå ut fra at de fleste LO-medlemmer blir rekruttert fra «golvet» på sine arbeidsplasser, og at dette gjelder både i vareproduserende og tjenesteytende sektor.

Organisasjonsgrad og størrelse på arbeidsplassen

Det er en gammel erfaring at økende bedriftsstørrelse gjør det lettere å organisere arbeidstakerne. Det er flere grunner til dette. I små bedrifter deltar for det første gjerne arbeidsgiverne i selve produksjonsprosessen, slik at de kan utvikle nære personlige bånd med

lønsmottakerne der. Dermed reduseres spenningen mellom partene som har motstridende interesser med hensyn til lønnens størrelse. For det andre vil det gjerne kreves et visst minstetall før lønnsstakerne på en bedrift kan fungere som en klubb. For det tredje vil antallet som behandles likt og som har samme arbeidsvilkår øke med størrelsen på arbeidsplassen. Økende størrelse er dermed med på å skape grunnlaget for felles opptreden fra arbeidstakere i samme posisjon. For det fjerde øker også tilgangen på folk med organisasjonserfaring eller ledertrening når det er flere å velge mellom. For det femte legger ulike forbund større vekt på å organisere store arbeidsplasser enn på å organisere de små.

At dette skaper betydelige organisasjonsforskjeller mellom store og små bedrifter går klart fram av figu-

ren. I de minste bedriftene, på mellom en og fire ansatte, er mindre enn en femtedel av lønnsuttakerne i arbeiderklassen organisert, mens i de store bedriftene med over 200 ansatte, er omlag tre fjerdedeler organisert. Også andre data viser det samme: jo større arbeidsplass, desto større andel av lønnsuttakerne er fagorganisert.

Utbredelsen av tillitsvern

Av lønnsuttakerne er det 14 prosent som *har*, og 22 prosent som *har hatt* tillitsvern. Av LOs medlemmer er det fire av ti som har eller har hatt vern, mens nær halvparten tilsluttet arbeidstakerorganisasjoner utenfor LO har hatt slike vern. Denne forskjellen, som ikke er særlig stor, kan skyldes at de sistnevnte organisa-

sjonene er mindre på den enkelte arbeidsplass, og at dette gir noe mer rotasjon av vervene.

Antall ansatte i bedrifter med LO-medlemmer

Når man vet at drøyt 50 % av medlemmene i LO arbeider innen industri, og at konsentrasjonen i norsk yrkesliv – også innen den tjenesteprodukerende del – har økt i hele etterkrigstiden, skal man ikke forundres over at så mye som 19 % av LO-medlemmene var knyttet til arbeidsplasser med over 1.000 ansatte. Slår vi sammen gruppen som jobbet ved arbeidsplasser med mer enn 100 ansatte, utgjør disse 59 % av medlemsmassen.

Prosent av lønnstakere som har tillitsvern

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

Prosent

100

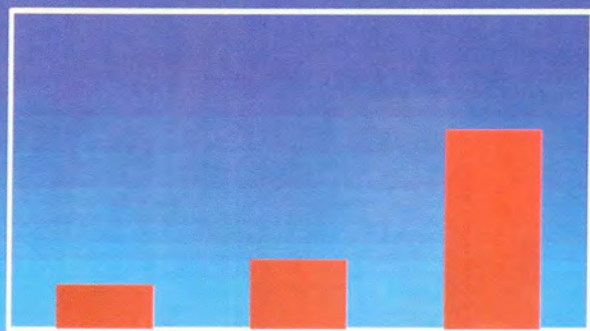
80

60

40

20

0

Har tillitsv.

Har hatt tillitsv.

Har ikke hatt tillitsv.

Andel av lønnstakere

FAFO

Antall ansatte i bedrifter med LO-medlemmer

Kilde: LO-undersøkelsen, 1978

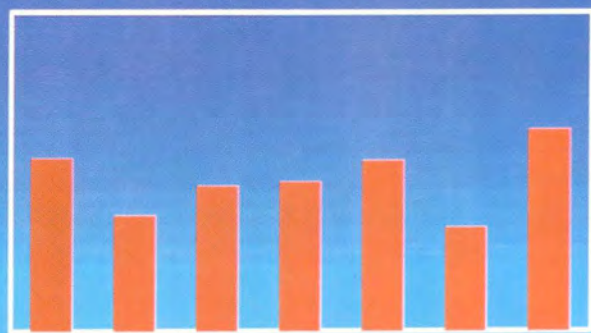
Prosent av LO-medlemmene

30

20

10

0

1-25

25-49

50-99

100-199

200-500

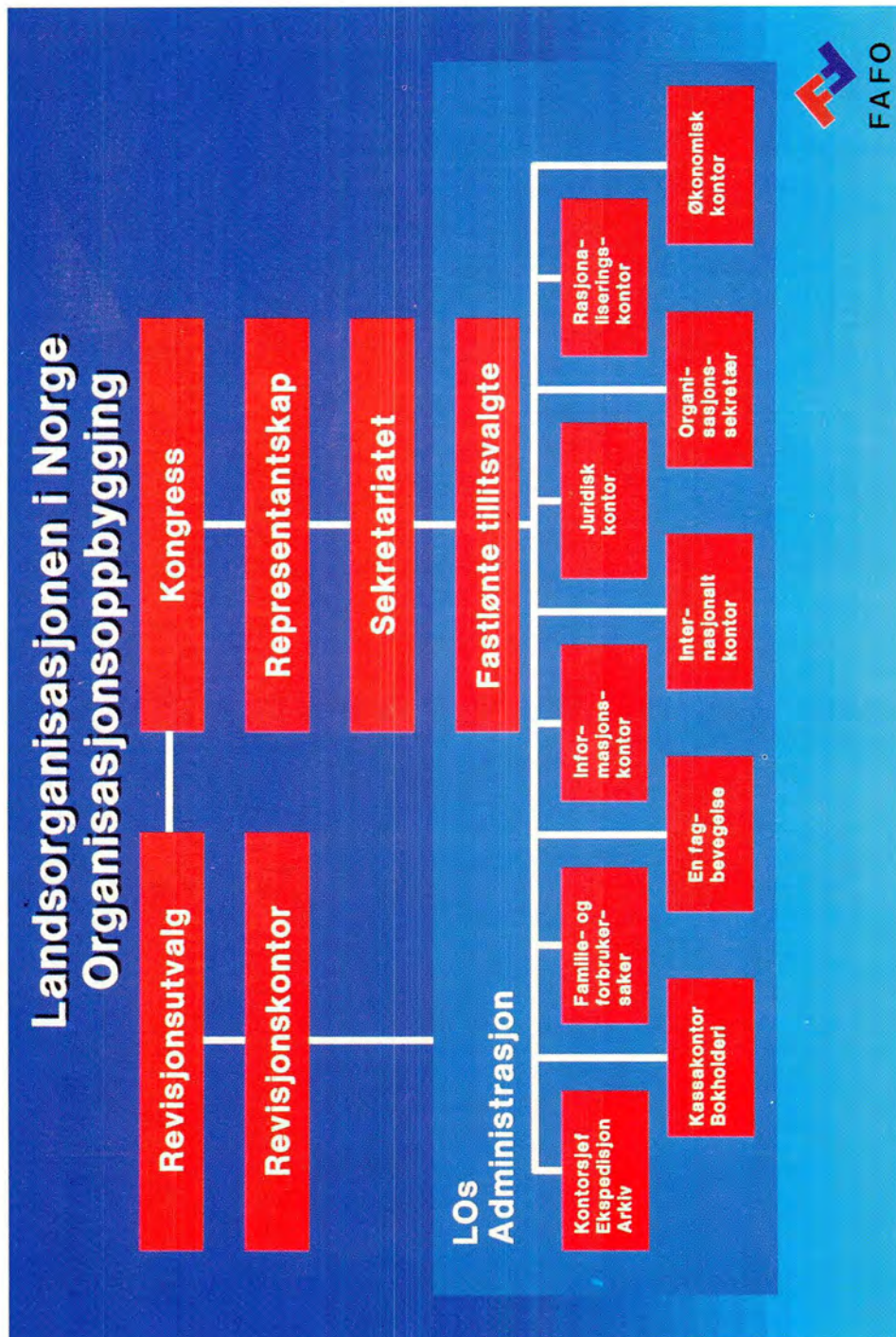
500-1000

1000 +

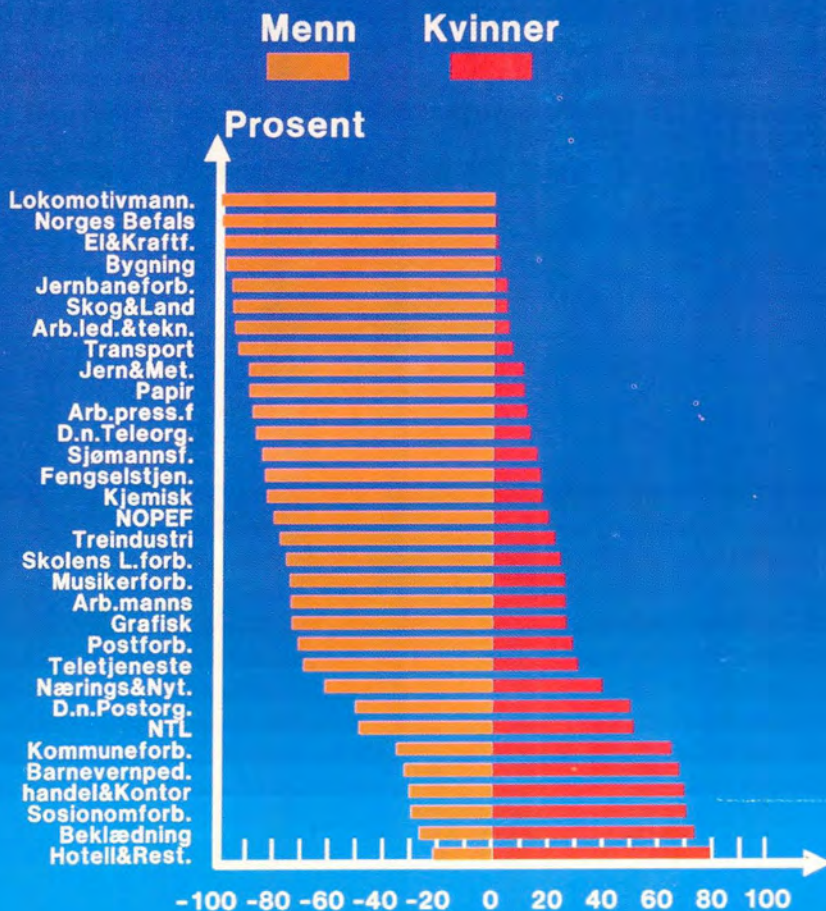

FAFO

2.1 Forbundene i Landsorganisasjonen

LO-forbund etter prosentandel kvinner og menn 1983

Kilde: LOs beretninger 1984

Arbeiderpartiets presseforbund, APF

Stiftelsesår: 1909

Tidligere navn: Norges Sosialdemokratiske Presseforening

Antall medlemmer, 1983: 824

Antall avdelinger: 39

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 11

Formann: Finn Arne Eriksrud

Merknader:

Organiserer medlemmer innenfor forbundets virkeområde (redaktører, disponenter, redaksjonssekretærer, journalister, tegnere, fotografer og journalistlærlinger i aviser som er offisielle organer for Det Norske Arbeiderparti). Personer utenfor denne gruppen, og skribenter med skrivning som hovedinntektskilde kan også være medlemmer når det ikke finnes andre muligheter for medlemskap i LO.

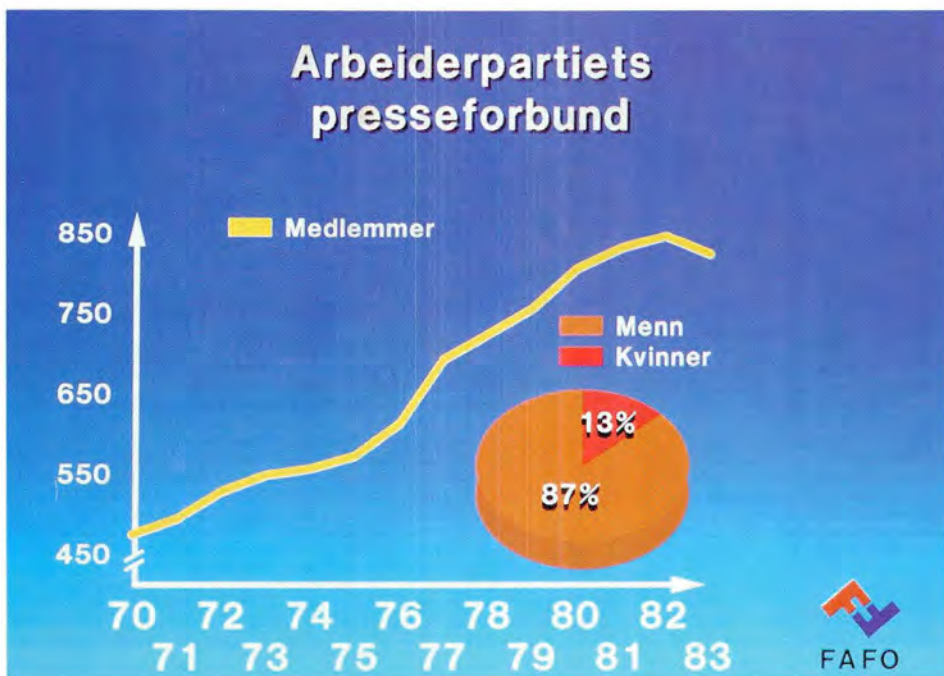
APF samarbeider med Norsk Journalistlag i lønnsfaglige spørsmål.

Adresse: c/o AOF,

Storgt. 23D

0184 Oslo 1

Tlf. 02/40 12 53

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer

Stiftelsesår: 1951

Antall medlemmer, 1984: 14 477

Antall avdelinger: 144

Antall heltidsansatte: 17

Antall medlemmer i forbundstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 30

Fagblad: «Arbeidsledelse og Teknikk», opplag 15 500; 5 nr. i året

Formann: Roar Helgesen

Merknader:

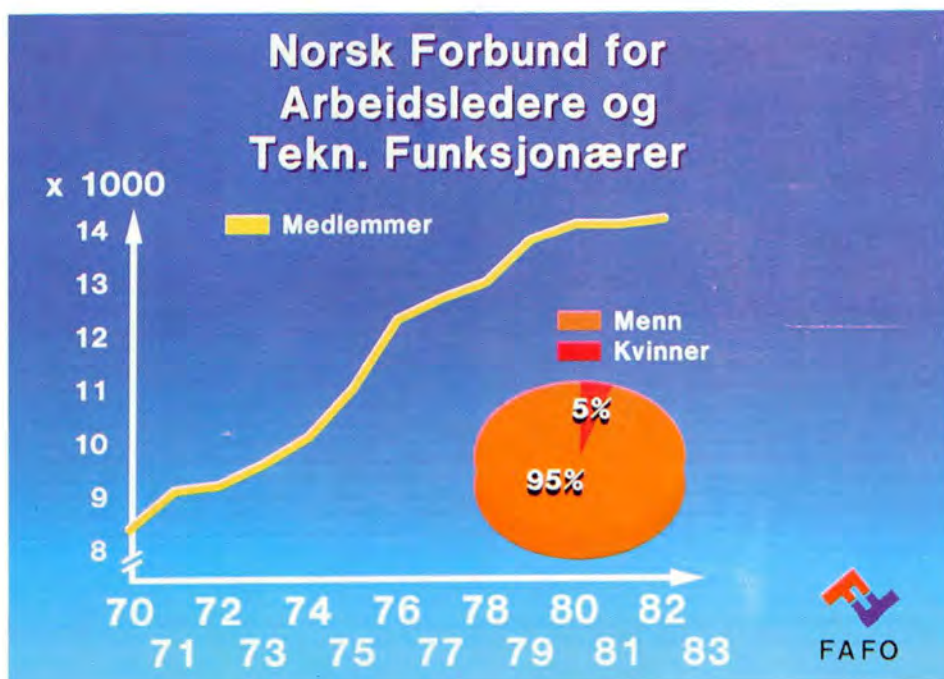
Faglig sammenslutning for arbeidsledere og tekniske funksjonærer i privat virksomhet — Oppsynsmenn og teknisk ansatte ved Statens vegvesen. De sistnevnte danner etatsforening.

Adresse:

Youngsgt. 11

0181 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Norsk Arbeidsmandsforbund

Stiftelsesår: 1895

Tidligere navn: Det norske Vei- og Jernbanearbeiderforbund

Antall medlemmer, 1983: 38 021

Antall avdelinger: 30

Antall heltidsansatte: 47

Antall medlemmer i forbundsstyret: 13

Antall medlemmer i landsstyret: 31

Fagblad: «Arbeidsmanden», opplag 40 000; 10 nr. i året

Formann: Harald Øveraas

Merknader:

Fagorganisasjon for arbeidere i Statens Vegvesen, Statens Havne-, Fyr- og Merkevesen, Statens Kraft- og Jernbaneanlegg, private anlegg, private renholdsselskaper og bergverksindustri.

Forbundet har regelmessig kontakt med myndighetene og er representert i offentlige råd og utvalg.

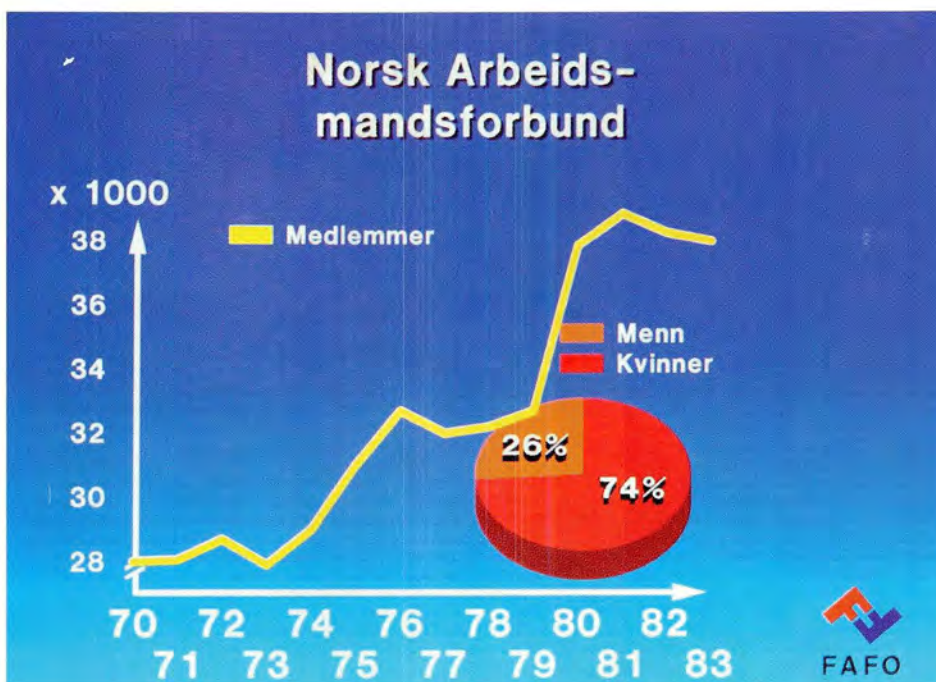
Tilsluttet Statstjenestemannskartellet.

Adresse:

Møllergt. 3

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Norsk Barnevernpedagogforbund

Stiftelsesår: 1968 (Tilsluttet LO 1980)

Tidligere navn: Barnevernpedagogenes Landsforbund

Antall medlemmer, 1984: 1102

Antall avdelinger: 18

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i forbundsstyret: 10

Antall medlemmer i landsstyret: 28

Fagblad: «Barnevernpedagogen», opplag 1550; 5 nr. i året

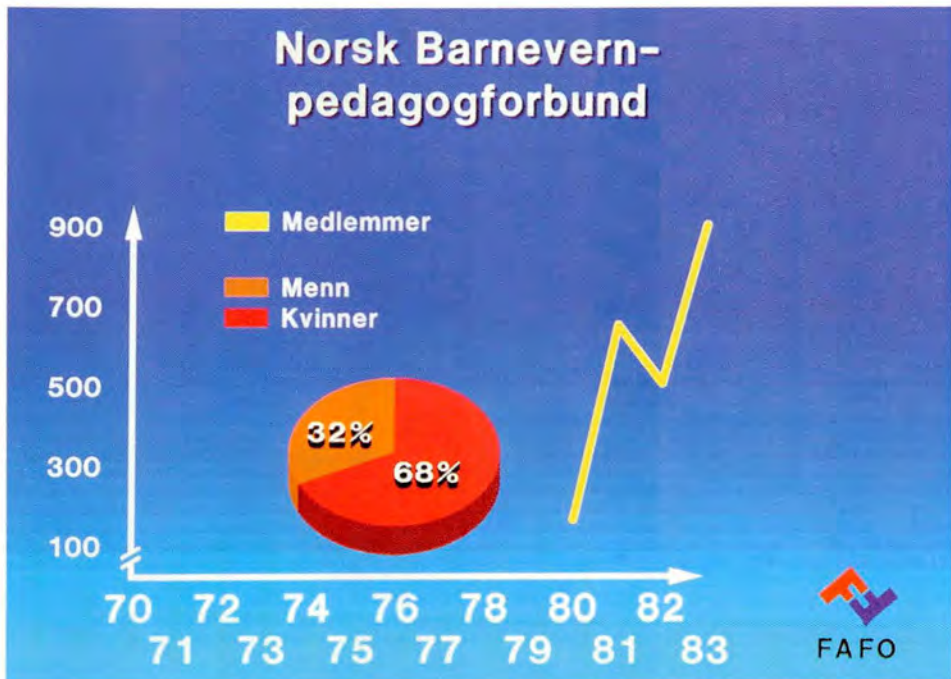
Leder: Bjørn Christiansen

Adresse:

Åkebergv. 56

0650 Oslo 6

Tlf. 02/68 78 80

Norges Befalsforbund, NBF

Stiftelsesår: 1896

Tidligere navn: Sammenslutning av Luftforsvarets Befalsfond og Norges Befalslag

Antall medlemmer, 1984: 3 987

Antall avdelinger: 77

Antall heltidsstillinger: 5

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 15

Fagblad: «Befalsbladet», opplag 4 900; 6—8 nr. i året

Formann: Johan Lohne

Merknader:

Organiserer befall i alle forsvarsgrener og skal fremme felles økonomiske, faglige og sosiale interesser.

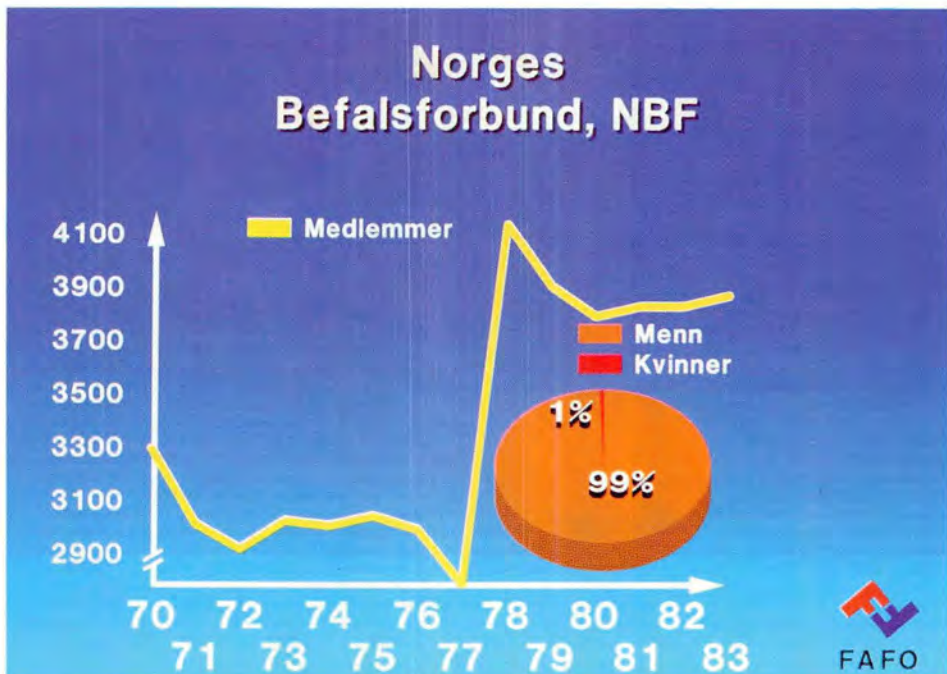
NBF er medlem av Statstjenestemannskartellet.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Bekledningsarbeiderforbundet

Stiftelsesår: 1890

Tidligere navn: Sammenslutning av Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Norsk Tekstilarbeiderforbund og Norsk Skotøyarbeiderforbund (1969), og Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund (1973)

Antall medlemmer: 14 069

Antall avdelinger: 125

Antall heltidsansatte: 9

Antall medlemmer i forbundsstyret: 13

Antall medlemmer i landsstyret: 27

Fagblad: «Vi i bekledning», opplag 19 000; 10 nr. i året

Formann: Finn Nilsen

Merknader:

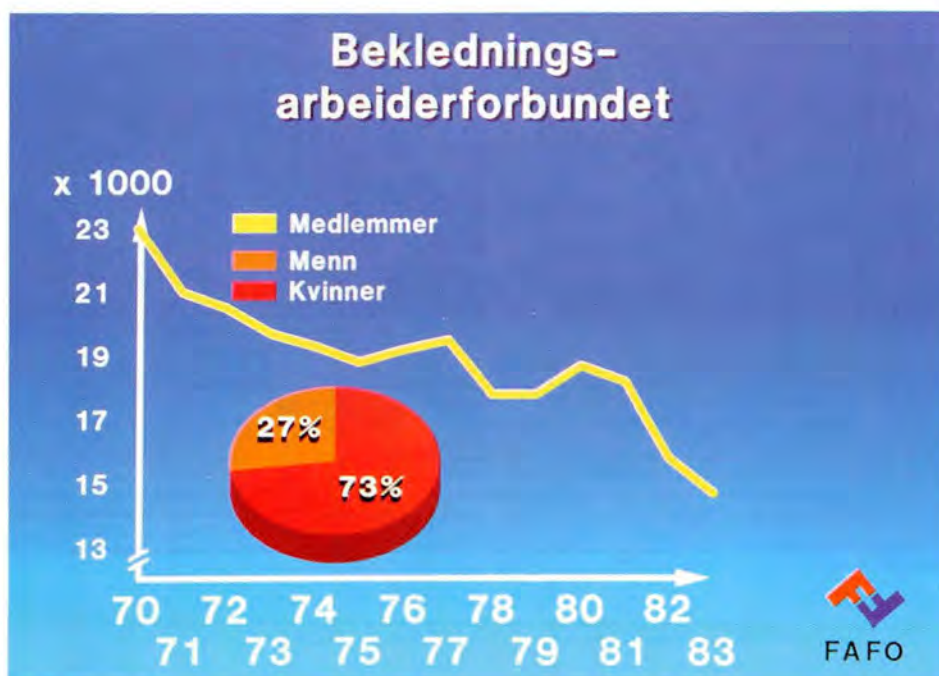
Sammenslutning av arbeidere innenfor konfeksjon, tekstil/trikotasje, skotøy, hatt- og luebransjen, skredderfaget, kjole- og draktfaget, paraplymakere, modist- og pelsfaget, garveri-, lærvare- og hanskebransjen. Representert i Heimarbeidsrådet og i Yrkesopplæringsrådet.

Adresse:

Youngsgt. 11C

0181 Oslo 1

Tlf. 02/20 45 35

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund

Stiftelsesår: 1923

Tidligere navn: Sammenslutning av Norsk Høvleriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund (1949). Omfatter fra 1961 Steinindustriarbeiderforbundet og fra 1976 også Murerforbundet.

Antall medlemmer, 1984: 56 343

Antall avdelinger: 275

Antall heltidsansatte: 19

Antall medlemmer i forbundsstyret: 17

Antall medlemmer i landsstyret: 39

Fagblad: «Bygningsarbeideren», opplag 60 000; 10 nr. i året

Formann: Odd Isaksen

Merknader:

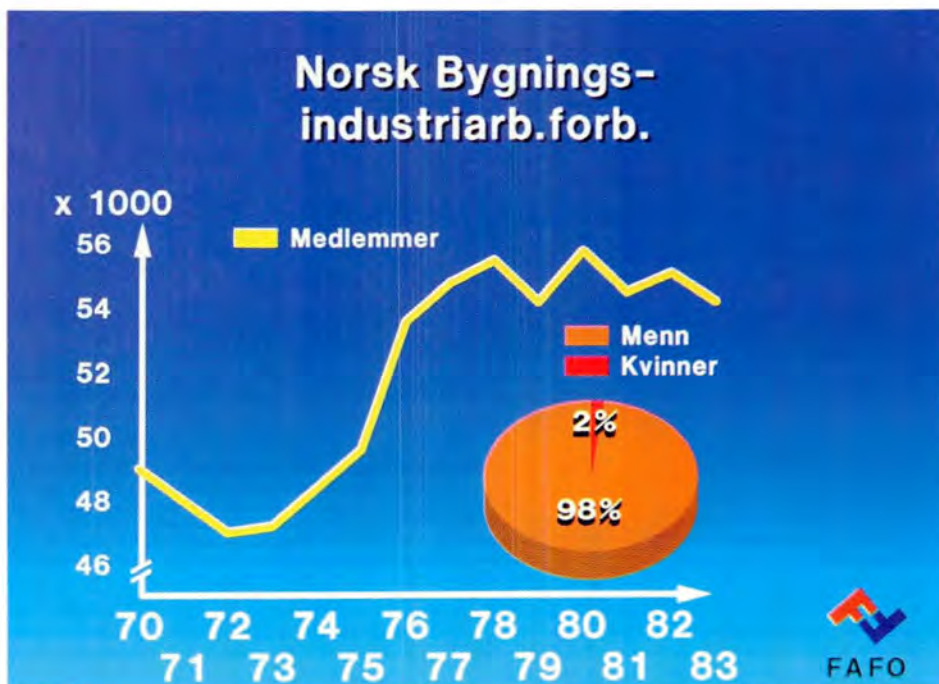
Organiserer arbeidere som enten produserer varer til byggevirksomhet eller som arbeider i byggevirksomhet. Har opprettet målekontorer for å medvirke til fastsetting av akkorder. Driver kurs- og opplysningsvirksomhet.

Adresse:

Henrik Ibsensgt. 7

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, NEKF

Stiftelsesår: 1918

Antall medlemmer, 1983: 24 565

Antall avdelinger: 240

Antall heltidsansatte: 23

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 34

Fagblad: «Elektrikeren», opplag 28 500; 11 nr. i året

Formann: Gunnar Grimnes

Merknader:

Sammenslutning for teknisk personell innen elektrisitetsforsyningen (produksjon, distribusjon og installasjon).

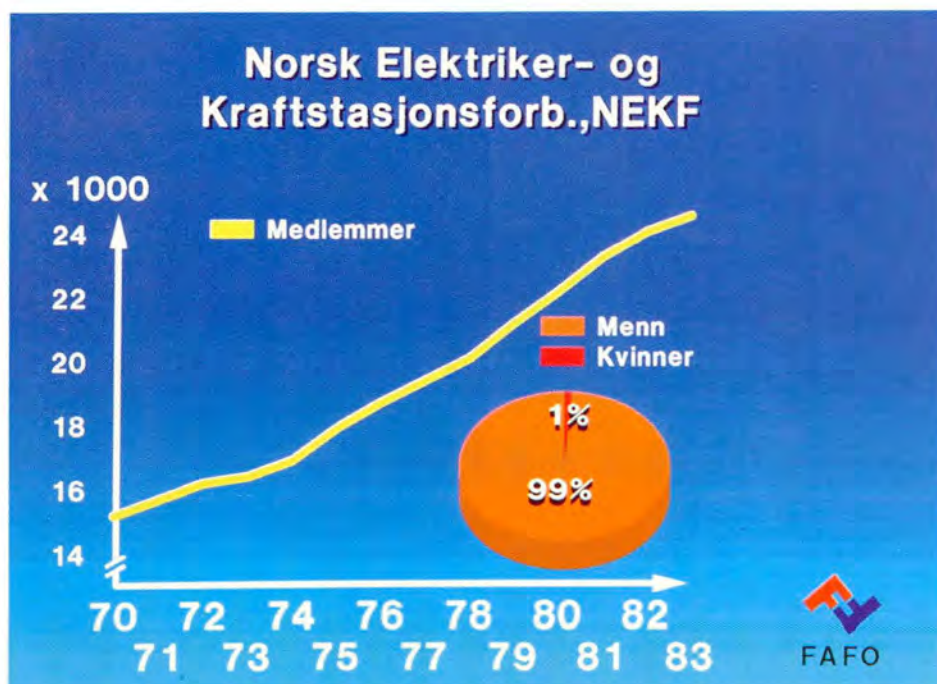
Representert i flere komitéer og utvalg som har med opplæringsoppgaver å gjøre.

Adresse:

Youngsgt. 11

0181 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Norsk Fengselstjenestemannsforbund

Stiftelsesår: 1918

Tidligere navn: Fengselsbetjentenes Landsforbund

Antall medlemmer, 1985: 1 699

Antall avdelinger: 25

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 15

Fagblad: «Fengselsmannen», opplag 1 950; 4 nr. i året

Leder: Reidar Albertsen

Merknader:

Faglig sammenslutning av tjenestemenn ansatt i fengselsvesenet, Statens alkoholistanstalter og kriminalomsorg. Betydelig kontakt med Fengselsstyret i Justisdepartementet, Sosialdepartementet og Statens edruskapsdirektorat.

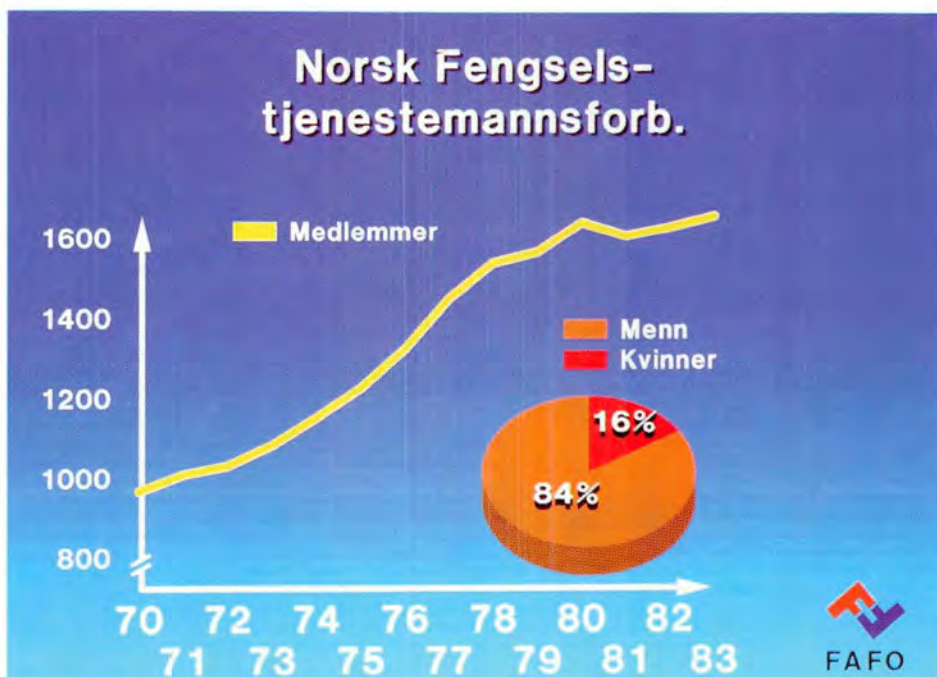
Tilsluttet Statstjenestemanskartellet.

Adresse:

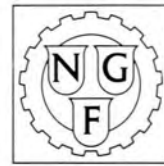
Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 15 87 - 40 15 88 - 40 10 50

Norsk Grafisk Forbund

Stiftelsesår: 1882

Tidligere navn: Sammenslutning av Norsk Typografforbund, Norsk Bokbinder- og Kartonasjeforbund og Norsk Litograf- og Kjemigrafforbund (1967)

Antall medlemmer, 1984: 14 190

Antall avdelinger: 70

Antall heltidsansatte: 12

Antall medlemmer i forbundsstyret: 13

Antall medlemmer i landsstyret: 43

Fagblad: «Norsk Grafia», 14 500; 22 nr. i året

Formann: Kjell Christoffersen.

Merknader:

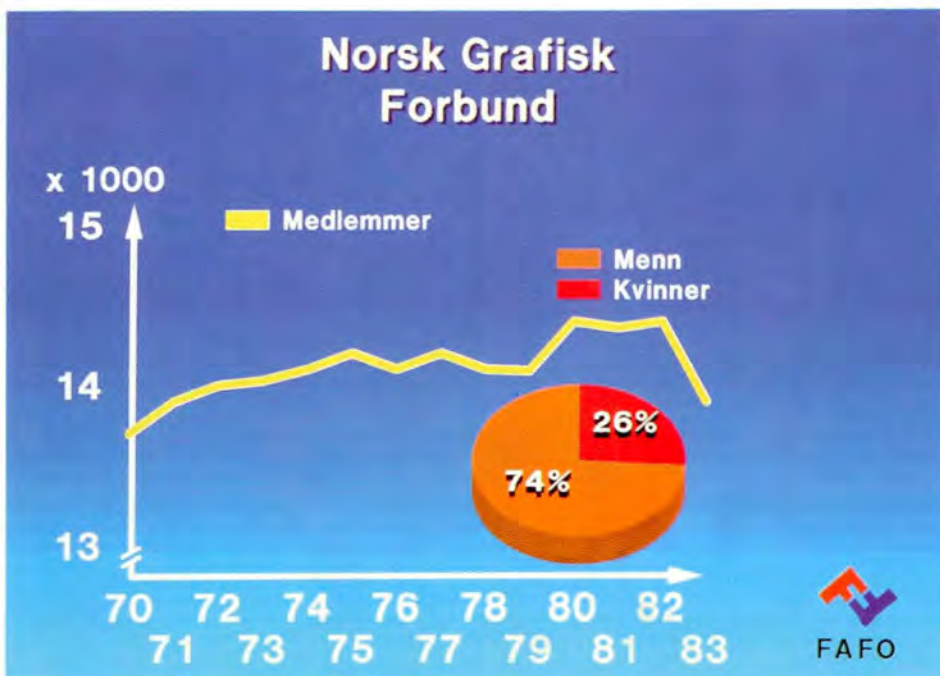
Sammenslutning av lønnstakere innen de grafiske fag, papirvare-, eske- og kartonasjeindustrien.

Adresse:

Arbeidersamfunnets Plass 1

0184 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Handel og Kontor i Norge

Stiftelsesår: 1908

Tidligere navn: Norges Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund (1977)

Antall medlemmer, 1984: 57 842

Antall avdelinger: 214

Antall heltidsansatte: 49

Antall medlemmer i forbundsstyret: 12

Antall medlemmer i landsstyret: 30

Fagblad: «Handel og Kontor», opplag 60 000; 8 nr. i året

Leder: Kåre Hansen

Merknader:

Sammenslutning av funksjonærer fra handel, industri, håndverk og annen omsetnings- og kontorvirksomhet.

Tilsluttet Statstjenestemannskartellet.

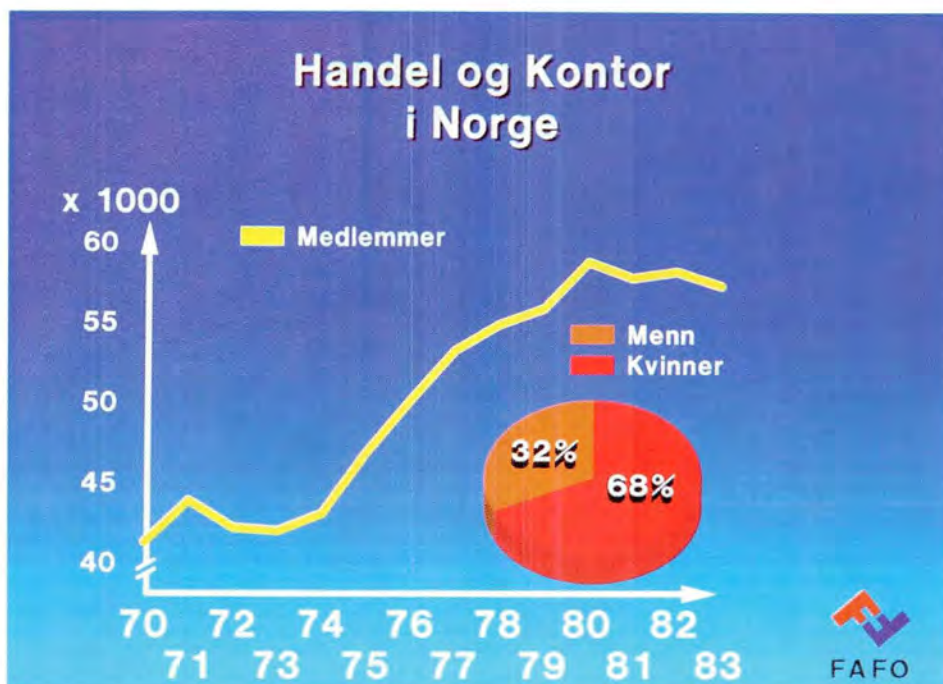
Adresse:

Youngsgt. 11C

Postboks 8224 Hammersborg

0129 Oslo 1

Tlf. 02/20 67 10

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, HRAF

Stiftelsesår: 1931

Tidligere navn: Norsk Hotell og Restaurantarbeiderforbund

Antall medlemmer: 13 582

Antall avdelinger: 76

Antall heltidsansatte: 19

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 26

Fagblad: «Vi i hotell- og restaurant», opplag 15 000; 10 nr. i året

Leder: Erling Moen

Merknader:

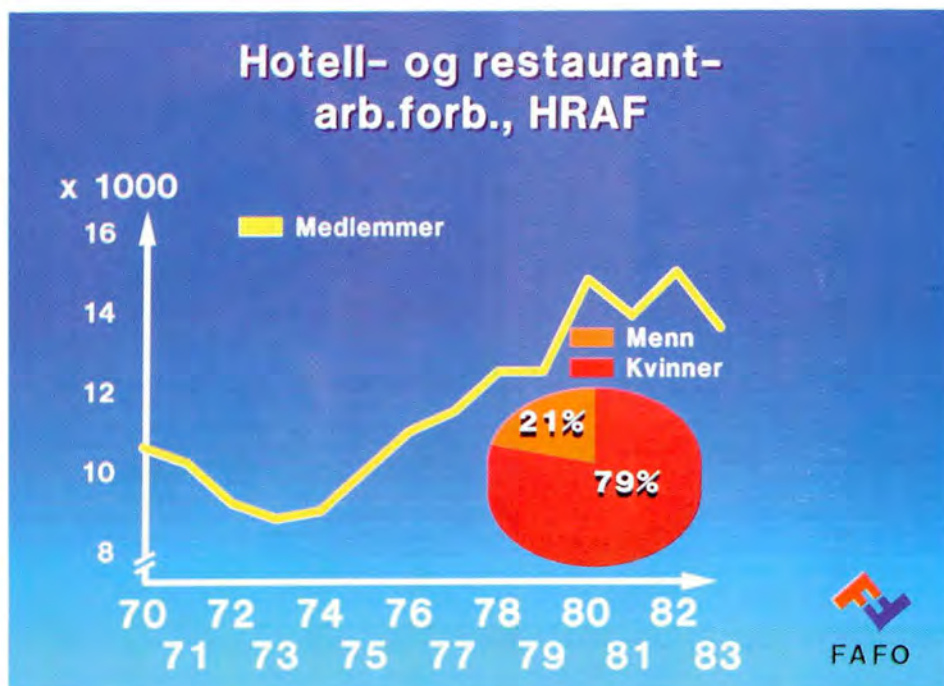
Fagorganisasjon for alle i hotell-, kafé- og restaurantbransjen unntatt arbeidsledere. Forhandler om lønns- og arbeidsvilkår og arbeider for yrkesopplæring i tråd med gjeldende lovverk for bransjen.

Adresse:

Storgt. 49

0182 Oslo 1

Tlf. 02/20 68 50

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund

Stiftelsesår: 1891

Tidligere navn: Sammenslutning av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Gullsmedarbeiderforbund (1985)

Antall medlemmer: 98 914

Antall heltidsansatte: 79

Antall medlemmer i forbundsstyret: 16

Fagblad: «Jern- og Metallarbeideren», opplag ca. 100 000; 10 nr. i året

Formann: Lars Skytøen

Merknader:

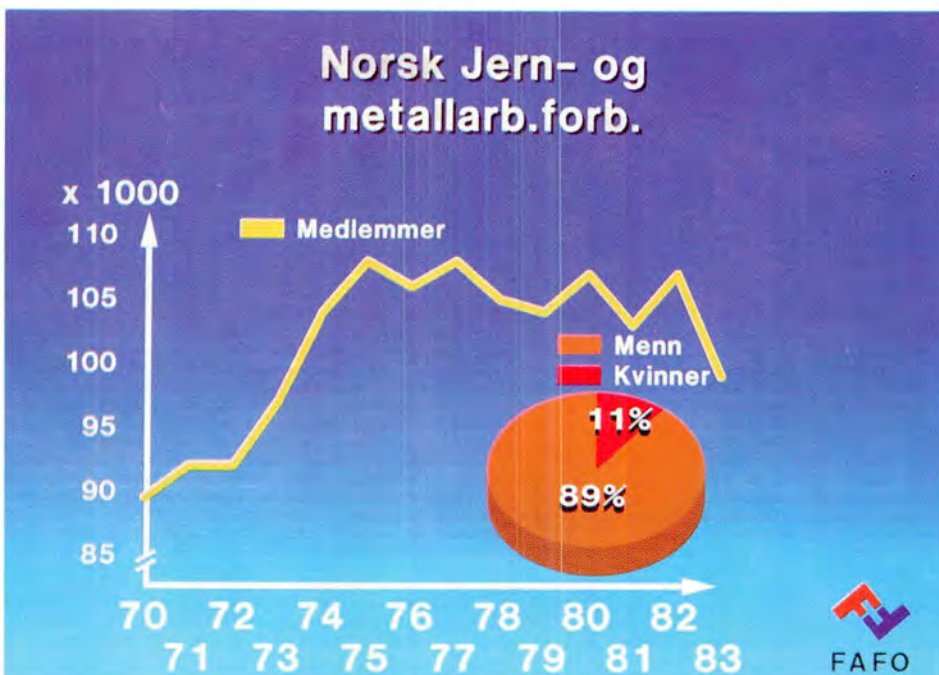
Fagorganisasjon for arbeidstakere hovedsaklig i verkstedsindustrien. Gjennom sammenslåing med Norsk Gullsmedarbeiderforbund organiseres også: gullsmeder, gravører, tannteknikere, plett- og tinnarbeidere.

Adresse:

Lilletorget 1

0184 Oslo 1

Tlf. 02/42 93 35

Norsk Jernbaneforbund, NJF

Stiftelsesår: 1892

Antall medlemmer: 22 445

Antall avdelinger: 115

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i landsstyret: 28

Fagblad: «Jernbanemanden», opplag 23 500; 11 nr. i året

Formann: Leif Thue

Merknader:

Faglig sammenslutning av lønnstakere innenfor Norges Statsbaner, LKAB Narvik og Norsk Hydro, Rjukan. Forbundet driver en utstrakt opplysningsvirksomhet, arrangerer kurser og konferanser. Egen stønadskasse som gir støtte ved uførhet og dødsfall.

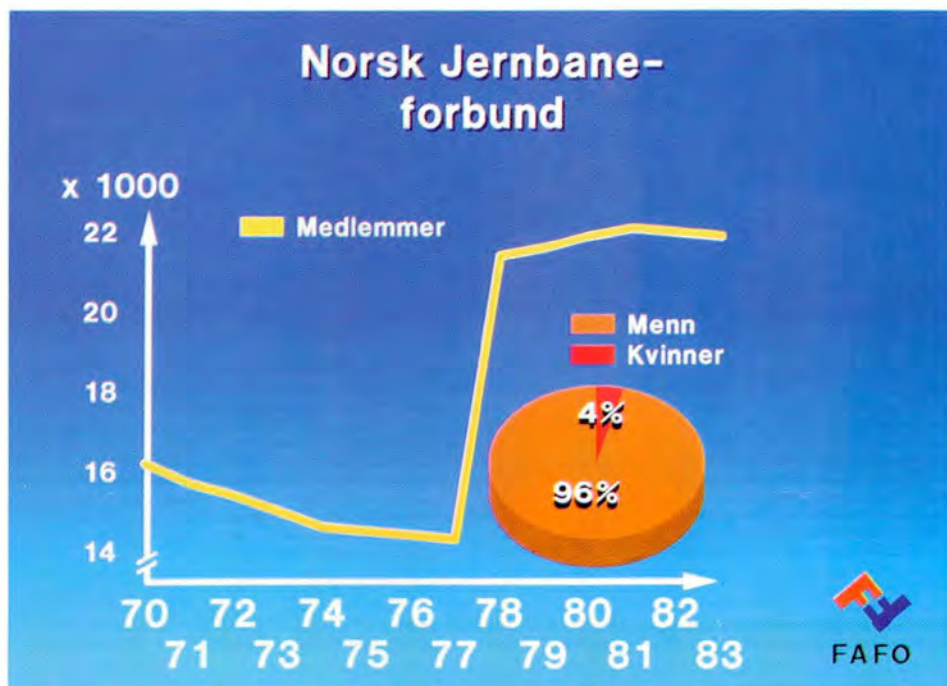
Medlem av Statstjenestemannskartellet.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 13 74

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, NKIF

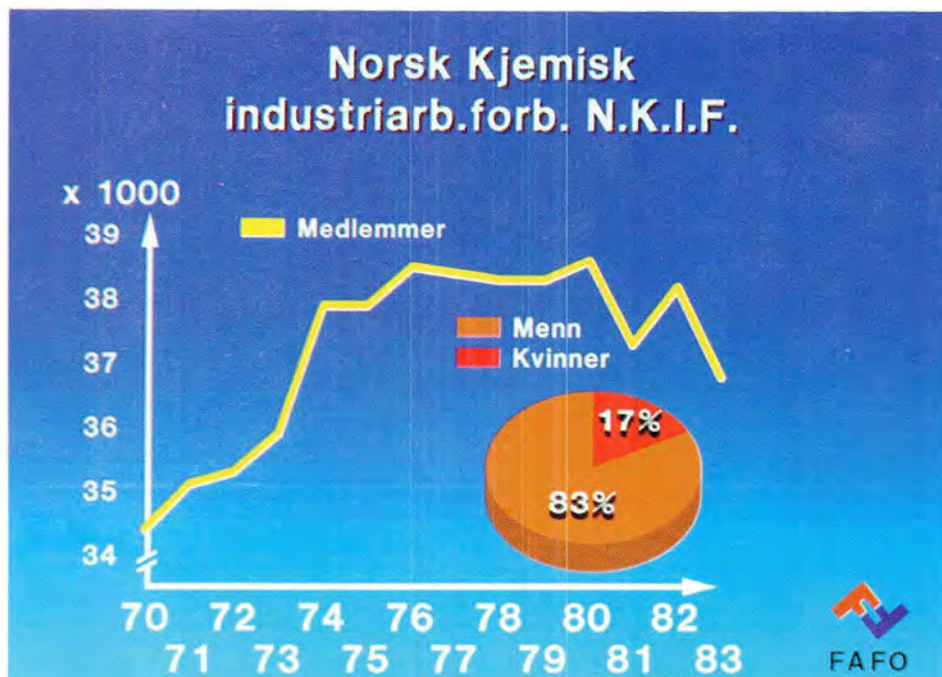
Stiftelsesår: 1923
Antall medlemmer 1984: 38 000
Antall avdelinger: 200
Antall heltidsansatte: ca. 20
Antall medlemmer i forbundsstyret: 17
Antall medlemmer i landsstyret: 35
Fagblad: «Fabrikkarbeideren», opplag 38 000; 10 nr. i året
Formann: Arthur Svensson

Merknader:

Sammenslutning av arbeidere innenfor den elektrokjemiske, elektrometallurgiske og kjemiske industri, samt beslektede bedriftsgrupper. Driver lønnsforhandlinger, yter økonomisk og juridisk hjelp til medlemmer i forbindelse med tvister om lønns- og arbeidsforhold.

Adresse:

Youngsgt. 11
0181 Oslo 1
Tlf. 02/40 13 40

Norsk Kommuneforbund, NKF

Stiftelsesår: 1920

Antall medlemmer: 1984: 164 000

Antall avdelinger: 560

Antall heltidsansatte: 96

Antall medlemmer i forbundsstyret: 14

Antall medlemmer i landsstyret: 40

Fagblad: «Kommuneforbundets fagblad», opplag 170 000; 21 nr. i året

Formann: Torger Oxholm

Merknader:

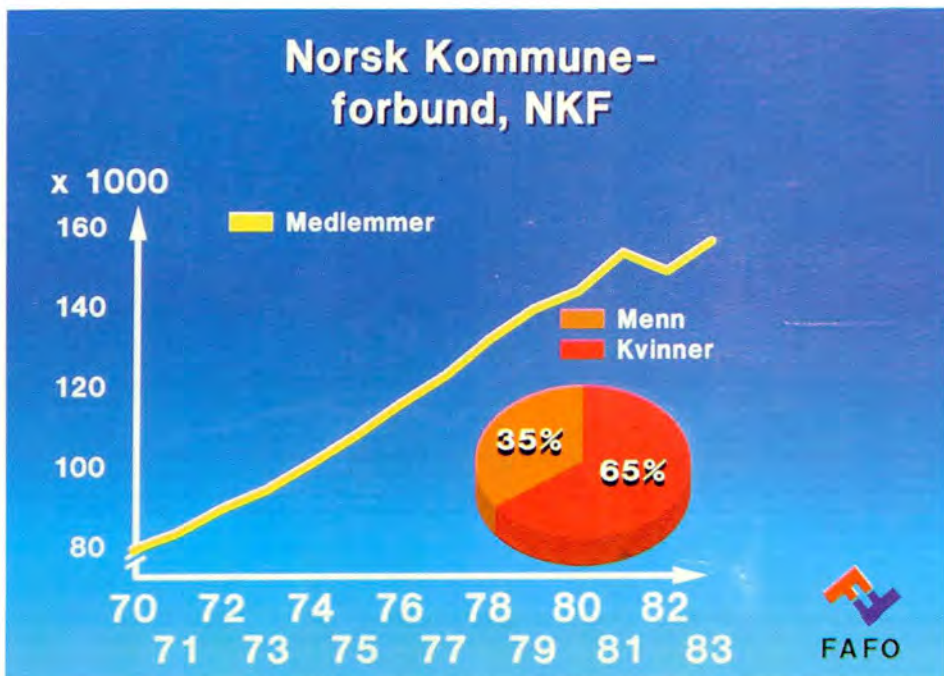
Sammenslutning av kommunale/fylkeskommunale arbeidere og tjenestemenn (omfatter alle etater). Forbundet driver ved siden av lønnsforhandlinger opplysnings- og opplæringsarbeid. For de forskjellige yrkesgruppene innen forbundet er det opprettet 27 landsutvalg.

Adresse:

Roald Amundsensgt. 6

0161 Oslo 1

Tlf. 02/42 90 20

Norsk Lokomotivmannsforbund, NLF

Stiftelsesår: 1893

Antall medlemmer, 1983: 1 924

Antall avdelinger: 9

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i forbundsstyret: 11

Antall medlemmer i landsstyret: 40

Fagblad: «Lokomotivmanns Tidende», opplag 3 000; 11 nr. i året

Formann: Gunnar Tønder

Merknader:

Sammenslutning av lokomotivmestere, lærere ved jernbaneskolen, lokomotivkontrollører, lokomotivførerassistenter og -aspiranter.

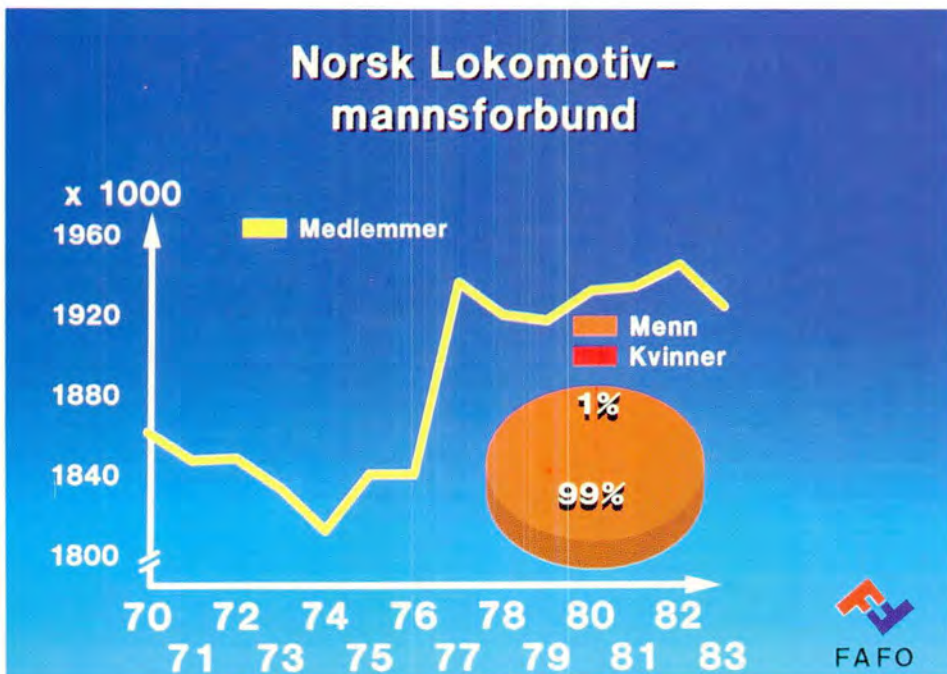
Tilsluttet Statstjenestemannskartetlet.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 15 85

Norsk Musikerforbund, NM

Stiftelsesår: 1911

Tidligere navn: Sammenslutning av Norsk Musikerforbund og Norsk Suf-
flørforbund (1984)

Antall medlemmer, 1984: 2 049

Antall avdelinger: 18

Antall heltidsansatte: 5

Fagblad: «Norsk Musikerblad», opplag 2 500; 10 nr. i året

Forkvinne: Åse Kleveland

Merknader:

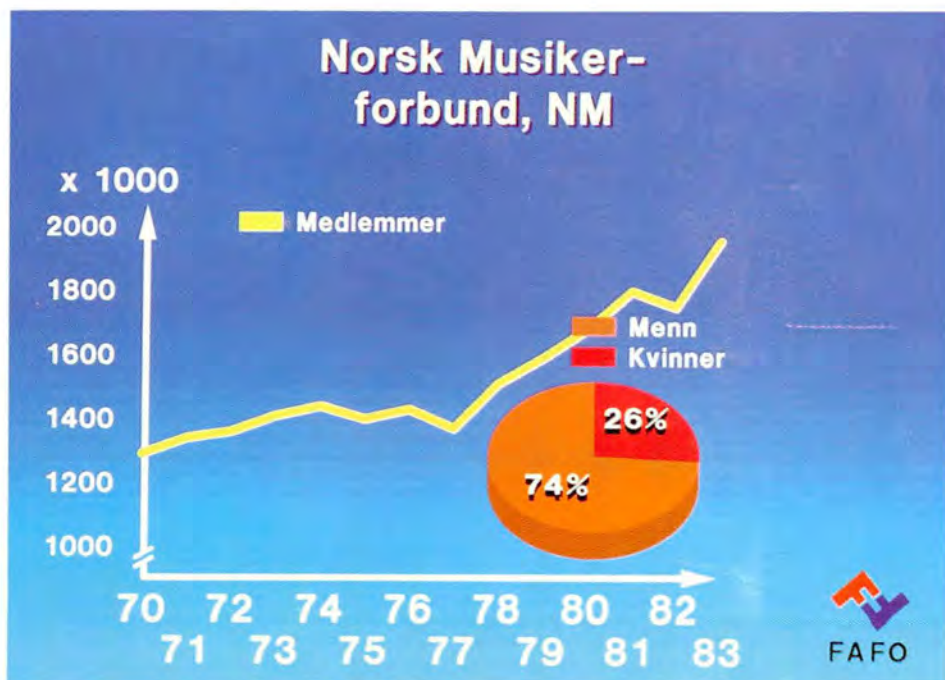
Sammenslutning av utøvende musikere, sangere, ballettdansere, musikk-
lærere, sufflører og teaterinspisienter. Forhandler lønns- og arbeidsvilkår,
formidler faglig informasjon og deltar i forskjellig kulturell virksomhet.

Adresse:

Youngsgt. 11

0181 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddel- arbeiderforbund, NNN

Stiftelsesår: 1923

Tidligere navn: Norsk Baker- og Konditorforbund og Norsk Tobakkarbeiderforbund gikk sammen med NNN i 1962, og Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund gikk inn i NNN fra 1970

Antall medlemmer, 1984: 32 570

Antall avdelinger: 320

Antall heltidsansatte: 15

Antall medlemmer i forbundsstyret: 11

Antall medlemmer i landsstyret: 23

Fagblad: «Næringsmiddelarbeideren», opplag 33 000; 10 nr. i året

Formann: Einar Hysvær

Merknader:

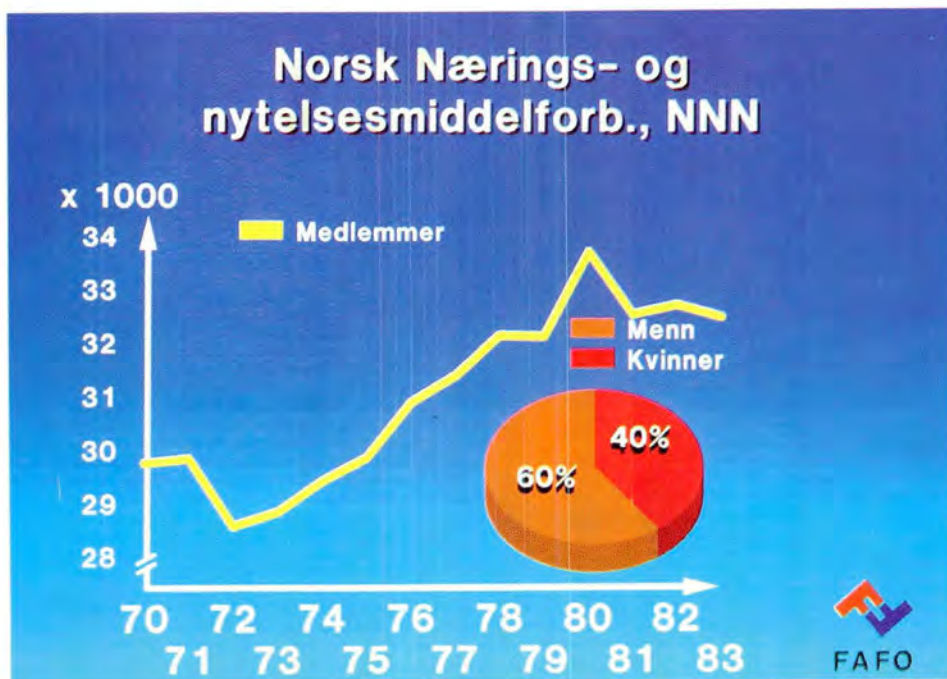
Sammenslutning av lønnstakere i nærings- og nytelsesindustrien. Representert i en lang rekke komitéer og utvalg. Betydelig kontakt med offentlige myndigheter.

Adresse:

Arbeidersamfunnets Plass 1

0181 Oslo 1

Tlf. 02/20 66 75

Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund, NOPEF

Stiftelsesår: 1977

Antall medlemmer, 1984: 4 099

Antall avdelinger: 48

Antall heltidsansatte: 8

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 22

Fagblad: «NOPEF-Nytt», opplag 5 300; 10 nr. i året

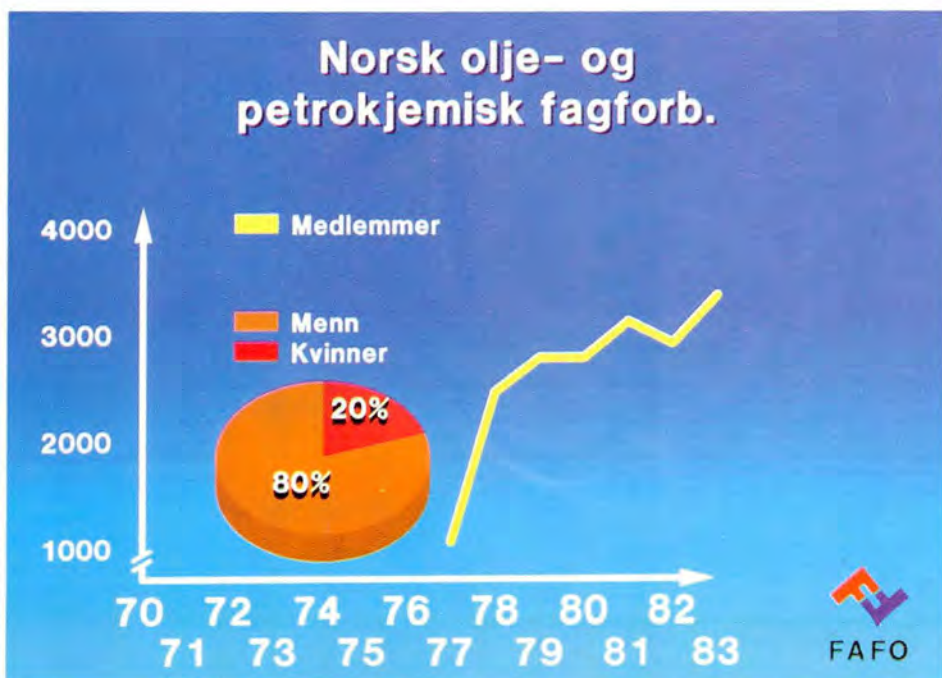
Formann: Lars A. Myhre

Merknader:

Organiserer ansatte på faste installasjoner, borefolk, cateringansatte, i serviceselskap, baser, petrokjemiske anlegg, m.fl.

Adresse:

Malmgården,
Hillevågveien 105
p.b. 1145
4001 Stavanger
Tlf. 04/58 75 80

Norsk Papirindustriarbeiderforbund

Stiftelsesår: 1913

Antall medlemmer, 1984: 13 727

Antall avdelinger: 45

Antall heltidsansatte: 9

Antall medlemmer i forbundsstyret: 17

Fagblad: «Papirarbeideren», opplag 14 200; 10 nr. i året

Formann: Rolf Hauge

Merknader:

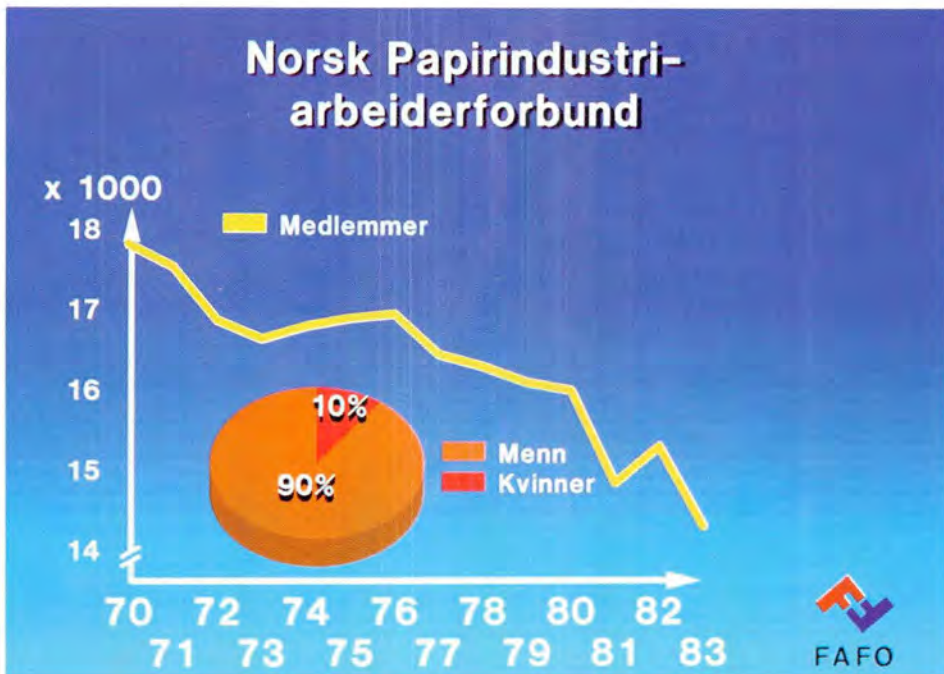
Forbundet organiserer lønnstakere innenfor papir, tremasse og celluloseindustrien. Driver tarifforhandlinger og bistår medlemmene ved tvister om lønns- og arbeidsforhold. Driver også opplysnings- og opplæringsarbeid i samarbeid med AOF og dels i samarbeid med Papirindustriens Arbeidsgiverforening. Forbundet har i de senere årene engasjert seg i strukturutviklingen innen norsk treforedlingsindustri.

Adresse:

Lilletorget 1

0184 Oslo 1

Tlf. 02/20 73 35

Norsk Postforbund, NPF

Stiftelsesår: 1901

Tidligere navn: Postbudenes Landsforbund

Antall medlemmer, 1985: 11 549

Antall avdelinger: 34

Antall heltidsansatte: 7

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 30

Fagblad: «Postmannen», opplag 12 000; 10 nr. i året

Formann: Arthur Bauge

Merknader:

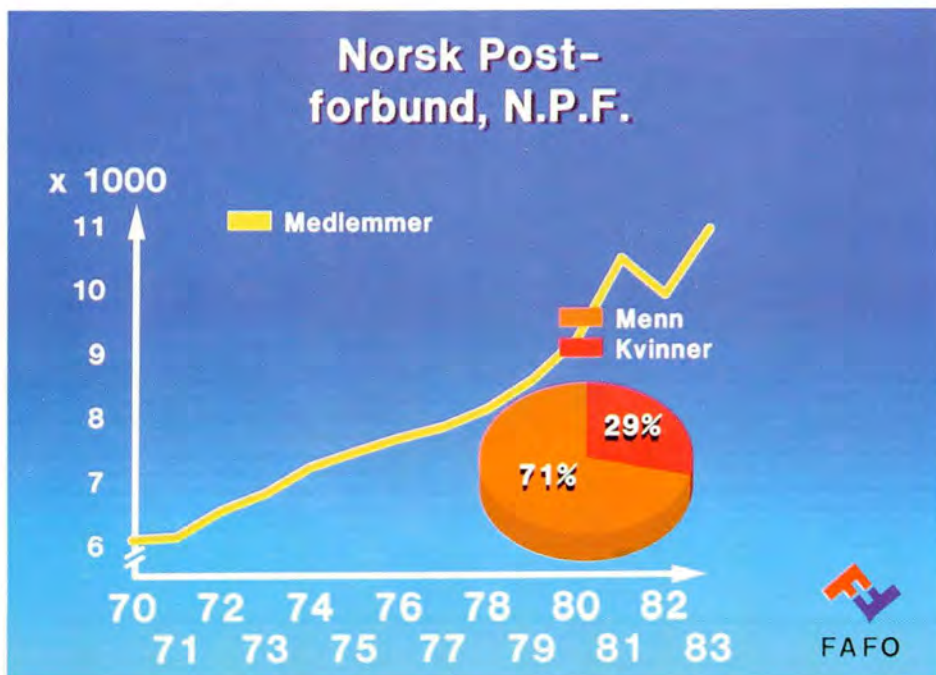
Sammenslutning av postfunksjonærer, hovedsaklig innen bud-, transport- og sorteringstjenesten. Medlem av Postfolkenes Fellesforbund og Statstjenestemannskartetlet.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 15 80

Den norske Postorganisasjon, DnP

Stiftelsesår: 1884

Tidligere navn: Det norske Postmannslag/Poståpnernes Landsforbund (1977)

Antall medlemmer, 1983: 13 015

Antall avdelinger: 27

Antall heltidsansatte: 5

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 38

Fagblad: «Posthornet», opplag 13 500; 10 nr. i året

Formann: Anders Renolen

Merknader:

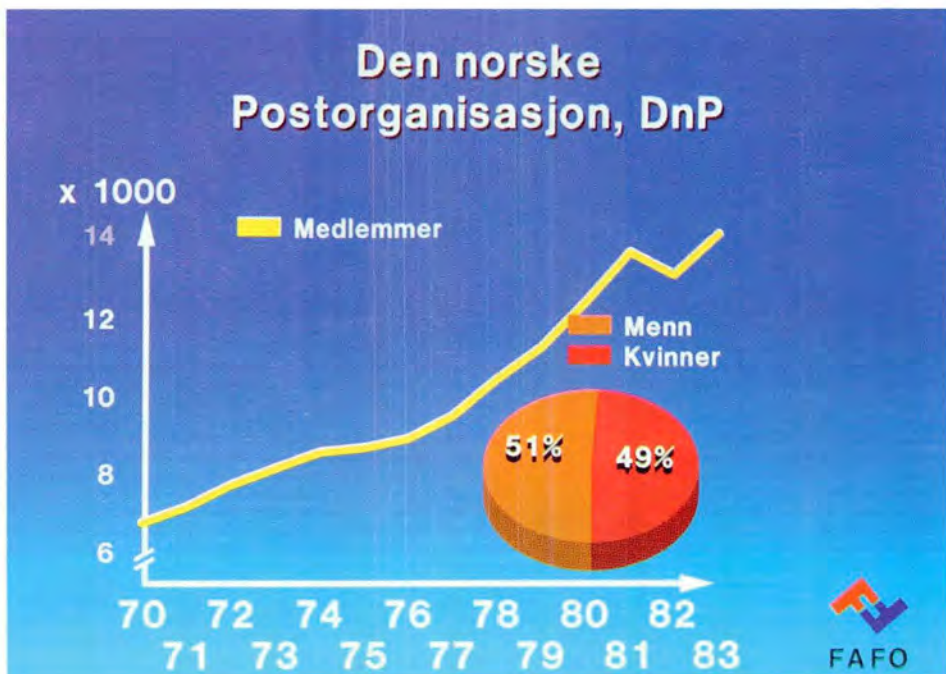
Organiserer ansatte i Postverket innen skranke-, kontortjeneste og administrasjon. Formålet er å samle posttilsatte for å fremme felles økonomiske, sosiale og faglige interesser. Lønnsforhandlinger gjennom Postfolkernes Fellesforbund.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 15 82

Norsk Sjømannsforbund, NSF

Stiftelsesår: 1910

Antall medlemmer, 1983: 19 043

Antall heltidsansatte: 11

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad», opplag 15 000; 11 nr. i året

Formann: Henrik Åsarød

Merknader:

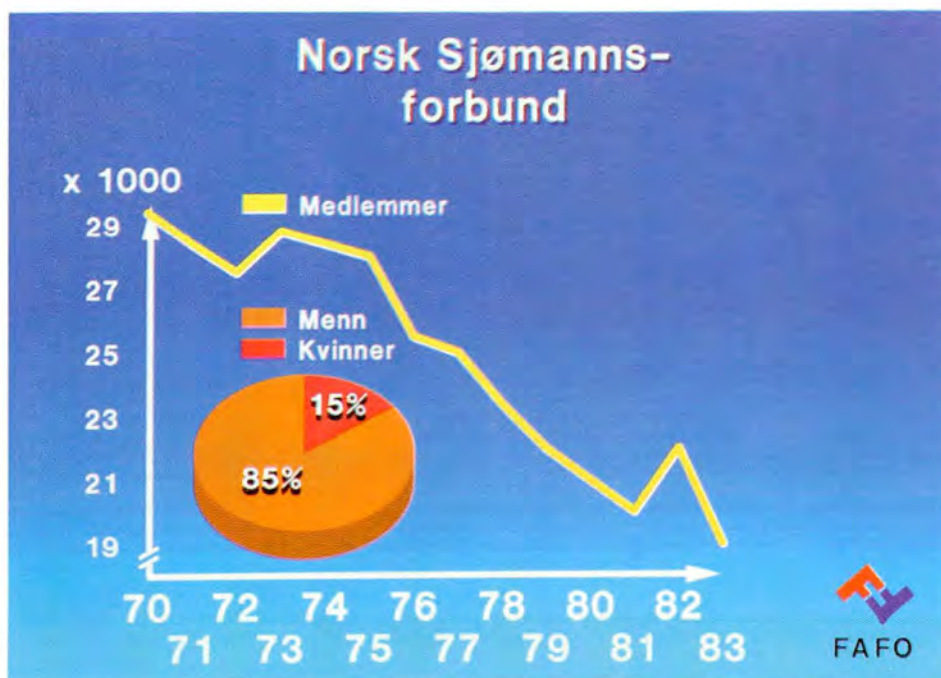
Sammenslutning av sjøfolk, mannlig og kvinnelig restaurantpersonale til sjøs, fangstmenn, fiskere og ansatte på flyttbare oljeinstallasjoner.

Adresse:

Sjømennenes Hus,
Grev Wedels plass 7

0151 Oslo 1

Tlf. 02/42 18 90

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, N.S.L.F.

Stiftelsesår: 1927

Tidligere navn: —

Antall medlemmer, 1983: 8 995

Antall avdelinger: 280

antall heltidsansatte: 11

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 21

Fagblad: «Skog- og Landarbeideren», opplag 11 000; 6 nr. i året

Formann: Svein Morgenlien

Merknader:

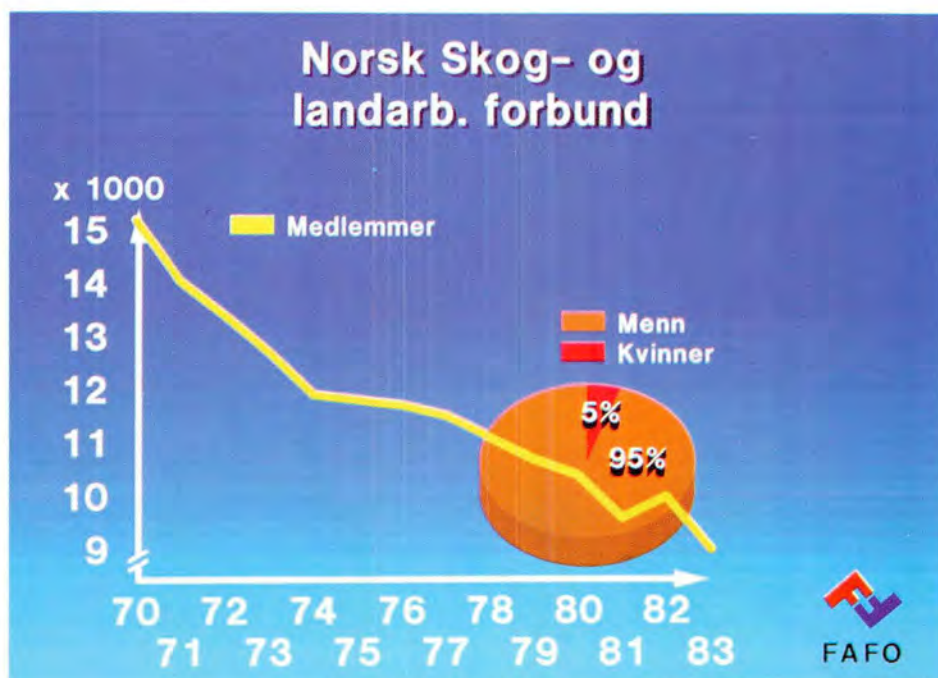
Sammenslutning av lønnstakere i jordbruk, skogbruk og gartneri. Driver kurs og opplæringsvirksomhet og gir stipendier til deltakelse i slik virksomhet.

Adresse:

Arbeidersamfunnets Plass 1

0181 Oslo 1

Tlf. (02) 20 68 35

Skolenes Landsforbund

Stiftelsesår: 1981

Tidligere navn: Skolenes Landsforening (1982)

Antall medlemmer, 1982: 1 982

Antall avdelinger: 33

Antall heltidsansatte: 4

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 15

Fagblad: «I skolen», opplag 2 500; 8 nr. i året

Formann: Sverre Worum

Merknader:

Som medlemmer opptas alle lønnstakere — ledere, undervisningspersonell og annet personell i skoleverket, voksenopplæringen, opplysningsorganisasjonene m.v.

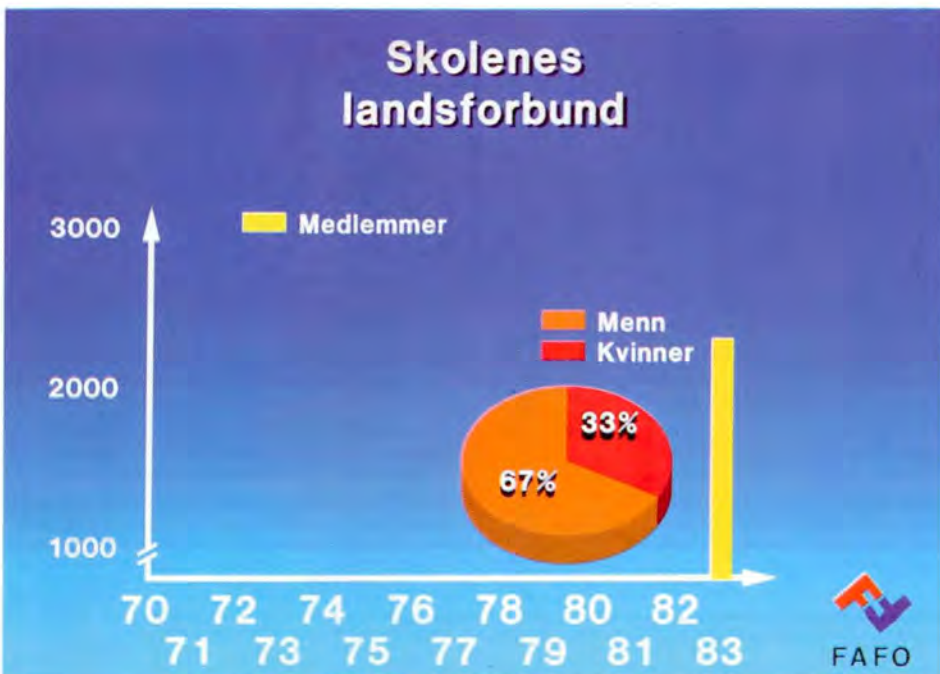
Målsettingen er å fremme og samordne arbeidstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Adresse:

Youngsgt. 11

0181 Oslo 1

Tlf. 02/20 06 09

Norsk Sosionomforbund, NOSO

Stiftelsesår: 1959, fagforbund fra 1971

Tidligere navn: Norsk Sosialarbeiderforbund (1959-67), Norsk Sosionomforening (1967—70)

Antall medlemmer, 1984: 3 944

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 11

Antall medlemmer i forbundsstyret: 11

Antall medlemmer i landsstyret: 28

Fagblad: «Sosionomen», opplag 5 000; 22 nr. i året

Forkvinne: Gerd Reinsvollsvveen

Merknader:

Organisasjon av sosialhøyskoleutdannede sosialarbeidere. Forbundet har kontakt med kommunale og statlige instanser.

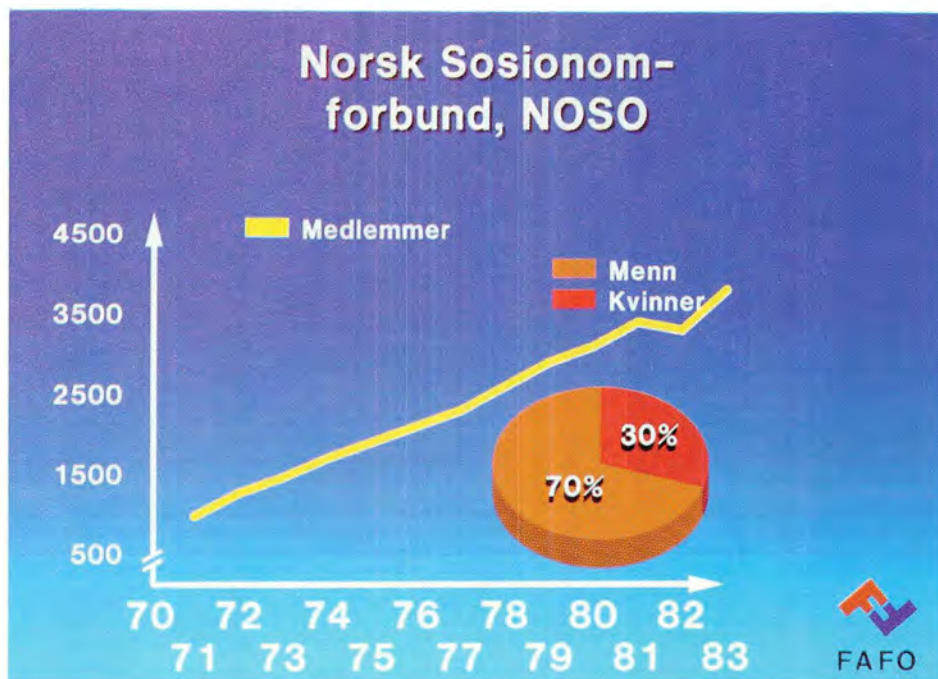
Adresse:

Rådhusgt. 24

Postboks 696 Sentrum

0106 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Den Norske Teleorganisasjon

Stiftelsesår: 1909

Tidligere navn: Telegrafmennesenes Landsforbund (inntil 1983)

Antall medlemmer, 1983: 4 053

Antall avdelinger: 21

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 19

Fagblad: «Telebladet», opplag 4 500; 10 nr. i året

Formann: Viggo Bj. Kristiansen

Merknader:

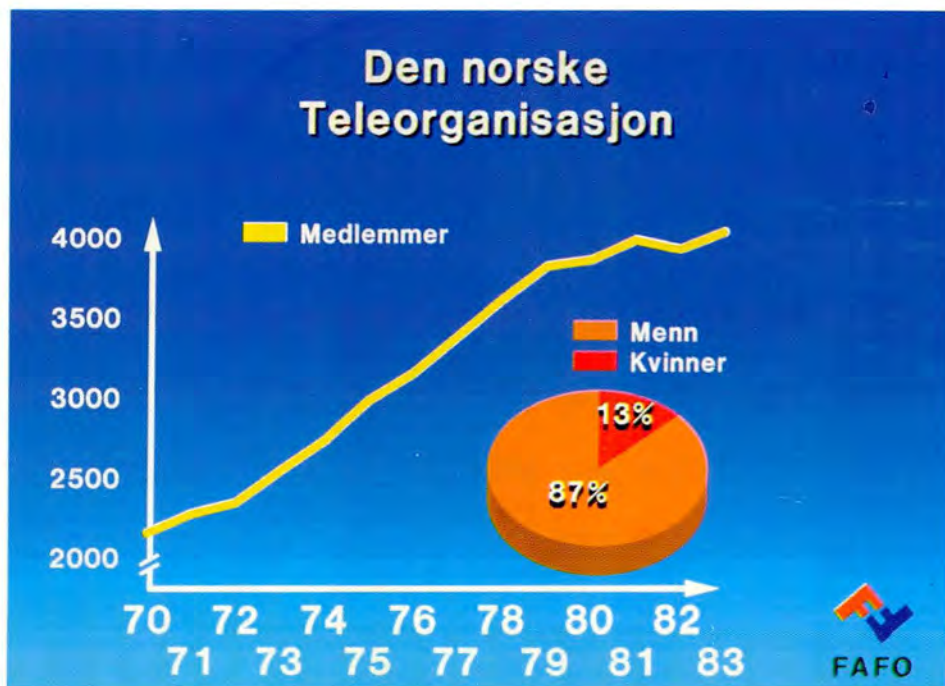
Sammenslutning av visse lønnstakergrupper i Televerket og ved de meteorologiske stasjoner. Er medlem av Statstjenestemannskartellet, og har sammen med Norsk Tele Tjeneste Forbund opprettet Telefolkenes Fellesforbund.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/20 88 20

Norsk Tele Tjeneste Forbund, NTTF

Stiftelsesår: 1930

Tidligere navn: Norsk Telegraf- og Telefonforbund (inntil 1964)

Antall medlemmer, 1984: 12 426

Antall avdelinger: 31

Antall heltidsansatte: 11

Antall medlemmer i forbundsstyret: 13

Antall medlemmer i landsstyret: 47

Fagblad: «Teletjenesten», opplag 13 000; 10 nr. i året

Leder: Ove J. Ragnar

Merknader:

Sammenslutning av funksjonærer og arbeidere i Televerket, og personale ved Oslo Taxi-sentral.

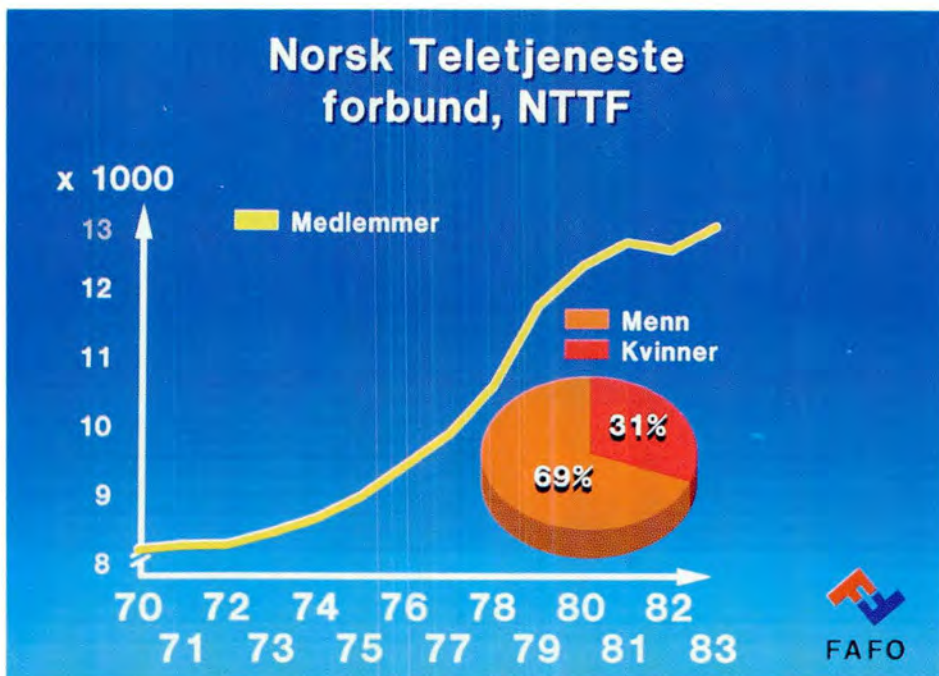
Medlem av Telefolkernes Fellesforbund og Statstjenestemannskartellet.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/20 88 15

Norsk Tjenestemannslag, NTL

Stiftelsesår: 1947

Antall medlemmer, 1984: 40 524

Antall avdelinger: 561

Antall heltidsansatte: 34

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 29

Fagblad: «Tjenestemannsbladet», opplag 42 000; 10 nr. i året

Leder: Dagfinn Habberstad

Merknader:

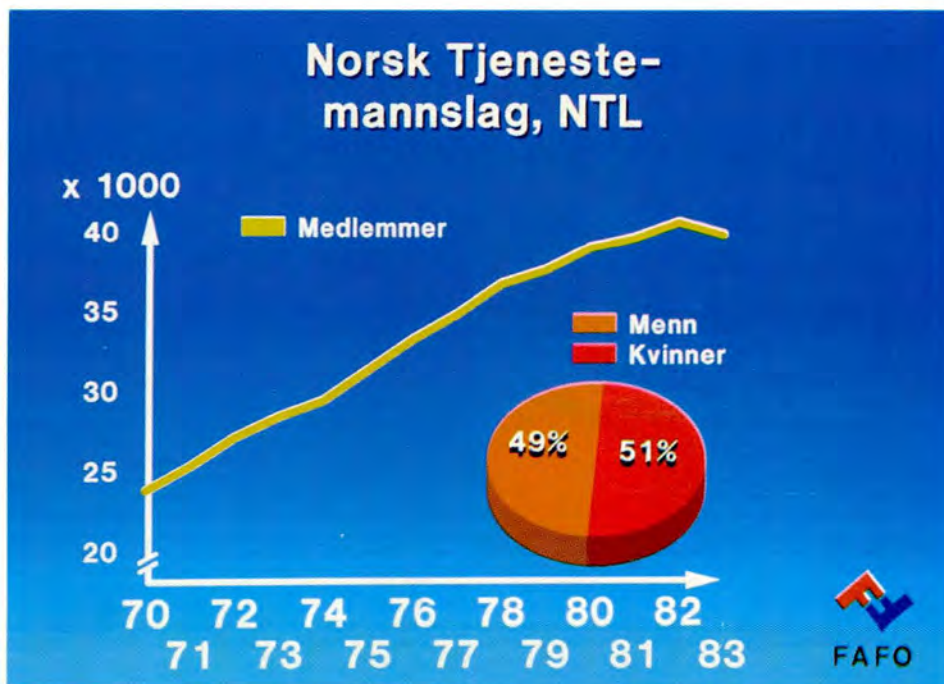
Sammenslutning av arbeidstakere i Statens tjeneste innen sentraladministrasjonen, forsvaret, universitetene og de ytre etater i statsforvaltningen. Tilsluttet Statstjenestemannskartellet.

Adresse:

Møllergt. 10

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 10 50

Norsk Transportarbeiderforbund

Stiftelsesår: 1896

Tidligere navn: Sammenslutning av Norsk Kjøre- og Lagerarbeiderforbund og Norsk Havne- og Transportarbeiderforbund i 1917

Antall medlemmer, 1983: 17 139

Antall avdelinger: 147

Antall heltidsansatte: 14

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 21

Fagblad: «Transportarbeideren», opplag 22 000; 8 nr. i året

Formann: Walter Kolstad

Merknader:

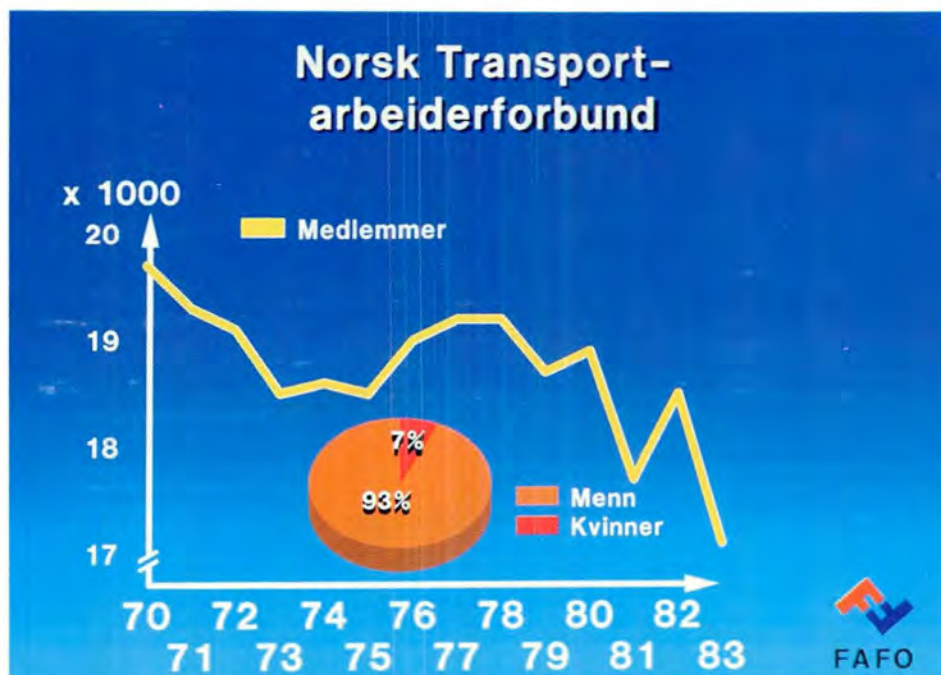
Forbundet organiserer arbeidere i landtransport, samt arbeidere innen losse- og lastearbeid. Egne etatsforeninger for disse to yrkesgruppene og rutebilarbeidere.

Adresse:

Youngsgt. 11

0181 Oslo 1

Tlf. 02/20 40 55

Norsk Treindustriarbeiderforbund

Stiftelsesår: 1904

Tidligere navn: Norsk Møbelsnekkerforbund

Antall medlemmer, 1984: 5 526

Antall avdelinger: 104

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 19

Fagblad: «Trearbeideren», opplag 6 100, 4 nr. i året

Formann: Anton Solheim

Merknader:

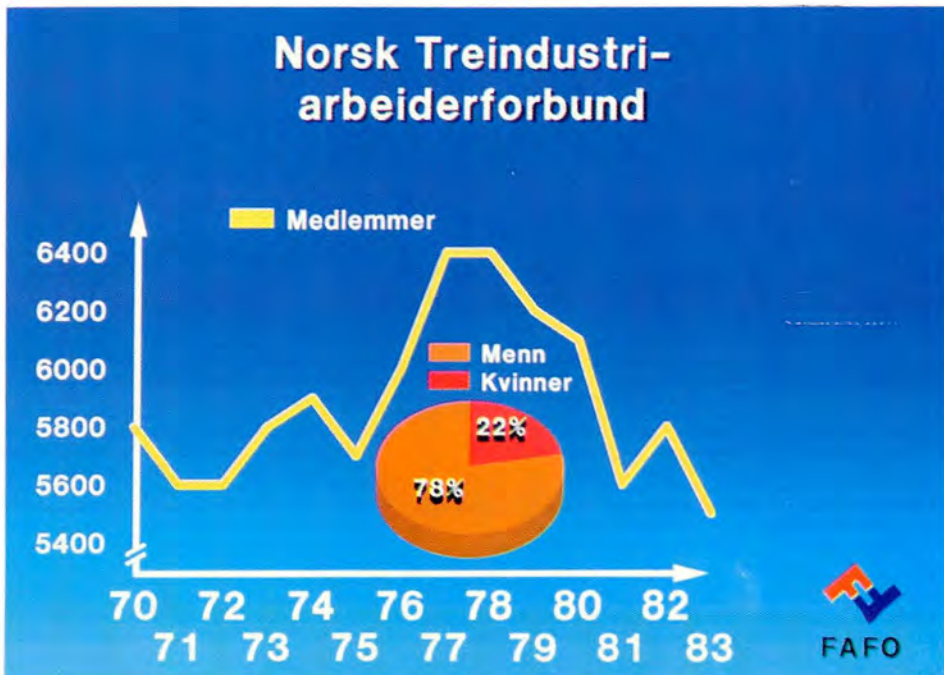
Organiserer arbeidstakere innenfor møbel- og treindustrien. Yter stipendier til medlemmene for deltakelse i kurs og brevskoleundervisning.

Adresse:

Henrik Ibsensgt. 7

0179 Oslo 1

Tlf. 02/40 13 90

Norges Urmaker Svenneforbund

Stiftelsesår: 1947

Antall medlemmer, 1983: 9

Formann: Per S. Lønborg

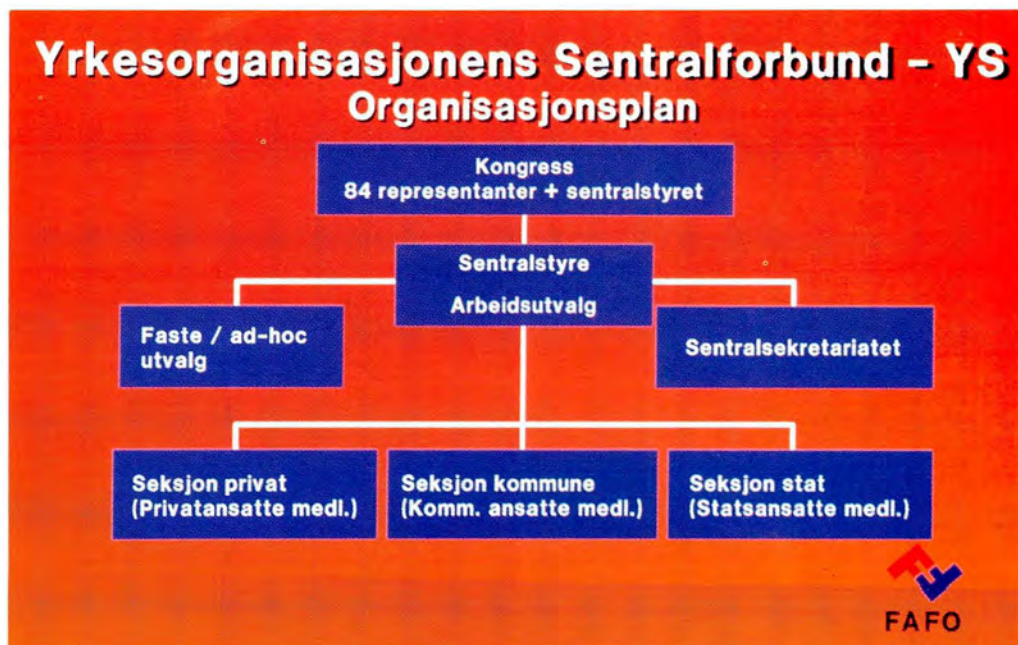
Adresse:

Alvermarken

5100 Isdalstø

Tlf. 05/32 82 25

2.2 Forbundene i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Befalets Fellesorganisasjon

Stiftelsesår: 1957

Antall medlemmer, 1983: 9 732

Antall heltidsansatte: 5

Antall medlemmer i forbundsstyret: 13

Formann: Ole Engelskaug

Merknader:

Sammenslutning av befalsorganisasjoner i forsvaret: Heimevernbefalets Landsforbund, Hærens Befalsutdannede Befals Landsforbund, Hærens Krigsskoleutdannede Befals Landsforbund, Hærens tekniske Befalsforening, Kystartilleriets Offiserforening, Luftforsvarets Offisersforening, Marinens Reserveoffisers Forbund, Sjøforsvarets Befalsforbund, Sjøforsvarets Intendanturoffiserers Forening, Sjømilitære Samfund.

Adresse:

Middelthunsgt. 77

0301 Oslo 3

Tlf. 02/43 09 20

Embetskontorfunksjonærenes Landsforbund

Stiftelsesår: 1905

Antall medlemmer, 1983: 6 020

Antall heltidsansatte: 10

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 10

Fagblad: «ELF-nytt», opplag 6 600; 8 nr. i året (varierer)

Formann: Arvid Skåren

Merknader:

Organiserer ansatte i stat, fylke og kommune. Ivaretar og fremmer medlemmens økonomiske, sosiale, faglige og kulturelle interesser. Betydelig kontakt med direktorater, departementer og fylker. Representert i en rekke råd og utvalg.

Adresse:

Møllergt. 28

0179 Oslo 1

Tlf. 02/20 90 17

Forsikringsfunksjonærenes Landsforbund

Stiftelsesår: 1945

Antall medlemmer, 1983: 5 165

Antall avdelinger: 15

Antall heltidsansatte: 4

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7 + 2 suppleanter

Fagblad: «FL-avisen», opplag 5 300; 8 nr. i året

Formann: Einar Forfang

Merknader:

En partipolitisk nøytral organisasjon for ansatte i forsikringsvirksomhet og dermed sammenhengende virksomhet. Representerer medlemmene i forhandlinger om lønns- og arbeidsforhold. Kontakt med offentlige myndigheter via YS.

Adresse:

Bygdøy Allé 19

0262 Oslo 2

Tlf. 02/56 66 51

Forsvarets Sivile Tjenestemannsforbund

Stiftelsesår: 1960

Antall medlemmer, 1983: 3 509

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 10

Formann: Ove Nilsen

Merknader:

Partipolitisk uavhengig tjenestemannsorganisasjon, tilknyttet YS-seksjon stat. Har som målsetting å fremme medlemmenes økonomiske, faglige, sosiale og kulturelle interesser.

Samarbeider med tilsvarende organisasjoner i de øvrige nordiske land.

Kontakt med Forsvarets Overkommando, Forsvarsdepartementet og FAD.

Adresse:

Maridalsvn. 31B

0175 Oslo 1

Tlf. 02/11 13 45 - 11 14 28

Kommunale Funksjonærs Forbund

Stiftelsesår: 1956

Antall medlemmer, 1983: 20 839

Antall heltidsansatte: 17

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Fagblad: «Kommuniké, opplag 18—19 000; 8 nr. i året

Forkvinne: Kari Thoresen

Merknader:

Forbund for kommunale og fylkeskommunale arbeidstakere. Bygger på lokale foreninger.

Forhandler om lønns-, arbeids- og pensjonsforhold og driver kursvirksomhet i Yrkesorganisasjonens Studieforbunds regi.

Tilsluttet Nordiske Kommunal tjenestemannssekretariatet, Stockholm og samarbeidsavtale med National and Local Government Officers Association (NALGO), London.

Regelmessig kontakt med kommunale og interkommunale myndigheter og forhandlingsutvalget i Norske Kommuners Sentralforbund. Tilknyttet Yrkesorganisasjonenes Forhandlingssammenslutning.

Adresse:

Lakkegt. 3—9

0187 Oslo 1 Tlf. 02/68 11 20

Kvinnelige Teletilsattes Landsforening, KTTL

Stiftelsesår: 1914

Tidligere navn: Kvinnelige Telegraf- og Telefonfunksjonærs
Landsforening

Antall medlemmer, 1983: 6 000

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 10

Antall medlemmer i landsstyret: 17

Fagblad: «KTTL-bladet», opplag 6 000; 12 nr. i året

Forkvinne: Anni Milward

Merknader:

Sammenslutning av kvinnelige arbeidstakere i Televerket. Driver lønnsforhandlinger og bistår medlemmene i alle spørsmål om arbeidsforhold. Forhandler med FAD gjennom YS, seksjon stat.

Har ellers kontakt med Finansdepartementet og Statens Pensjonskasse. Samarbeider i Nordiske Teleansattes Samarbeidsorgan. Medlem i Post-, Telegraf- og Telefon Internasjonalen, PTTI.

Adresse:

Kongensgt. 15

0153 Oslo 1 Tlf. 02/48 76 86

Landsforbund for Universitets-, Høgskole- og Forskningspersonell

Stiftelsesår: 1980

Antall medlemmer, 1983: 2 581

Antall avdelinger: 4

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Fagblad: «LUHF-nytt», opplag 2 900; 4 nr. i året

Formann: Olav Monsen

Merknader:

En partipolitisk uavhengig organisasjon som har som formål å ivareta medlemmenes økonomiske, faglige, sosiale og kulturelle interesser.

Kontakt med Kultur- og Vitenskapsdepartementet og Sosialdepartementet.

Adresse:

Boks 5, Blindern

0313 Oslo 3

Tlf. 02/46 47 49

Norsk Rutebilarbeiderforbund, NRAF

Stiftelsesår: 1955

Antall medlemmer, 1983: 4 225

Antall avdelinger: 86

Antall heltidsansatte: 5

Fagblad: «Bussen», opplag 5 000; 6 nr. i året

Formann: Arnold Haukedal

Merknader:

Sammenslutning av lokale avdelinger av rutebilarbeidere. Har til formål å verne og fremme faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Fører lønnsforhandlinger, bistår medlemmene i tvister og faglige spørsmål.

Driver opplæringskurser.

Kontakt med Samferdselsdepartementet og Arbeidstilsynet. Tilsluttet U.I.C.R.-Union International des Routiers.

Adresse:

Møllergt. 24

0179 Oslo 1

Tlf. 02/20 32 00

Norsk Tollerforbund, NT

Stiftelsesår: Ble dannet 26. okt. 1979 etter sammenslåing av to organisasjoner i tollvesenet. De to organisasjonene var like store i medlemstall. Det ene sto tilknyttet YS og det andre LO (Tolltjenestemannsforbundet).

Tidligere navn: Norsk Tollerforbund og Norsk Tolltjenestemannsforbund

Antall medlemmer, 1983: 1 686

Antall avdelinger: 18

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 17

Antall medlemmer i landsstyret: 25

Fagblad: «Norsk Tollerblad», opplag 2 800; 10 nr. i året

Formann: Odd Arne Kristiansen

Merknader:

Tilsluttet YS-seksjon stat.

Medlem i Nordisk tolltjenestemannsorganisasjonen, NTO.

Vanlig kontakt med myndighetene.

Adresse:

Schweigaardsgt. 15

0191 Oslo 1

Tlf. 02/41 49 60

Norges Funksjonærforbund, NOFU

Stiftelsesår: 1936, reorganisert 1950

Antall medlemmer, 1983: 7 600

Antall heltidsansatte: 9

Fagblad: «Funksjonæren», opplag 7 800; 6 nr. i året

Formann: Stein Johansen

Merknader:

Sammenslutning på landsbasis av funksjonærer. Tilknyttet YS-seksjon privat industri og næringsliv.

Driver lønnsforhandlinger for medlemmene. Representert i råd og utvalg og har ellers vanlig kontakt med myndighetene.

Adresse:

Drammensvn. 126A

0277 Oslo 2

Tlf. 02/44 37 00

Norske Assurandørers Forbund, NAF

Stiftelsesår: 1901

Antall medlemmer, 1983: 1 327

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Assurandøren», opplag 1 700; 8 nr. i året

Formann: Bjørn Hermansen

Merknader:

Organiserer salgsfolk i forsikring samt ivaretar deres faglige, sosiale, økonomiske og kulturelle interesser.

Tilsluttet YS-seksjon privat. Forhandler om tariffavtaler. Faglig juridisk hjelp i arbeidstvister og pensjonsalder.

Kontakt med offentlige myndigheter. Tilsluttet Nordiska Forsäkringmannas Unionen (NUF)

Adresse:

Bygdøy Allé 19

0262 Oslo 2

Tlf. 02/44 95 90

Norske Bankfunksjonærs Forbund, NBF

Stiftelsesår: 1922

Antall medlemmer, 1983: 26 106

Antall avdelinger: 42 lokale foreninger

Antall medlemmer i forbundsstyret: 13

Fagblad: «Bank», opplag 29 0000; 13 nr. i året

Formann: Gunnar Kaspersen

Merknader:

Sammenslutning av funksjonærer i norske banker og institusjoner knyttet til disse.

Inngår tariffavtaler, driver organisasjonsmessig opplæring og deler ut stipendier til videre bankutdannelse.

Tilsluttet Nordisk Bankunion og Den Internasjonale Bankorganisasjonen. Jevnlig kontakt med myndighetene.

Adresse:

Markvn. 35

0554 Oslo 5

Tlf. 02/37 34 85

Privatansattes Fellesorganisasjon, PRIFO

Stiftelsesår: 1979

Antall medlemmer, 1983: 5 619

Antall heltidsansatte: 5

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 16

Formann: Odd Reidar Pettersen

Merknader:

Har som formål i ivareta og fremme enkelte yrkesgruppers faglige, økonomiske og sosiale interesser. Videre å fremme samarbeidet mellom yrkesgrupper i den private og den offentlige sektor. I tillegg skal de ivareta den enkelte yrkesgruppes interesser overfor arbeidsgivere og andre interesseparter.

Foreninger i PRIFO:

Det Bergenske Dampskibsselskap — A/S Gartnerhallen — Braaten Safe Personalforening — Norges Tekniske Tegneres Forening — Norsk Flyteknikerorganisasjon — Presseansattes Forbund.

Yter gratis juridisk hjelp til medlemmene. Kan bistå de tilsluttede foreninger/yrkesgrupper i forhandlinger om generelle lønns- og arbeidsvilkår.

Adresse:

Møllergt. 24

0179 Oslo 1

Tlf. 02/68 53 60

Norsk Helikopteransattes Forbund

Stiftelsesår: 1984

Antall medlemmer, 1983: 431

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Medlemsinformasjon», opplag 430; 4 nr. i året

Formann: Sven Åge Martinsen

Merknader:

Tilsluttet YS gjennom en samarbeidsavtale. Ikke representert i YS' kongress. Støtte fra YS i eventuelt sentralt oppgjør. Skal ellers føre selvstendige forhandlinger ved tariffoppgjøret.

Adresse:

Foreningskontoret,

Helikopterservice A/S

4033 Forus

Tlf. 04/57 57 22

Statstjenestemannsforbundet, STAFO

Stiftelsesår: 1923

Antall medlemmer, 1983: 16 796

Antall heltidsansatte: 13

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 28

Fagblad: «Statstjenestemannen», opplag 17 000; 10 nr. i året

Formann: Konrad Bertelsen

Merknader:

Sammenslutning av tjenestemannsorganisasjoner i YS. Selvstendig organisasjon. Egen studieeksjon, engasjert juridisk og økonomisk konsulent. Samarbeidsgrupper i større byer. STAFO hadde ved utgangen av 1983, 58 tilsluttede underorganisasjoner.

Adresse:

Maridalsvn. 31B

0175 Oslo 1

Tlf. 02/20 90 20

2.3 Forbundene i Akademikernes Fellesorganisasjon

Norsk Forskerforbund

Stiftelsesår: 1955

Tidligere navn: Fellesrådet for vitenskapelige Embets- og Tjenestemenn

Antall medlemmer, 1983: 3 681

Antall avdelinger: 38

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i forbundsstyret: 10

Fagblad: «Forskerforum», opplag 5 500; 6 nr. i året

Gen. sekr. Martin Svendsen

Merknader:

Organisasjon for forskere, adm.-personell og vitenskapelig ansatte i høyere undervisning og forskning. Forskerforbundet jobber særlig med lønns-spørsmål, og saker av undervisnings- og forskningspolitisk karakter som angår yrkesgruppen.

Adresse:

Riddervoldsgt. 3

0285 Oslo 2

Tlf. 02/11 30 12

Norsk Fysiokjemikerforbund

Stiftelsesår: 1962

Tidligere navn: Norsk Medisinsk Laboratorieteknikerforening (til 1966)

Antall medlemmer, 1983: 2 205

Antall medlemmer i arbeidsutvalget: 3

Antall medlemmer i hovedstyret: 7

Fagblad: «Fysiokjemikeren», opplag 2 610; 11 nr. i året

Formann: Gard Titlestad

Merknader:

Forbundet skal ta seg av medlemmenes lønns- og arbeidsforhold. I arbeidskonflikter ytes medlemmene juridisk bistand.

Adresse:

Rådhusgt. 4

0151 Oslo 1

Tlf. 02/41 54 45

Norsk Landbruksakademikerforbund, NLF

Stiftelsesår: 1970

Antall medlemmer, 1983: 3 722

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i arbeidsutvalget: 8

Antall medlemmer i hovedstyret: 16

Fagblad: «NLF-nytt», opplag 3 908; 10 nr. i året

Formann: Jørgen Øydvin

Merknader:

Organisasjon for kandidater uteksaminert fra Norges Landbrukshøgskole og Statens Småbrukslærerskole. Organisasjonen har som formål å samle alle landbruksakademikere for å ivareta deres standsmessige og faglige interesser.

Adresse:

Parkvn. 37

0258 Oslo 2

Tlf. 02/44 78 77

Norsk Undervisningsforbund, NUFO

Stiftelsesår: 1892

Tidligere navn: Norsk Lektorlag

Antall medlemmer, 1983: 15 960

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 15

Antall medlemmer i Sentralstyret: 8

Fagblad: «Skoleforum», opplag 16 740; 22 nr. i året

Formann: Anders Frivold

Merknader:

NUFO organiserer pedagogisk personale i grunnskolen, på ungdomstrinnet, i vederegående skole, folkehøgskolene, universitetene og høgskolene. En organiserer også adm.-personale med undervisningskompetanse for disse skoleslagene, samt andre med lektor-, adjunkt- eller faglærerkompetanse.

Adresse:

Wergelandsveien 15

0167 Oslo 1

Tlf. 02/20 94 94

Norsk Lærerhøgskolelag

Stiftelsesår: 1899

Tidligere navn: Norsk Lærerskolelag, (til 1981)

Antall medlemmer, 1983: 960

Antall avdelinger: 25

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Pedagogen», opplag 2 000; 6 nr. i året

Egen red., Lars Wormdal

Forkvinne: Gunvor Brekke

Merknader:

Sammenslutning av faste lærere ved lærerhøgskolene, statsøvingskoler og faglærerskoler.

Adresse:

Waldemar Thranesgt. 75

0175 Oslo 1

Tlf. 02/20 21 07

Norsk Psykologforening

Stiftelsesår: 1934

Antall medlemmer, 1983: 1 432

Antall heltidsansatte: 4

Antall medlemmer i forbundsstyret: 12

Fagblad: «Tidsskrift for Norsk Psykologforening», opplag 2 000; 12 nr. i året

«Skolepsykologi», opplag 1 200; 6 nr. i året

Formann: Sverre L. Nielsen

Merknader:

Profesjonsforening for psykologer.

Adresse:

Bjørn Farmannsgt. 16

0271 Oslo 2

Tlf. 02/46 86 80

Norske Sivilingeniørers Forening, NIF

Stiftelsesår: 1874
Tidligere navn: Den Norske Ingeniørforening
Antall medlemmer, 1983: 17 908
Antall avdelinger: 42
Anall heltidsansatte: 70
Antall medlemmer i forbundsstyret: 7
Antall medlemmer i landsstyret: 125
Fagblad: «Sivilingeniøren», opplag 18 500; 7 nr. i året
President: Tor Valeur

Merknader:

Skal ivareta medlemmenes stands- og faginteresser. Har opprettet 2 permanente utvalg: 1) Lønnsstyret som jobber med medlemmenes lønsspørsmål, og 2) Fagstyret som jobber med saker av fagpolitisk art, etterutdanning, m.m.

Adresse:

Ingeniørenees Hus
0251 Oslo 2
Tlf. 02/41 87 35

Norske Siviløkonomers Forening, NSF

Stiftelsesår: 1939
Antall medlemmer, 1983: 5 096
Antall heltidsansatte: 8
Antall medlemmer i forbundsstyret: 7
Fagblad: «Siviløkonom-nytt», opplag 3 700; 6—8 nr. i året
«Bedriftøkonomen», opplag 6 074; 10 nr. i året
Formann Tore Fjeld

Merknader:

Sammenslutning av kandidater og lærere fra Norges Handelshøyskole og kandidater med tilsvarende utdanning fra utlandet. Arrangerer en del kurs og konferanser.

Adresse:

Kaj Munksv. 41
0186 Oslo 8
Tlf. 02/23 43 69

Norsk Folkehøgskolelag

Stiftelsesår: 1905

Tidligere navn: Noregs Høgskulelærarlag

Antall medlemmer: 1983: ca. 460

Antall heltidsansatte: 1

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Fagblad: «Folkehøgskolen», opplag 1 100; 10 nr. i året

Formann: Dag Wollebæk

Merknader:

Samarbeider med Norges Kristelige Folkehøgskolelag om lønns- og arbeidsbetingelser for ansatte i folkehøgskolene.

Adresse:

Christian Kroghsgt. 62A

0186 Oslo 1

Tlf. 02/41 66 75

Norske Sosialøkonomers Forening

Stiftelsesår: 1908

Antall medlemmer, 1983: 558

Antall heltidsansatte: 4

Antall medlemmer i forbundsstyret: 6

Fagblad: «Sosialøkonomen», opplag 1 948, 11 nr. i året

Formann: Ingvald Strøm

Merknader:

Profesjonsforening for sosialøkonomer utdannet ved norske eller utenlandske universiteter.

Adresse:

Storgt. 26

0184 Oslo 1

Tlf. 02/41 81 01

Norske Fysioterapeuters Forbund

Stiftelsesår: 1895

Antall medlemmer, 1983: 4 536

Antall avdelinger: 20

Antall heltidsansatte: 13

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Fysioterapeuten», opplag 5 868; 11 nr. i året

Forkvinne: Inger Marie Veening

Merknader:

Forbundet har som formål å arbeide for en høy faglig standard i utdannelsen og utøvelsen av fysioterapi. Jobber for å sikre medlemmenes økonomiske interesser og best mulige arbeidsforhold.

Adresse:

Øvre Slottsgt. 27

0157 Oslo 1

Tlf. 02/41 76 95

Norsk Faglærerlag, NF

Stiftelsesår: 1974

Tidligere navn: Sammenslutning av Landslaget for Husstell-lærere og Norges Yrkeslærerlag

Antall medlemmer, 1983: 6 434

Antall heltidsansatte: 11

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Fagblad: «Yrke», opplag 6 799; 10 nr. i året

Formann: Einar Skjervold

Merknader:

Organiserer ansatte i undervisnings- eller lederstillinger i videregående skoler, andre stillinger innen skoleverket eller tilsvarende arbeidsområder. Har til oppgave å ivareta medlemmenes økonomiske interesser og inngår avtaler om lønns- og arbeidsvilkår.

Adresse:

Fr. Nansens plass 8

0160 Oslo 1

Tlf. 02/11 31 35

Norsk Bedriftsøkonomisk Forening, NBF

Antall medlemmer, 1983: 635

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 8

Fagblad: «NFB-nytt», opplag 2 000; 4 nr. i året

Forkvinne: Solveig M. Jorde

Merknader:

Foreningen er åpen for personer med minimum to års økonomisk/administrativ utdanning, faste lærere ved Bedriftsøkonomisk Institutt og medlemmer av Bedriftsøkonomisk Studentersamfunn.

Adresse:

Kaj Munksvei 41B

Postboks 23, Tåsen

0876 Oslo 8

Tlf. 02/23 57 25, 10—14

Norges Juristforbund

Stiftelsesår: 1966

Antall medlemmer, 1983: 4 714

Antall heltidsansatte: 12

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Juristkontakt», opplag 5 815; nr. i året

Gir også ut «Politiembetsmennes Blad» og «Dommerkontakt».

Formann: Jan Fredrik Ottesen

Merknader:

Profesjonsforening for jurister ansatt i offentlig og privat virksomhet.

Adresse:

Grev Wedels plass 5

0151 Oslo 1

Tlf. 02/42 71 28

Norges Ingeniørorganisasjon, NITO

Stiftelsesår: 1936

Tidligere navn: Sammenslutning av Horten-Teknikernes Forbund og Norsk Teknisk Landsforbund

Antall medlemmer, 1983: 26 010

Antall avdelinger: 70

Antall heltidsansatte: 35

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Fagblad: «Teknisk Ukeblad», (57 453, 52 nr. i året), «Bygg» (16 348), «Elektro» (17 375), «Kjemi» (7 284), «Maskin» (13 686), «Våre veger» (5 118), «Data Tid» (12 721).

Formann: Gunnar Hamre

Merknader:

Sammenslutning av ingeniører og teknikere utenfor Norske Sivilingeniørers Forening.

Adresse:

Prof. Dahlsgt. 18

0353 Oslo 3

Tlf. 02/46 99 42

Norges Handelslærerlag

Stiftelsesår: 1946

Antall medlemmer, 1983: 1 618

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i landsstyret: 5

Fagblad: «Mercator», opplag 2 136; 12 nr. i året

Formann: Erik Sennesvik

Merknader:

Organisasjon for undervisnings- og administrativt personale i den videregående skolen.

Adresse:

Øvre Slottsgt. 12

0157 Oslo 1

Tlf. 02/41 68 34

Norges Farmaceutiske Forening

Stiftelsesår: 1958

Antall medlemmer, 1983: 1 617

Antall heltidsansatte: 5

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 21

Fagblad: «Norsk Farmaceutisk Tidsskrift», opplag 2 188; 24 nr. i året

Forkvinne: Anne Marie Horn

Merknader:

Yrkesorganisasjon for farmaceuter, provisorer og reseptarer. Representerer medlemmene i de kollektive forhandlingene om lønns- og arbeidsvilkår.

Adresse:

Skippergt. 12

0152 Oslo 1

Tlf. 02/41 12 25

Kringkastingsforeningen

Stiftelsesår: 1963

Antall medlemmer, 1983: 521

Fagblad: «Melding til medlemmene», opplag 600; 20 nr. i året

Formann: Stig Fossum

Merknader:

Organiserer de faste programmedarbeiderene i NRK. Har også en del medlemmer fra administrasjonen og de tekniske avdelingene.

Adresse:

NRK,

0340 Oslo 3

Tlf. 02/45 90 50

Krigsskoleutdannede Offiserers Landsforening

Stiftelsesår: 1909

Antall medlemmer, 1983: 771

Antall avdelinger: 22

Antall heltidsansatte: 3

Fagblad: «Vårt Vern», opplag 1 500; 5 nr. i året

Formann: Thor Systad

Merknader:

Sammenslutning av krigsskoleutdannede i hele forsvaret. Forhandler i henhold til hovedavtalen for statsansatte og gir råd i tviste- og opprykksspørsmål.

Adresse:

Boks 7077, Homansbyen

0352 Oslo 3

Tlf. 02/69 56 65

Ansatte Arkitekters Forbund, AFAG

Stiftelsesår: 1982

Tidligere navn: Sammenslutning av Fagforeningen for Arkitekter, kommunalt- og statsansattes-, samt privatpraktiserende arkitekters Landslag, NAL, Interiørarkitekter

Antall medlemmer, 1983: 1 354 + 80 int.ark. Menn: Kvinner:

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 6

Fagblad: «AFAG-nytt», opplag 1 600, 8 ganger i året

Formann: Leder Ivar Leivestad

Merknader:

Profesjonsforening som arbeider for å bedre ansatte arkitekters lønns- og arbeidsvilkår.

Adresse:

Josefinesgt. 30

0351 Oslo 3

Tlf. 02/60 22 90

Den Norske Veterinærforening

Stiftelsesår: 1888

Antall medlemmer, 1983: 1 232

Antall avdelinger: 15

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Fagblad: «Norsk Veterinærtidsskrift», opplag 1 889; 12 nr. i året

Formann: Arnt Minsaas

Merknader:

Sammenslutning av to spesialforeninger: — Veterinærhygienisk Forening og Smådyrpraktiserende Veterinærers Forening.

Adresse:

Sognsvn. 4

0451 Oslo 4

Tlf. 02/46 05 13

Den Norske Tannlægeforening

Stiftelsesår: 1884

Antall medlemmer, 1983: 4 277

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 15

Antall medlemmer i forbundsstyret: 8

Fagblad: «Den norske Tannlægeforenings Tidende», opplag 4 511, 17 nr. i året

Formann: Ivar A. Mjør

Merknader:

Formålet er å ivareta norske tannlegers interesser ved siden av å fremme den odontologiske vitenskap og støtte tiltak for å bedre tannhelsen. Arbeider særlig med de offentlig tilsatte tannlegers arbeidsvilkår og gir råd ved innstilling til offentlige tannlegestillinger.

Adresse:

Kronprinsensgt. 9

0251 Oslo 2

Tlf. 02/11 10 90

Den Norske Kirkes Presteforening

Stiftelsesår: 1900

Antall medlemmer, 1983: 1 683

Antall heltidsansatte: 5

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Antall medlemmer i landsstyret: 37

Fagblad: «Inter Collegas», opplag 2 000; 4—5 i året

Formann: Knut Andresen

Merknader:

Sammenslutning av prester ansatt i Den Norske Kirke, hvor en opptas etter søknad. Samler prester i felles oppgaver i kirkens tjeneste og forhandler om lønns- og arbeidsbetingelser.

Adresse:

Underhaugsvn. 15

0354 Oslo 3

Tlf. 02/69 11 88

Den Norske Advokatforening

Stiftelsesår: 1908

Tidligere navn: Den Norske Sakførerforening

Antall medlemmer, 1985: 2 916

Antall heltidsansatte: 11

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Fagblad: «Norsk Advokatblad», opplag 3 220; 10 nr. i året

Leder: Adv. Jan Villum

Merknader:

Sammenslutning av praktiserende advokater med advokatbevilling. Driver veiledningsvirksomhet vedrørende salærberegning, utforming og håndheving av regler for god advokatskikk.

Adresse:

Kongensgt. 6

0153 Oslo 1

Tlf. 02/42 06 20

2.4 Frittstående forbund

Den Norske Jordmorforening

Stiftelsesår: 1908

Tidligere navn: (Norsk Jordmorforening s. 1949, slått sammen til en forening i 1966)

Antall medlemmer, 1983: 494

Antall medlemmer i forbundsstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 18

Fagblad: «Tidsskrift for Jordmødre», opplag 1 000; 10 nr. i året

Merknader:

Organiserer jordmødre som har dette yrket som sin hovedstilling. Har som formål å fremme jordmødres arbeids- og lønnsvilkår. Formidler deltagelse i kurser og konferanser.

Tilsluttet Nordisk Jordmorforbund og International Confederation of Midwives.

Jevnlig kontakt med helse- og prismyndighetene.

Adresse:

v/Else Marie Vengen,
Pb. 7039 Homansbyen

0306 Oslo 3

Tlf. 02/69 34 47 (tir./tor. 10—12)

Det Norske Diakonforbund

Stiftelsesår: 1915

Tidligere navn: De Norske Diakoners forbund fram til 1969. Forløper for DNDF var Diakonhjemmets Diakonforbund 1890—1915

Antall medlemmer, 1983: 600 + 200 studenter

Antall heltidsansatte: 2

Antal medlemmer i hovedstyret: 9

Fagblad: «Diakonos», opplag 1 100; 12 nr. i året

Formann: Dewart Hulbakk

Merknader: Organiserer diakoner, diakonkandidater og studenter i Det norske Diakonhjem og Norsk Diakonhøyskole.

Driver vernepleierskole og institusjoner bl.a. for åndssvake.

Nær kontakt med statlige og kirkelige myndigheter.

Adresse:

Diakonvn. 15

0369 Oslo 3

Tlf. 02/60 60 57

Det Norske Maskinistforbund, DNMF

Stiftelsesår: 1902

Antall medlemmer, 1983: 5 938

Antall avdelinger: 20

Antall heltidsansatte: 7

Antall medlemmer i forbundsstyret: 8

Antall medlemmer i landsstyret: 20

Fagblad: «Norske Maskin Tidende», opplag 7 900; 10 nr. i året

Gen.sekr. Frode Gross

Merknader:

Organiserer sertifiserte maskinister og annet teknisk befall ombord på norske skip i innen- og utenriksfart, fiske- og fangstfartøyer og mobile bore- og entreprenørfartøyer.

Fører tarifforhandlinger, yter medlemmene juridisk bistand i saker vedrørende arbeidsforhold, gir økonomisk støtte under arbeidskonflikter og dødsfall. Arbeider for bedre yrkesopplæring og arbeidsforhold for medlemmene.

Adresser:

Arbiensgt. 1, 3. etg.

0253 Oslo 2

Tlf. 02/44 94 21 - 44 98 34

Handelsbestyrerforbundet

Stiftelsesår: 1920
Antall medlemmer, 1983: 1 028
Antall avdelinger: 14 distriktslag
Antall heltidsansatte: 4
Antall medlemmer i forbundsstyret: 8
Fagblad: «Hanselsbestyreren», opplag 1 469; 11 nr. i året
Formann: Hans Kirkhus

Merknader:

Organiserer bestyrere/forretningsførere i Samvirkelag, varehussjefer og nestsjefer i større Samvirkelag.

Skal ivareta medlemmenes faglige og økonomiske interesser gjennom opprettelse av overenskomster og avtaler. Megling og forhandling ved tvister.

Adresse:

Arbeidersamf. pl. 1,
0181 Oslo 1
Tlf. 02/20 52 40

Helsetjenestens Administrasjonsforbund

Stiftelsesår: 1930
Tidligere navn: Norsk Sykehusadministrasjons Landsforbund
Antall medlemmer, 1983: 378
Antall avdelinger: 6 landskretser
Antall heltidsansatte: 1
Antall medlemmer i landsstyret: 7
Fagblad: «Helsetjenesten», opplag 2 467; 12 nr. i året
Formann: Thor Egeland, David Aasland

Merknader:

Organiserer direktørsjiktet og personer i administrative stillinger og lederfunksjoner innen helsevesenet, også i sentraladministrasjonen. Driver faglig virksomhet, arrangerer kurs og seminarer, utgir tidsskrift. driver også ordinært fagforeningsarbeid. Samarbeid med Norsk Forening for Helsetjenesten.

Medlemmene er ofte organisert også i andre forbund. Driver ikke egne tariff-forhandlinger, men har en avtale om tariffmessig samarbeid med Kommunale Funksjonærers Landsforbund.

Adresse:

Rosenkrantzgt. 11B
0159 Oslo 1
Tlf. 02/44 57 30

Husdyrkontrollens Regnskapsførerlag

Stiftelsesår: 1951

Tidligere navn: Landbrukets regnskapsførerlag

Antall medlemmer, 1983: 448

Antall avdelinger: 16 fylkeslag

Antall heltidsansatte: 1

Antall medlemmer i hovedstyret: 3

Formann: Gunnar Nordhus

Merknader:

Fører tarifforhandlinger. Arbeider innenfor veiledningstjenesten i jordbruket. Motpart i forhandlinger er Meierienes Arbeidsgiverforening.

Adresse:

v/Kåre Bjørndal

Grønnlivn. 15

1750 Halden

Tlf.031/81 357

Norges Arbeidslederforbund, NALF

Stiftelsesår: 1910

Antall medlemmer, 1983: 11 474

Fagblad: «Arbeidslederen», opplag 12 000; 6 nr. i året

Formann Gunnar Larsen

Merknader:

Organiserer arbeidsledere og tekniske funksjonærer over hele landet. Bygger på lokale arbeidslederforeninger i byer og industristrøk, samt bedriftsgrupper og enkeltmedlemmer.

Representert i en rekke offentlige styrer og råd. Tilsluttet Nordisk Arbeidslederunion.

Adresse:

Drammensvn. 40

0255 Oslo 2

Tlf. 02/56 46 95

Norges Banks Funksjonærforbund

Stiftelsesår: 1947

Antall medlemmer: 1983: 1 214

Antall avdelinger: 20

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 9

Antall medlemmer i landsstyret: 4

Fagblad: «Forbundsnytt», opplag 1 500; 6—7 nr. i året

Formann: Jan Syvertsen

Merknader:

Organiserer alle som er ansatte i Norges Bank. Fører tarifforhandlinger med Norges Bank. Driver vanlig fagforeningsarbeid.

Representert i bankens styrende organer, representantskap, direksjon og administrasjonsutvalg.

Adresse:

Bankpl. 4

0151 Oslo 1

Tlf. 02/41 01 50

Norges Skipsførerforbund, NSF

Stiftelsesår: 1889

Tidligere navn: Norsk Skipsførerforening

Antall medlemmer, 1983: 3 645

Fagblad: «Norsk Skipsførertidende», opplag 3 700; 11 nr. i året

Formann: Dir. Åsheim

Merknader:

Sammenslutning av norske skipsførere med skipsførereksamen og norske skipsførere som fører skip i henhold til norsk lov.

Inngår tariffavtaler. Representert i offentlige råd og komitéer.

Adresse:

Hafstjordsgt. 11

0268 Oslo 2

Tlf. 02/44 60 24 - 44 60 27

Norsk Apotekerteknikerforbund, NATF

Stiftelsesår: 1937

Tidligere navn: Norsk Tekniske Apotekerpersonales Forening til 1927

Antall medlemmer, 1983: 2 122

Antall avdelinger: 13 kretser

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i hovedstyret: 5

Antall medlemmer i landsstyret: 19

Fagblad: «Apotek-Teknikeren», opplag 2 700; 11 nr. i året

Forkvinne: Aina Hanssen

Merknader:

Sammenslutning av tekniske assistenter, laboranter, kontorpersonale og rengjøringsassistenter ansatt ved apotekene.

Viktigste oppgaver i forbindelse med lønns- og arbeidsbetingelser. Ellers vanlig fagforeningsarbeid. Har kontakt med offentlige myndigheter.

Adresse:

Snorresgt. 10

0168 Oslo 1

Tlf. 02/60 05 00

Norske Bok- og papiransattes Forbund

Stiftelsesår: 1886

Antall medlemmer, 1983: 826

Antall heltidsansatte: 1

Antall medlemmer i forbundsstyret: 6

Fagblad: «Krebsen», 4 nr. i året

Formann: Kristian Torbjørnsen

Merknader:

Driver vanlig fagforeningsarbeid. Slutter lønnsavtaler. Utgir katalog over årets bøker, «Boknøkkel».

Samarbeider med nordiske søsterorganisasjoner.

Adresse:

Øvre Vollgt. 15

0158 Oslo 1

Tlf. 02/20 51 97

Norsk Flygerforbund

Stiftelsesår: 1977

Tidligere navn: Norske Ruteflyveres Forening

Antall medlemmer, 1983: 1 050

Antall avdelinger: 10 foreninger

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i hovedstyret: 14

Fagblad: «Cocpit forum», opplag 1 500; 6 nr. i året

Formann: Sigmund Syvertsen

Merknader:

Organiserer flyvere i alle norske flyselskaper. Tarifforhandlinger føres lokalt. Kontakt med offentlige myndigheter.

Medlem av IFALPA, International Federation of Airline Pilots Assosiations.

Adresse:

Majorstovn. 38

0367 Oslo 3

Tlf. 02/46 68 64

Norsk Hjelpepleierforbund, NHF

Stiftelsesår: 1965

Tidligere navn: Hjelpepleiernes Landsforening til 1975

Antall medlemmer, 1983: 22 903

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 25

Antall medlemmer i sentralstyret: 9

Fagblad: «Hjelpepleieren», opplag 24 500; 12 nr. i året

«HP-tema», opplag 26 500; 4 nr. i året

Forkvinne: Judith Selnes

Merknader:

Organiserer offentlig godkjente hjelpepleiere. Forbundet har tilsluttet følgende spesialgrupper: Landsgruppen av Hjelpepleiere i Geriatri, Psykiatri, Vernepleie og Spedbarn- og barselpleie.

Forbundet har selvstendig avtale- og forhandlingsrett. Kontakt med offentlige myndigheter gjennom utvalg og råd.

Adresse:

Storgt. 32

Pb.9128 Vaterland

0184 Oslo 1

Tlf. 02/20 80 60

Norsk Hydros Merkantile Forbund

Stiftelsesår: Sammenslutning av Hydroforbundene til 1937, reorganisert
Antall medlemmer, 1983: 1 011
Antall avdelinger: 8 lokalavdelinger
Antall heltidsansatte: 0—5 i sentraladm. er betalt av Norsk Hydro
Antall medlemmer i sentralstyret: 13
Fagblad: «NHMF-nytt», opplag 1 500; 4—5 nr. i året
Formann: Per Kristensen

Merknader:

Organiserer alle ansatte i Hydro som driver merkantilt arbeid. Økonomer, sekretærer, kontoryrker. Forhandler med Norsk Hydro.

Adresse:

Pb. 110
3901 Porsgrunn
Tlf. 035/51 120

Norsk Innkjøps- og Material- administrasjonsforbund

Stiftelsesår: 1915
Tidligere navn: Det Norske Materialforvaltersamfund
Antall medlemmer, 1983: 970
Antall avdelinger: 10 lokalforeninger
Antall heltidsansatte: 2
Antall medlemmer i hovedstyret: 10
Fagblad: «Innkjøp», opplag 1 763; 6 nr. i året
President Per Arnt Haugen

Merknader:

Sammenslutning av innkjøpssjefer og materialforvaltere i private og offentlige bedrifter.
Driver Norges Innkjøperskole, 1-årig kveldskurs og spesialkurs.

Adresse:

Trondheimsvn. 80
0565 Oslo 5
Tlf. 02/37 97 10

Norsk Journalistlag

Stiftelsesår: 1946

Tidligere navn: Den Norske Journalistforening 1883, Norsk Journalistforbund s. 1919—1923, Norsk Presseforbunds Journalistgruppe 1930

Antall medlemmer, 1983: 3 795

Antall avdelinger: 22 lokalforeninger

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i landsstyret: 13

Fagblad: «Journalisten», opplag 4 615; 11 nr. i året

Forkvinne/mann: Anne Skartveit, Trygve Moe

Merknader:

Faglig sammenslutning for aktive journalister. Tilsluttet paraplyorganisasjonen Norsk Presseforbund sammen med Norsk Redaktørforening og Norske Avisers Landsforbund. Driver «Institutt for Journalistikk» sammen med de to sistnevnte.

Forhandler med arbeidsgiverorganisasjonene, har betydelig kontakt med myndighetene om journalistutdanning. Får de fleste offentlige innstillinger om presse- og informasjonsspørsmål til høring.

Adresse:

Rosenkrantzgt. 3

0159 Oslo 1

Tlf. 02/42 62 90

Norsk Lærerlag

Stiftelsesår: 1892

Tidligere navn: Norges Lærerforening

Antall medlemmer, 1983: 51 680

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 65

Fagblad: «Norsk Skoleblad», opplag 53 750; 40 nr. i året

Forkvinne: Kari Lie

Merknader:

Organiserer lærer i førskole, grunnskole, spesialscole og framhaldsscole. Egne avdelinger for førskolelærere, skoleledere, spesiallærere og lærere. Forhandler sentralt og lokalt om lønns- og arbeidsforhold for lærerne i de nevnte skoleslag. Yter rettshjelp og visse former for økonomisk støtte til medlemmene.

Jevnlig kontakt med undervisningsmyndigheter og lønnsmyndigheter på alle plan. Samarbeidsavtale mellom Norsk lærerlag og landsorganisasjonen.

Adresse:

Rosenkrantzgt. 15

0160 Oslo 1

Tlf. 02/41 58 75

Norsk Politiforbund, NPF

Stiftelsesår: 1905

Antall medlemmer, 1983: 5 408

Antall medlemmer i forbundsstyret: 7

Fagblad: «Politibladet», opplag 7 000; nr. i året

Formann: Terje Ødegård

Merknader:

Hyppig kontakt med myndighetene. Tilsluttet Nordisk Politiforbund og UISP, Union Internationale des Police.

Adresse:

Arbeidersamf. pl. 1

0181 Oslo 1

Tlf. 02/20 58 38

Norsk Skuespillerforbund

Stiftelsesår: 1898

Antall medlemmer, 1983: 473

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i forbundsstyret: 8

Fagblad: «Stikkordet», opplag 600; 4 nr. i året

Forkvinne: Ragnhild Nygård

Merknader:

Landsomfattende organisasjon. Medlemmene ved hvert teater danner egne kretser. Frilansere danner egen krets. Samarbeidsavtale med LO. Deltar i en rekke offentlige råd og utvalg.

Adresse:

Wesselsgt. 8

0165 Oslo 1

Tlf. 02/41 18 74 - 41 70 44

Norsk Styrmandsforening

Stiftelsesår: 1910

Antall medlemmer, 1983: 4 194

Antall heltidsansatte: 9

Antall medlemmer i forbundsstyret: 14

Fagblad: «Norsk Styrmandsblad», opplag ca. 6 500; 11 nr. i året
(Egen red.: Paul Grønbeck)

Formann: Bjørn Sivertsen

Merknader:

Sammenslutning av styrmenn i utenriks- og innenriksfart og av førere i lokalfart, samt førere og styrmenn på fiske- og fangstfartøyer.

Fører lønnsforhandlinger og bistår medlemmene i konflikter og faglige spørsmål.

Adresse:

Arbiensgt. 11,

0253 Oslo 2

Tlf. 02/56 62 32

Norsk Sykepleierforbund

Stiftelsesår: 1912

Antall medlemmer, 1983: 32 007

Antall avdelinger: 19

Antall heltidsansatte: 52

Fagblad: «Sykepleien», opplag 32873; 22 nr. i året

Forkvinne: Aud Blankholm

Merknader:

Organiserer offentlig godkjente sykepleiere, og som særskilt gruppe, studenter ved sykepleierhøyskolene.

Driver vanlig fagforeningsvirksomhet. Formidler utveksling av norske sykepleiere til utlandet, og utenlandske sykepleiere til Norge. Eier og driver Norges Sykepleierhøyskole. Utgir en rekke faglige publikasjoner. Kontakt med offentlige myndigheter.

Inngikk samarbeidsavtale med Landsorganisasjonen i april 1985.

Adresse:

Grønlandsleiret 23

0190 Oslo 1

Tlf. 02/38 20 00

Norske Meierifolks Landsforbund

Stiftelsesår: 1914

Antall medlemmer, 1983: 1 285

Antall avdelinger: 8

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i hovedstyret: 8

Fagblad: «Norsk Meierikalender», opplag ca. 2 000; 1 nr. i året

«Meieriposten», opplag 2 730; 25 nr. i året

Formann: Sverre Sørbø

Merknader:

Organiserer personer som er direkte knyttet til meieribruket og som har eksamen fra fagskole eller annen utdanning som er godkjent av foreningens hovedstyre.

Tre undergrupper i foreningen: meieribestyrere og meierifunksjonærer, meieriteknikere og næringsmiddelteknologer, meiersker og meierister, hver gruppe med eget styre.

Samarbeider med myndighetene. Fører tarifforhandlinger med Meierienes Arbeidsgiverforening.

Adresse:

Grensen 3

0159 Oslo 1

Tlf. 02/42 25 20

Oljearbeidernes Fellessammenslutning, OFS

Stiftelsesår: 1981

Tidligere navn: OFS er en utvidelse av det tidligere Operatør fagforeningens Fellessammenslutning

Antall medlemmer, 1983: ca. 5 000

Antall medlemmer i sentralstyret: 17

Fagblad: «OFSA», opplag 6 000; 11 nr. i året

Formann: Leif R. Tislevoll

Merknader:

Hovedorganisasjon etter samme mønster som LO, AF og YS. Ansvarlig for forhandlinger om hovedavtale for forbundene. De respektive forbundene er: Operatøransattes Forbund OAF, Oljeborenes Forbund OBF, Rederi-ansatte Oljearbeidernes Forbund ROF, Cateringansattes Forbund CAF.

Har landsomfattende status og er dermed høringsinstans i alle saker som vedrører medlemmene overfor myndighetene.

Adresse:

Skagen 14

4001 Stavanger

Tlf. 04/52 06 08

2.5 Arbeidsgiverorganisasjoner

Arbeiderpressens Tarifforening, ATF

Stiftelsesår: 1955

Antall medlemsbedrifter, 1983: 41. Antall ansatte: 2 289

Leder: Henning Dahl

Merknader:

Arbeidsgiverforening for arbeiderpressens 41 aviser. Er en avdeling i serviceorganisasjonen Arbeiderpressens Samvirke A/L, og underlagt dets styre. Fører tariff-forhandlinger og har avtaler med 5 fagforbund.

Adresse:

Youngstorget 2B

0181 Oslo 1

Tlf. 02/33 37 20

Norges Apotekerforening, NAF

Stiftelsesår: 1881

Antall medlemsbedrifter, 1983: 273. Antall ansatte 3 982

Antall heltidsansatte: 32

Fagblad: «Norges Apotekerforenings Tidsskrift», opplag 1 850, 22 nr. i året

Leder: Sigurd Reizer (Gen.sekr.)

Adresse:

Arbiensgt. 3

Boks 2566, Solli

0253 Oslo 2

Tlf. 02/56 66 70

Norsk Arbeidsgiverforening, N.A.F.

Stiftelsesår: 1900

Antall medlemsbedrifter, 1983: 393.

Antall heltidsansatte: 230

Antall medlemmer i sentralstyret: 9

Fagblad: «Arbeidsgiveren», opplag 13 000, 22 nr. i året

Leder: Dir. Pål Kraby

Merknader:

Hovedorganisasjon for sammenslutningene av arbeidsgivere og for direkte tilmeldte enkeltbedrifter. Forbereder og leder lønns- og tarifforhandlingene. Kan etter nærmere regler treffe bindende vedtak for medlemmene i forbindelse med konflikter.

Adresse:

Kristian Augustsgt. 23

0164 Oslo 1

Tlf. 02/20 25 50

Forretningsbankenes Arbeidsgiverforening

Stiftelsesår: 1945

Antall medlemsbedrifter, 1983: 19. Antall ansatte: 14 348

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i sentralstyret: 4

Antall medlemmer i hovedstyret: 10

Leder: Dir. Odd A. Mjelde

Merknader:

Foreningen skal ivareta forretningsbankenes interesser under lønns- og arbeidsvilkårforhandlingene for bankenes funksjonærer. Samarbeider med Sparebankenes Arbeidsgiverforening og Den norske Bankforening.

Adresse:

Nedre Vollgt. 8

0158 Oslo 1

Tlf. 02/41 28 65

Forsikringsselskapenes Arbeidsgiverforening

Stiftelsesår: 1981

Tidligere navn: Sammenslutning av Livsforsikringsselskapenes Arbeidsgiverforening og Skadeforsikringsselskapenes Arbeidsgiverforening

Antall medlemsbedrifter, 1983: 325. Antall ansatte 2 680

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i sentralstyret: 7

Leder: Kjell Marstein

Merknader:

Ivaretar medlemmenes interesser i lønns- og arbeidsspørsmål.

Adresse:

Forsikringens Hus

Hanstensgt. 2

Boks 2473, Solli

0253 Oslo 2

Tlf. 02/56 16 90

Handelens Arbeidsgiverforening

Stiftelsesår: 1938

Antall medlemsbedrifter, 1983: 4 552. Antall ansatte: 65 000

Antall heltidsansatte: 15

Antall medlemmer i sentralstyret: 13

Fagblad: «H.A.-Nytt», 5 000, 4 nr. i året

Leder: Adm. dir. Paal Brunsvig

Merknader:

Sammenslutning av arbeidsgivere innenfor handelsnæringen og frie yrker.
Forhandlingsorganisasjonen rådgivende i lønns- og arbeidsvilkår.

Adresse:

Drammensveien 30

Boks 2433, Solli

0253 Oslo 2

Tlf. 02/56 58 90

Den Kooperative Tarifforening

Stiftelsesår: 1946

Antall medlemsbedrifter, 1983: 548. Antall ansatte: 18 000

Antall heltidsansatte: 9

Antall medlemmer i sentralstyret: 7

Leder: Dir. Lorang Berg

Merknader:

Arbeidsgiverorganisasjon for produksjonsbedrifter og samvirkelag tilsluttet Norges Kooperative Landsforening. Foreningen har opprettet tariffavtale med 13 forbund innen LO og med Handelstyrerforbundet.

Adresse:

Kirkegt. 5

0153 Oslo 1

Tlf. 02/33 10 23 - 20 62 90 - 42 03 10

Norske Kommuners Sentralforbund

Stiftelsesår: 1972

Antall medlemsbedrifter, 1983: 472. Antall ansatte: 300 000

Antall heltidsansatte: 136

Antall medlemmer i sentralstyret: 5

Fagblad: «Kommunalt Tidsskrift», opplag 7 800, 10 nr. i året

Leder: Adm. dir. Arne Rødskog - Jakob Eng (pol.valgt)

Merknader:

Sammenslutning av alle kommuner og fylkeskommuner. Forbundet skal ivareta kommunenes felles interesser, fremme samarbeidet mellom dem og ivareta kommunenes arbeidsgiverinteresser ved lønnsforhandlinger.

Adresse:

Haakon VII's gt. 9

0161 Oslo 1

Tlf. 02/41 20 00

Landbrukets Arbeidsgiverforening

Stiftelsesår: 1958

Antall medlemsbedrifter, 1983: 3 191. Antall ansatte: 20 010

Antall heltidsansatte: 5—6

Antall medlemmer i sentralstyret: 4

Leder: Dir. Thor Lunde

Merknader:

Sammenslutning av Gartneriets- og Hagebrukets Arbeidsgiverforening, Jordbrukets Arbeidsgiverforening og Meierienes Arbeidsgiverforening. Har i tillegg til dette ca. 1 000 direkte tilmeldte medlemsbedrifter.

Adresse:

Cort Adlersgt. 14

0254 Oslo 2

Tlf. 02/56 67 95

Norsk Offshoreforening

Stiftelsesår: 1972

Tidligere navn: Norsk Boreriggforening

Antall medlemsbedrifter, 1983: 18. Antall ansatte 3 115

Antall heltidsansatte: 108

Antall medlemmer i Sentralstyret: 18

Leder: Magne Reed

Merknader:

Skal ivareta interessene til eierne og dem som står for driften av borefartøyer og andre entreprenørfartøyer. Samarbeider og har felles administrasjon med Norges Rederforbund og Skipsfartens Arbeidsgiverforening.

Adresse:

Postboks 1610, Vikka

0161 Oslo 1

Tlf. 02/41 60 80

Private Helseinstitusjoners Landsforbund

Stiftelsesår: 1949

Tidligere navn: Private Sykehus' Landsforbund (til 1981)

Antall medlemsbedrifter, 1983: 118.

Antall heltidsansatte: 3

Antall medlemmer i Sentralstyret: 5

Leder: Johannes Leines

Merknader:

En arbeidsgiverorganisasjon som ivaretar eierinteressene i private helseinstitusjoner, (Blå Kors, Røde Kors, religiøse institusjoner, stiftelser, etc.). Fører tarifforhandlinger og gir juridisk bistand, særlig i arbeidsrettslige spørsmål.

Adresse:

Tallengt. 26

0157 Oslo 1

Tlf. 02/42 44 12

Norges Rederiforbund

Stiftelsesår: 1909

Antall medlemsbedrifter, 1983: 180. Antall ansatte: 40 000

Antall heltidsansatte: 105

Fagblad: «Skip og sjø», opplag 25—40 000, 3 nr. i året

Leder: David Vikøren (adm. dir.)

Merknader:

Sammenslutning av norske rederier med skip i utenriksfart. Har et utstrakt samarbeid med Norges Rederiforbund.

Adresse:

Rådhusgt. 5

0151 Oslo 1

Tlf. 02/41 60 80

Skogbrukets Arbeidsgiverforening

Stiftelsesår: 1928

Antall medlemsbedrifter, 1983: 723. Antall ansatte: 6 800

Antall heltidsansatte: 4

Antall medlemmer i Sentralstyret: 4

Leder: Disp. Per Stamnes

Merknader:

Sammenslutning av skogbrukere og bedrifter knyttet til skogbruket.

Adresse:

Kristian Augustsgt. 12

0164 Oslo 1

Tlf. 02/20 00 41

Sparebankens Arbeidsgiverforening

Stiftelsesår: 1946

Antall medlemsbedrifter, 1983: 218. Antall ansatte: 12 523

Antall heltidsansatte: 6

Antall medlemmer i Sentralstyret: 4

Leder: Dir. Odd A. Mjelde.

Merknader:

Foreningen skal ivereta medlemmenes interesser under forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår. Samarbeider med Forretningsbankenes Arbeidsgiverforening og Sparebankforeningen i Norge.

Adresse:

Nedre Vollgt. 8

0158 Oslo 1

Tlf. 02/41 28 65

Norges Taxiforbund

Stiftelsesår: 1919

Antall medlemsbedrifter, 1983: 4 300. Antall ansatte: 1 500

Antall medlemmer i Sentralstyret: 5

Fagblad: «Taxi», opplag 4 800

Leder: Gen.sekr. Willy Engel

Merknader:

Sammenslutning av taxielere med godkjent løyve for offentlig personbefordring. Driver forhandlinger med myndighetene vedrørende prissatser og lønnsforhandlinger med ansatte sjåførere.

Adresse:

Trondheimsveien 100

0565 Oslo 5

Tlf. 02/37 68 00 - 38 80 00

De Norske Teatres Forening

Stiftelsesår: 1962

Antall medlemsbedrifter, 1983: 13. Antall ansatte: 1 510

Antall heltidsansatte: 2

Antall medlemmer i Sentralstyret: 10

Leder: Torbjørn Hersoug

Merknader:

Sammenslutning av norske teatre og Den Norske Opera. Ivaretar medlemmenes interesser vis-a-vis de teateransatte ved lønnsforhandlinger, og forhandler med fylker og kommuner i spørsmål om tilskuddsordninger.

Foreningen samarbeider med Norsk Teaterlederforening.

Adresse:

Rådhusgt. 9

0151 Oslo 1

Tlf. 02/42 28 68

LEVEVILKÅR

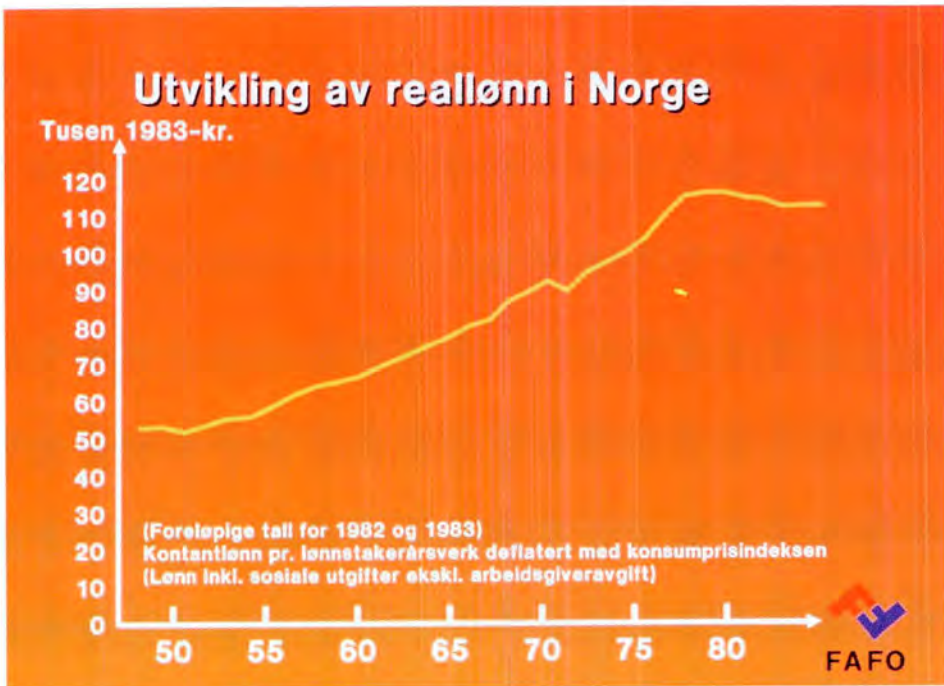
Fagbevegelsens sentrale målsetting har vært å bedre vanlige folks levekår — det er en tradisjon som går tilbake til de første fagfor- eningers støttekasser for etter- latte, eller kravet om åtte timers normalarbeidsdag som var hoved- parolen for det første 1. mai-tog i 1890.

På de følgende sider skal vi se på noen av de sentrale sider ved folks levekår: inntekt, arbeidsmiljø, bolig, osv. Et av de viktigste for- hold som påvirker arbeidsvilkå- rene, er ny teknologi, som kan spenne fra flyktige gasser til bruk av terminaler. Vi har derfor tatt med opplysninger om endel slike forhold også.

Hovedkildene til opplysninger om slike forhold er Levekårsunder- søkelsene fra 1980 og 1983, men vi har også trukket veksler på andre kilder der det har vært naturlig.

Reallønnsutvikling

Reallønnsutviklingen i Norge i Etterkrigstiden har ikke bare vært sterk — den har vært jevn. I 25-års- perioden fra 1950 til 1975, økte re- allønnen med omlag 9.000 kroner hvert femte år, fra ca. 40.000 pr. år til nær 85.000 i kontantlønn målt i 1980-kroner. Fra begynnelsen av 1980-årene har det imidlertid skjedd en viss utflating av lønns-

veksten, og de senere år har real-lønnene til den yrkesaktive befolkning ligget nokså konstant.

Forskjeller i lønnsutviklingen

Norge blir sett på som et egalitært land. Til tross for dette er det betydelige forskjeller ikke bare mellom ulike grupper av industriarbeidere, men også mellom arbeidere og funksjonærer og mellom kvinner og menn. I 1980 var den gjennomsnittlige lønn for arbeidere 83.946, mens mannlige funksjonærer tjente 111.264 eller 27.318 kroner mer. Tre år senere tjente arbeidere gjennomsnittlig 109.704, som betyr en lønnsøkning på 30,6 prosent. I samme tidsrom økte mannlige funksjonærers lønn til 150.204, som betyr en lønnsøkning på 35,0 prosent.

Flere forhold kan ligge bak denne utviklingen:

- * Arbeidere er i større grad ansatt i tradisjonelle næringer som ikke kan by sine ansatte de samme lønsvilkår som de nye ekspanderende næringene, der innslaget av tradisjonell arbeiderklasse er mindre.
- * Forskjellen mellom arbeidere og funksjonærer kan ha økt innen samme bransje, fordi bedre utdannede funksjonærer blir kompensert for den økte skolering. Selv om det almene utdanningsnivået er hevet, tar funksjonærer mer utdanning.
- * De nye og ekspanderende næringene ansetter flere høyutdannede folk, som gjennom sine profesjonsforeninger (f.eks. Psykologforening, Sivilingeniørforening, etc.) makter å heve lønnsnivået for egne grupper.

Den lønn de kan ta ut er basert på at deres tjenester er sterkt etterspurt. Til eksempel har enkelte offentlige etater — et av dem er Oljedirektoratet — de senere år fått anledning til å gå utenom statens ordinære lønnsregulativ for å kunne «holde på folk». En stor del av organiseringen av lønnstakerne i de nye profesjonene skjer utenfor LO, og en grunn er nok at hensynet til lavtlønsgruppene her er mindre og at de på den måte kan øke sin andel av samfunnets skapte verdier.

For kvinner i arbeideryrker var gjennomsnittslønnen i 1980 kr. 68.911, mens den tre år senere var 92.347 — en økning på 34,0 prosent. Kvinner i funksjonæryrker økte i samme periode sin lønn fra 73.411 i gjennomsnitt til 102.696 kroner — en økning på 39,9 prosent. Kvinners lønner økte altså noe mer enn menns, samtidig som forskjellen mellom kvinner i arbeideryrker og funksjonæryrker ble større.

Kjønnsforskjellene i lønn kan tilskrives flere faktorer:

- * Det kjønnsdelte arbeidsmarked: kvinner er overrepresentert i yrker med lavere lønn både som arbeidere og som funksjonærer. F.eks. er en relativ større del av kvinnene funksjonærer i den offentlige sektor som er blitt hengende noe etter i lønnsutviklingen de senere år.
- * Det kjønnsdelte klassesamfunn: en større del av de kvinnelige arbeidstakere er i arbeiderklassen enn av de mannlige.
- * Det kjønnsforskjeller i ansvar og opprykksmuligheter på den enkelte arbeidsplass: innen de fleste yrker får menn overproportjonalt mange av de kvalifiserte

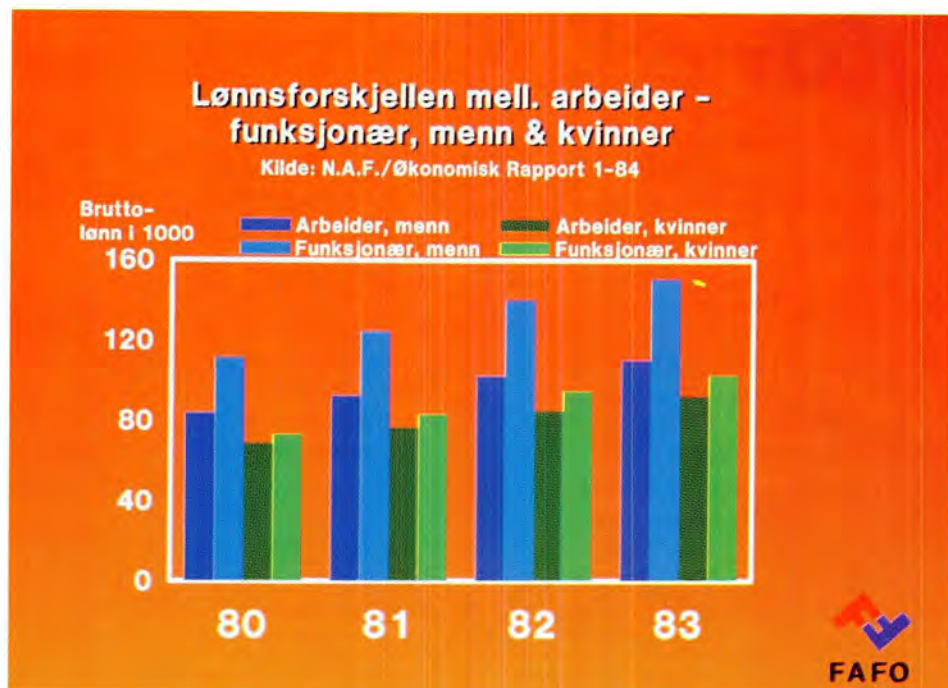
stillinger, noe som dels kan tilskrives forskjeller i utdanning, innehavelse av fagbrev, osv.

Arbeidsledighet

I 1970-årene ble det skapt ca. 320.000 nye arbeidsplasser i Norge, og omlag en kvart million av dem gikk til kvinner. I begynnelsen av 1980-årene, ble Norge rammet av den internasjonale økonomiske tilbakegangen, og i løpet av en treårsperiode ble arbeidsledigheten tredoblet. Særlig stor har arbeidsledigheten vært blant ungdom. Nærmere undersøkelser viser at det er nær sammenheng mellom ungdomskullenes størrelse og arbeidsledighet. Allikevel er det endringer i etterspørselen etter ung arbeidskraft som er den vik-

tigste årsak til ungdomsledigheten. Økningen i antallet elevplasser i skoleverket gjør at færre ungdommer kommer ut på arbeidsmarkedet, men blant de som er kommet ut, har ledigheten økt. I 1980-årene vil en ungdomsbølge være på vei gjennom det norske samfunnet, som vil stille store krav til arbeidsmarkedspolitikken de nærmeste år.

I internasjonale sammenligninger har arbeidsledigheten i Norge vært meget lav. Fra 1981 kom det imidlertid også en kraftig økning i vårt land — fram til 1983 ble ledigheten fordoblet. Dette slo særlig sterkt ut for de yngste og eldste arbeidssøkende. Fra 1984 kom det også en merkbart økning i langtidsledighet, men i andre halvdel av året gikk den totale ledigheten noe ned.

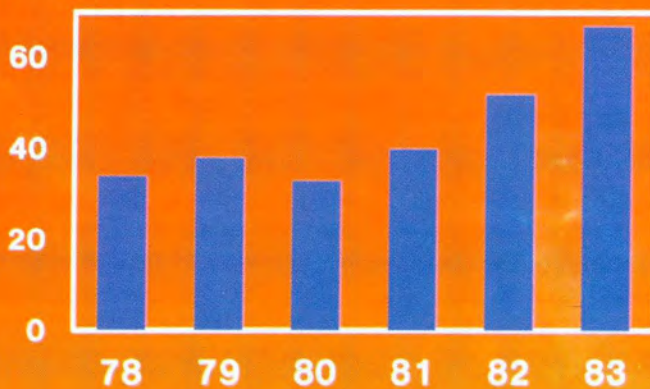
Arbeidsløshet

Arbeidssøkere uten arb.inntekt. Årsgjennomsnitt

Menn og kvinner, medl. og ikke-medl. i fagforening

Kilde: SSB

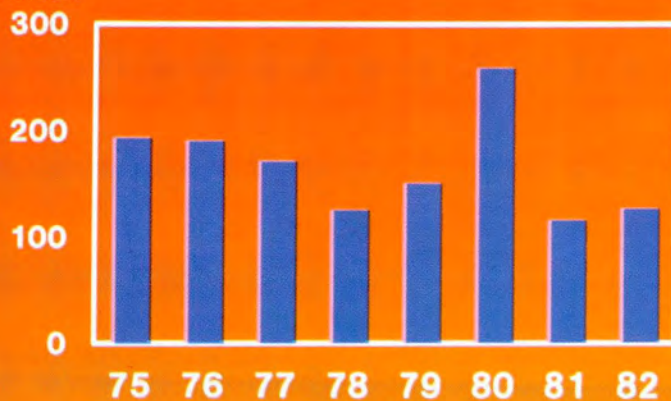
Antall i tusen

Dødsfall ved yrkesulykker

Kilde: SSB

Antall

Arbeidsulykker

Antallet dødsfall ved arbeidsulykker i Norge har det siste tiåret ligget mellom 100 og 200, med en viss fallende tendens. Det store unntaket var 1980, da oljeplattformen Alexander Kielland havarerte 27. mars og 123 personer omkom.

Belastninger og belønninger i arbeidslivet

Levekårsundersøkelsene 1980 og 1983 inneholder en rekke opplysninger om folks arbeidsmiljø. Det er vanlig å dele dem inn i to sett: de fysiske forhold som angår kulde, trekk, fuktighet, tunge løft, osv., og de organisatoriske forhold som vedrører arbeidstid, frihet i arbeidet, mulighet for å ta private telefoner, osv.

I figuren er de 16 viktigste belastningsfaktorene rangert etter utbredelse på grunnlag av 1980-undersøkelsen, og den tilsvarende fordelingen fra 1983 gjengitt.

Alle svar er basert på de intervjuedes egen oppfatning av arbeidsforholdene — f.eks. av hva som er «tunge løft». Dels er dette i overensstemmelse med Arbeidsmiljøloven som legger stor vekt på arbeidstakernes egenvurdering. Og dels er det viktig fordi hva som f.eks. er «tunge løft» kan være nok så subjektivt — det som er tungt for en eldre arbeidstaker behøver ikke være det for en trent ungdom. Med andre ord: Levekårsundersøkelsen data om arbeidsmiljøet er basert på forutsetningen om at den vet best hvor skoen trykker som har den på.

Den mest utbredte arbeidsbelastning er mye gjentatte og ensidige bevegelser — drøyt fire av ti

lister dette både i 1980 og 1983. Omlag tredjedel sier at de daglig arbeider i belastende arbeidsstillinger, eller er utsatt for støy, trekk eller må ta tunge løft. Det kan derfor heller ikke vente undring at en fjerdedel sier at de er fysisk utmattet etter arbeidsdagen.

10—15 prosent arbeider i dag i forurenset luft, stein- og metallstøv, fuktighet eller er utsatt for vibrasjoner eller brannfarlige stoffer. Andelen som arbeider med farlige kjemiske stoffer er i størrelsesorden 5—10 prosent — et tall som nok er avhengig av at man vet om stoffene er farlige eller ikke.

Når det gjelder endringer over tid, er det for de fleste miljøbelastninger en viss nedgang i perioden 1980—83. Bare fire av de 16 viser økning: belastende arbeidsstillinger, daglig tunge løft, samt utsatt for fuktighet og kjemiske stoffer. Ingen av endringene er dramatiske, og noen er ikke statistisk interessante.

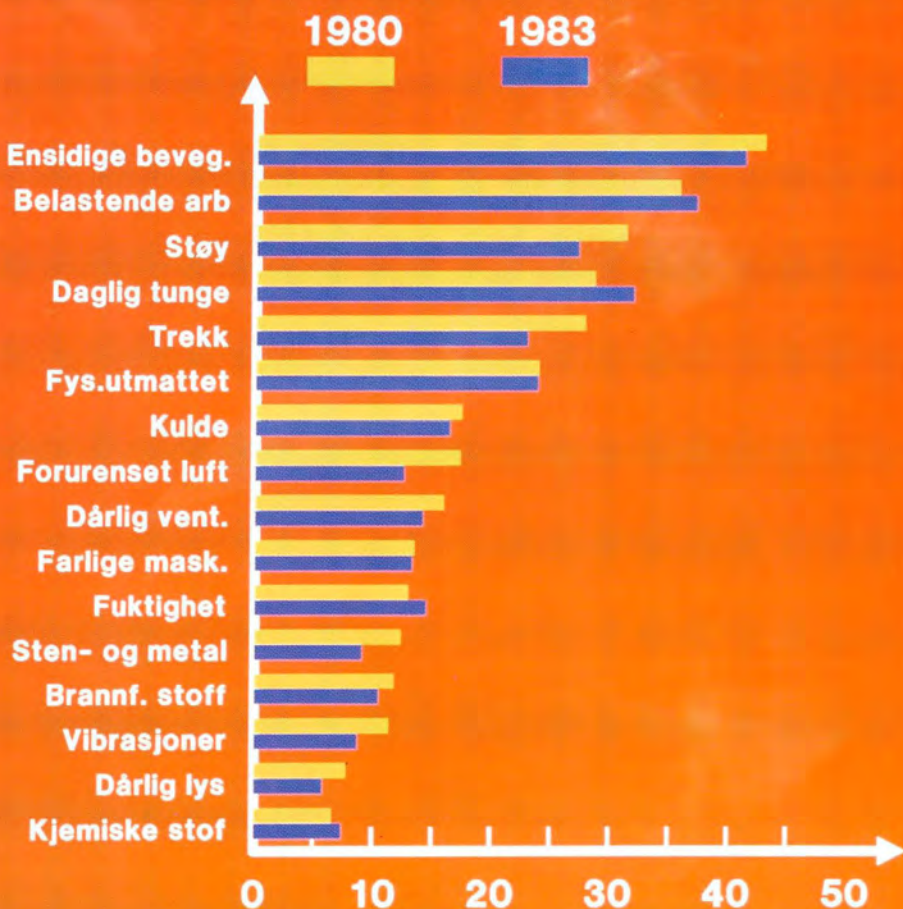
Arbeidsbelastninger og fagforeningsmedlemskap

Skjelder vi mellom fire sider ved arbeidsmiljøet: ytre forhold (kulde, trekk, fuktighet osv.), indre forhold (omgang med farlige maskiner eller kjemiske stoffer), slit (tunge løft, belastende arbeidsstillinger) og kontakt (med andre på arbeidsplassen) og inndeler i to grupper — medlemmer og ikke medlemmer av fagforeninger — finner vi endel interessante trekk.

For indre og ytre forhold er det små endringer. Derimot er det en tydelig nedgang for slit, men bare for medlemmer av fagforeninger

De 16 største belastningsfaktorene blant yrkesaktive 1980 - 1983

Rangert etter utbredelse

Kilde: Levevilkårsundersøkelsene 1980 og 1983

— ikke-medlemmer rapporterer økende slit. Når det så gjelder kontakt, er det en markert nedgang, men her bare for medlemmer av fagforeninger. Dette kan kanskje tolkes slik at de har fått mer individualiserte eller maskinstyrte oppgaver der direkte kontakt med kolleger ikke inngår som en integrert del av arbeidet.

Belastninger i arbeidsmiljø etter alder og kjønn

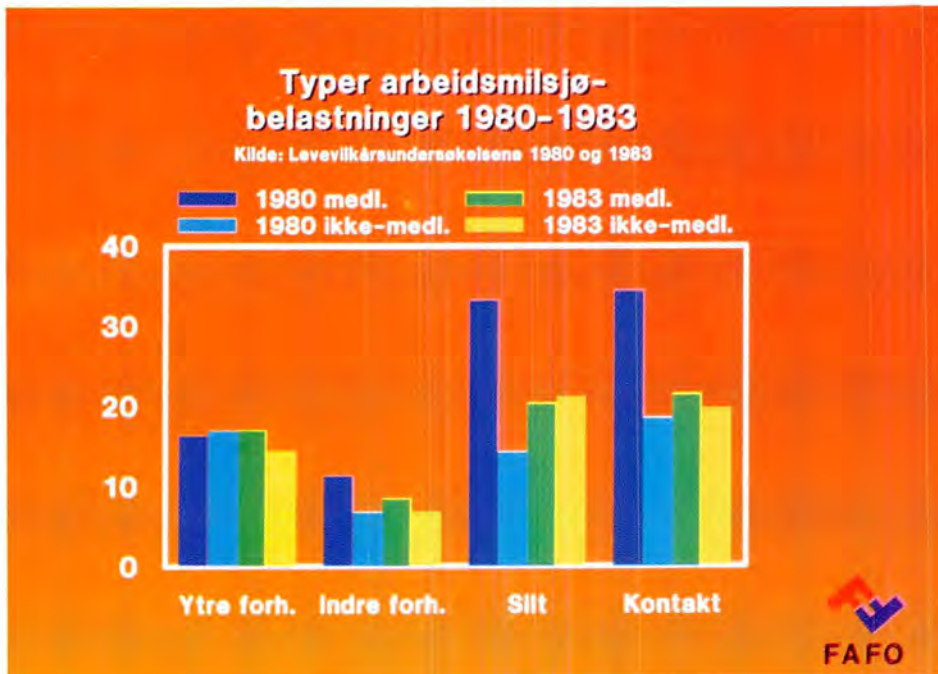
Sammenlikner man kvinner og menns arbeidsmiljø for de ulike aldersgrupper, er hovedresultatet at menn sett under ett både har større fysiske belastninger og de har større frihet og kontakt i arbeidet. Minst forskjell er det med hensyn til slit, som kan bety at belast-

ningssykdommer kan bli noenlunde likelig fordelt.

Belastninger i arbeidsmiljøet og alder

På grunnlag av Levekårsundersøkelsen 1980 har vi sett på belastningene i arbeidsmiljøet for ulike aldersgrupper. Inndelingen etter ytre forhold (kulde, trekk, fuktighet, osv.), indre forhold (omgang med farlige maskiner eller kjemikalier), slit (tunge løft, belastende arbeidsstillinger), kontakt (med arbeidsfeller som ledd i selve arbeidet) og frihet i arbeidssituasjonen (anledning til småpauser, bestemte arbeidstempo, arbeidsoppgaver eller ha fleksitid) er benyttet.

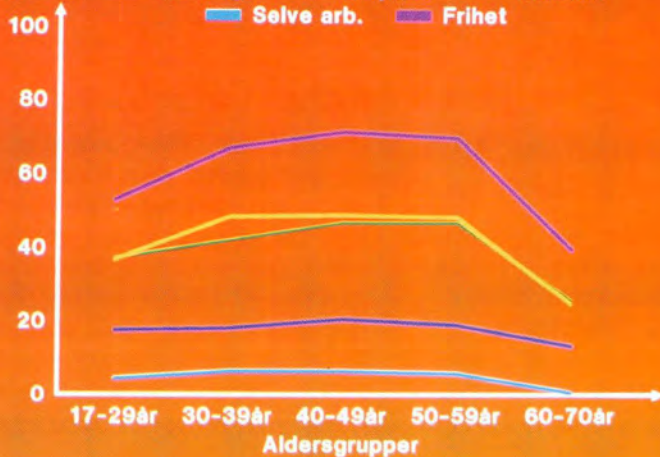
Hovedresultatet er at belastningene er høyest for de middelaldrende, med en topp for gruppen

Kvinnelige arbeidstakeres arbeidsmiljø

Kilde: Levevilkårsundersøkelsen for 1980

Prosent ■ Ytre miljø ■ Slit, farl. ■ Kontakt
■ Selve arb. ■ Frihet

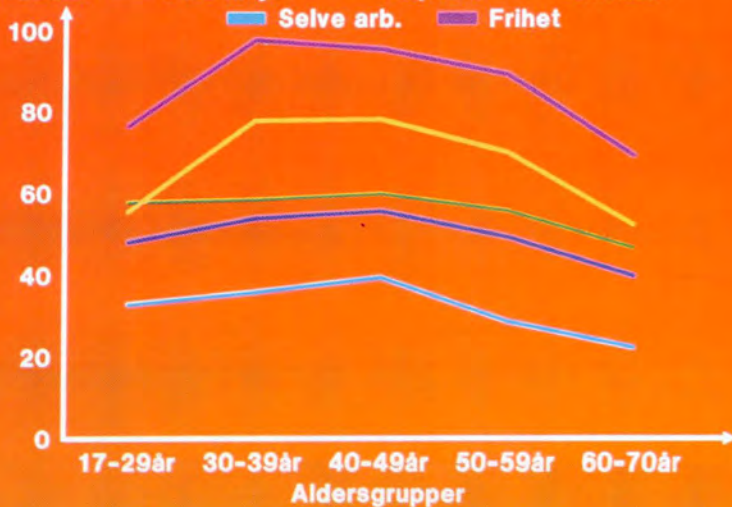

FAFO

Mannlige arbeidstakeres arbeidsmiljø

Kilde: Levevilkårsundersøkelsen for 1980

Prosent ■ Ytre miljø ■ Slit, farl. ■ Kontakt
■ Selve arb. ■ Frihet

FAFO

40—49 år. Samtidig har de middelaldrende både større frihet og hyppigere kontakt, men her er det aldersgruppen 30—39 år som topper figuren. Det henger nok sammen med at den har høyere utdanning og i større grad går inn i funksjonæryrker.

Arbeidsmiljøet årsak til sykdom

Omlag en femtedel av arbeidstakerne oppgir at deres arbeidsmiljø var årsak til sykdom siste år (leveårsundersøkelsen 1983).

Det er ingen forskjell på mannlige arbeidstakere i og utenfor fagbevegelsen (21,4 % mot 21,2 %).

Derimot oppgir kvinner innenfor fagbevegelsen i litt større grad (25,4 %) enn menn at arbeidet var årsak til sykdom. Dette kan vi se i sammenheng med figuren, som

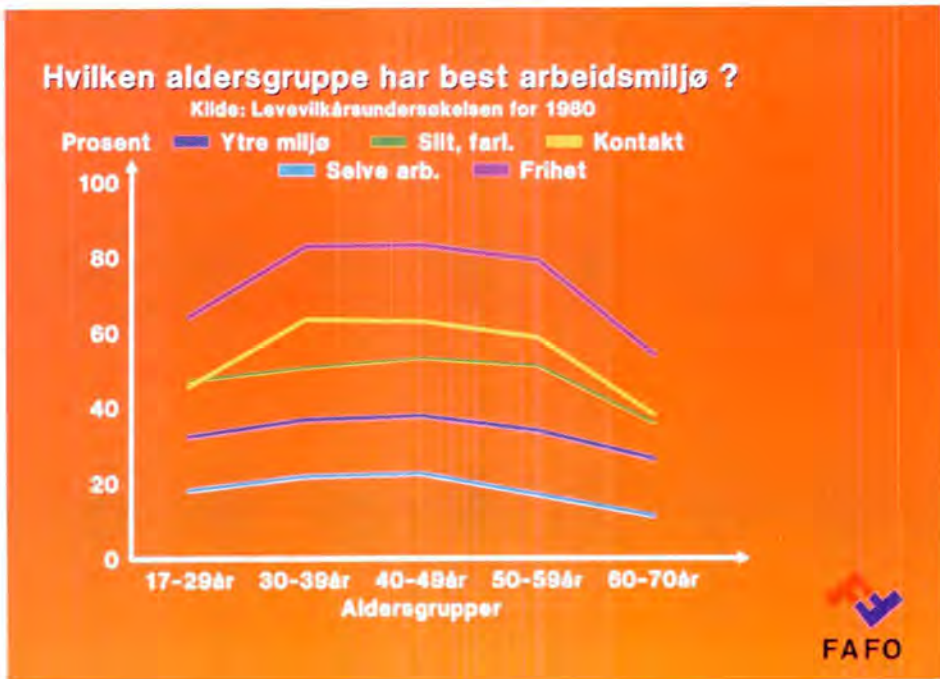
viser at kvinner hyppigere har arbeid med belastende arbeidsstillinger.

Blant uorganiserte kvinner oppgir 16,7 % at arbeidsmiljøet var årsak til sykdom.

Frihet i arbeidet

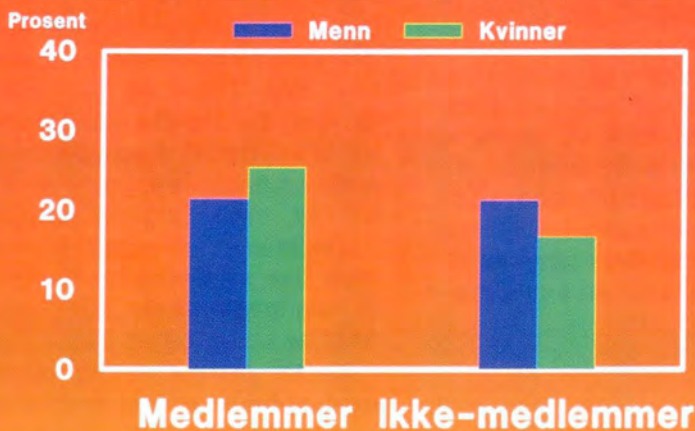
Måten produksjonen er organisert på bestemmer den frihet lønnstakerne har i arbeidet. Et ytterpunkt har man i produksjon ved samlebånd, der arbeidsoppgaver er programmert, tempo er bestemt og det ikke er mulig med småpauser. Et viktig mål på kvaliteten av arbeidsvilkårene, er derfor de muligheter man har til i noen grad å tilpasse produksjonsrytmen etter egne ønsker.

Figuren viser at mens 8 av 10 arbeidstakere kan ta småpauser i løpet av dagen uten at det må skaf-

Arbeidsmiljøet årsak til sykdom siste år Menn og kvinner, medl. og ikke-medl. i fagforening

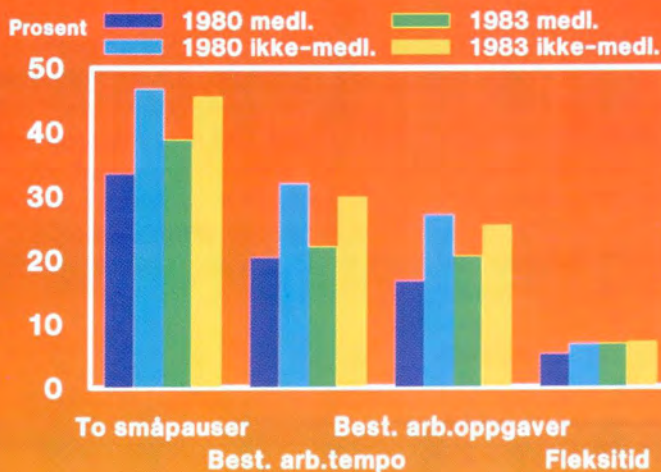
Kilde: Levekårsundersøkelsen fra 1983

FAFO

Frihet i arbeidssituasjonen Rangert etter utbredelse

Kilde: Levevilkårsundersøkelsen 1980 og 1983

FAFO

fes avløser, er det bare halvparten som kan bestemme sitt eget arbeidstempo, noe mindre som kan bestemme sine arbeidsoppgaver og rekkefølgen på dem gjennom dagen. Drøyt 10 prosent har kjerne-tid og kan «flekse» tidspunktet for begynnelse og start på arbeidsdagen rundt dette.

Figuren viser også at det er ikke-medlemmer av fagforeninger som har de største friheter. De kan omfatte alt fra hjemmeværende til selvstendig næringsdrivende, som har lav organisasjonsgrad. Over de senere år er det en svak tendens til noe økende frihet i arbeidssituasjonen.

Dataalderen — bruk av skjermterminaler på jobben

Bruken av datautstyr i produksjon av varer og tjenester — fra digitale skjærebrennere til plassreservasjon for fly eller elektronisk tekstbehandling — er blitt stadig mer utbredt de senere år.

Levekårsundersøkelsen fra 1983 viser at noe over hver tiende arbeidstaker nå arbeider ved terminal minst en gang i uka. Mest utbredt er slike arbeidsplasser innen bank og forsikringsvirksomhet, der fire av ti jobber ved terminal, og nær halvparten av dem kvinner. I andre næringer er bruken av EDB-terminaler mindre utbredt og kjønnsfordelingen gjennomgående skjeve.

Sett under ett er det omlag dobbelt så mange menn som ukentlig arbeider ved terminal som kvinner — 7,7 mot 3,9 prosent. Det er også noen fler fagforeningsmedlemmer

som arbeider ved terminal enn ikke medlemmer.

Kjønnsforskjeller i hjemmearbeid

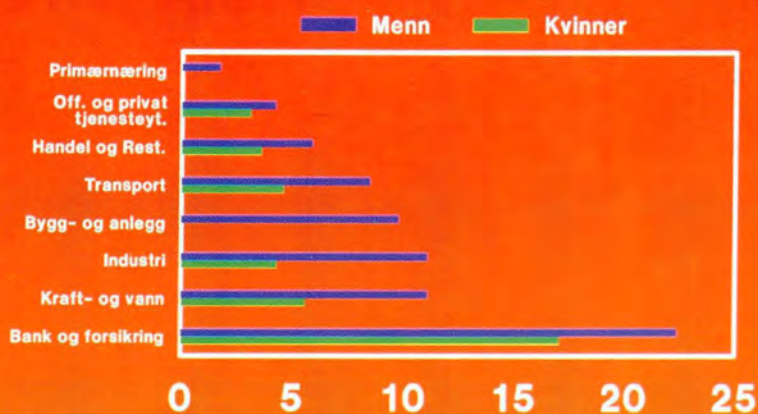
Det er store kjønnsforskjeller i fordelingen av hjemmearbeid, og dette gjelder i alle samfunnslag og klasser. De største kjønnsforskjeller er knyttet til tradisjonelle kvinnelige omsorgsoppgaver som stell av tøy, matlaging og rengjøring. Forskjellene er også markante, men ikke så sterke for tradisjonelle mannsoppgaver som vedlikehold av bolig, bil og båt.

Dette henger trolig sammen med at menn er mer mobile (at de gjerne disponerer familiens bil), og kanskje i noen grad at innkjøp betyr kontroll over bruk av penger. Ved selv å ta del i innkjøpene, beholder mennene mer av kontrollen.

Antall timer brukt på husarbeid

Nesten like mange menn bruker under 10 timer på husarbeid som kvinner bruker over 10 timer — henholdsvis 87 og 85 prosent. Over en fjerdedel av kvinnene bruker over 20 timer og en femtedel bruker over 30 timer på husarbeid. Ytterst få menn bruker så mye tid på husarbeidet — bare 1,3 % bruker mer enn 20 timer på dette.

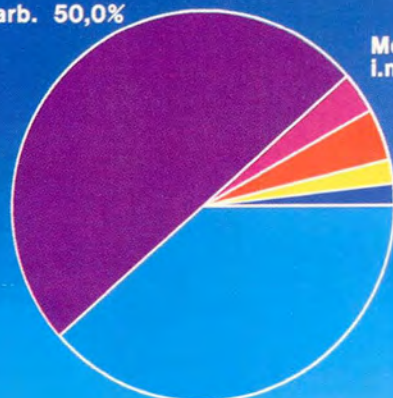
Andel som jobber med skjermterminal i ulike næringer

Andel av yrkesaktiv befolkning med skjermterminalarbeid

Medlemmer og ikke-medlemmer i fagforening

Menn u.term.arb. 50,0%

Menn m.term.
i.medl 3,4%

Menn m.term.
medl.ff 4,3%

Kvinner m.term.
medl. 2,0%

Kvinner m.term.
i.medl. 1,9%

Kvinner u.term.arb. 38,5%

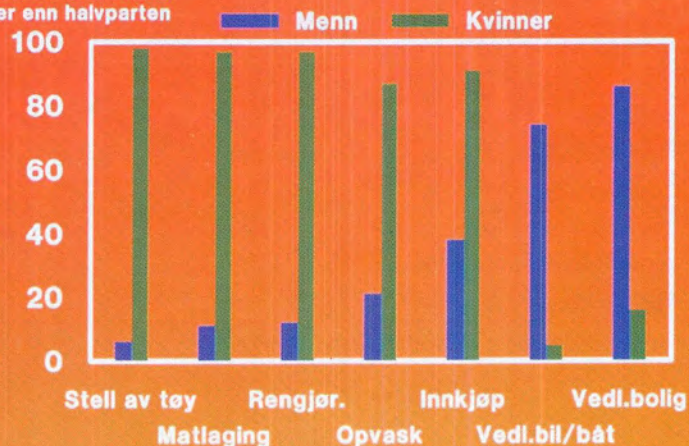
Kilde: Levevilkårsundersøkelsen, 1983

Kjønnsforskjeller i hjemmearbeid

Kilde: Colbjørnsen, Hernes & Knudsen 1982; Levekårsund. 1980

Prosent som utfører
mer enn halvparten

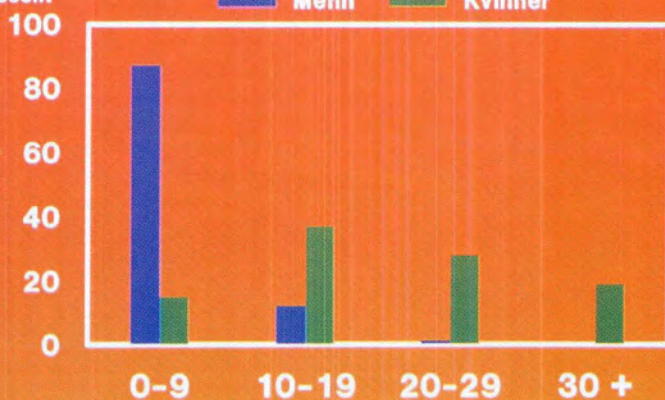

FAFO

Antall timer brukt på husarbeid

Kilde: Colbjørnsen, Hernes & Knudsen 1982; Levekårsund. 1980

Prosent

FAFO

Endringer i tid brukt på husarbeid

Tidsnyttingsundersøkelsene fra 1971/72 og 1980/81 gjøre det mulig å registrere endringer i tid brukt på husarbeid. Disse endringene er både tydelige og interessante. For det første brukes det gjennomgående mindre tid på husarbeid enn for ti år siden. Dette henger nok sammen med både mer lettstelte hus, større utbredelse av husholdningsmaskiner (over en fjerdedel av befolkningen har nå oppvaskmaskin) og ikke minst færre barn. Det ene unntaket fra denne tendensen er at yrkesaktive menn bruker litt mer tid på husholdsarbeid enn tidligere. Den sterkeste reduksjonen finner man for ikke-yrkesaktive kvinner, som har kuttet ned tiden brukt på husarbeid med over en time i gjennomsnitt. Yrkesaktive

kvinner har kuttet tiden ned med omlag en halvtime i snitt.

Hovedtendensen er større utjevning i tid brukt på husarbeid, både mellom kvinner og menn, og mellom yrkesaktive og ikke yrkesaktive. Men fortsatt er kvinners arbeidsinnsats i hjemmet målt i timer omlag det dobbelte av menns.

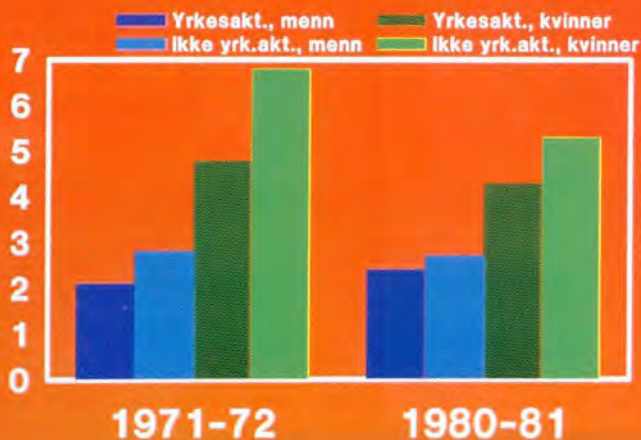
Etterhvert som kvinner i stadig større grad deltar på arbeidsmarkedet, blir eventuelle endringer i arbeidsfordelingen i hjemmet stadig viktigere for levekårene.

Eiendomsforhold til bolig

Mellom 60 og 70 prosent av den yrkesaktive befolkningen i Norge eier selv sin egen bolig. Skiller man mellom medlemmer og ikke-

Timer brukt på husholdsarbeid
Forskjeller etter kjønn og yrkesdeltagelse

Kilde: Tidsnyttingsundersøkelsen 1980-81

medlemmer av fagforeninger, er en noe større andel av ikke-medlemmer selveiere, mens en større andel av fagforeningsmedlemmer er medlemmer av borettslag og leieboere med innskudd.

I Levekårsundersøkelsene kan man ikke skille ut LO-medlemmer fra andre fagorganiserte. Men vi vet fra andre undersøkelser at fagorganiserte utenfor LO i større grad er selveiere, noe som dels skyldes høyere inntektsnivå (f.eks. medlemmer av profesjonsforeningene i AF) og dels skyldes at slike foreninger i større grad enn LO-forbund har gått direkte inn i boligfinansiering som en service overfor medlemmene, bl.a. via avtaler med forsikringsselskaper, skjellige steder i landet.

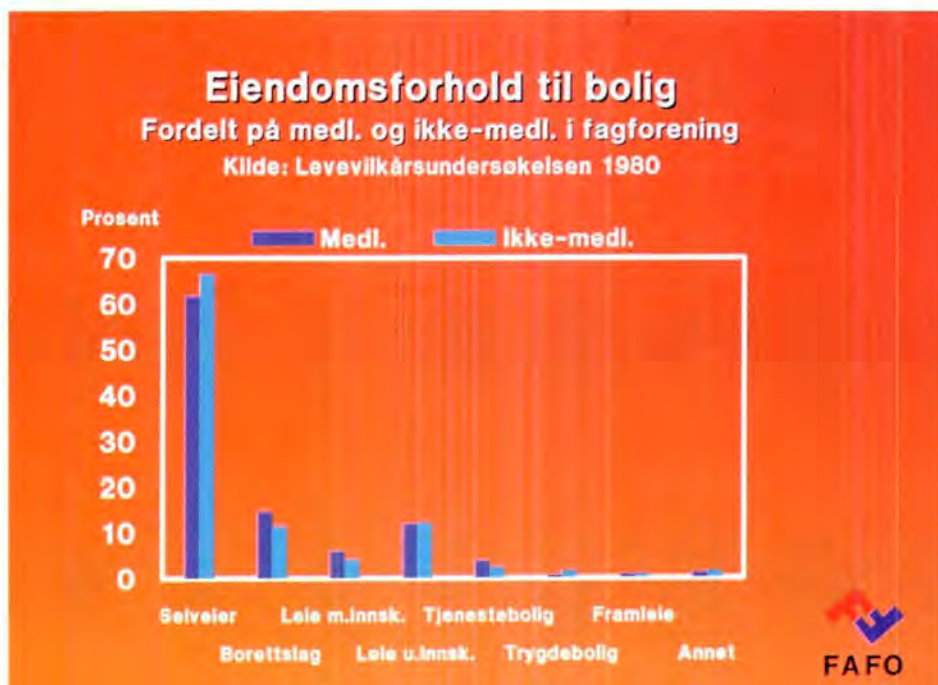
Privatbiler

Fra å være et rasjonert minoritets-

gode etter krigen, er privatbilen etterhvert blitt et svært utbredt velferdsgode i Norge. Omlag fire femtedeler av husholdningene disponerer egen bil. Forskjellen mellom medlemmer og ikke-medlemmer av fagforeninger på 5 prosent, er ikke statistisk signifikant i dette tilfellet.

Kontakter med slekt og venner

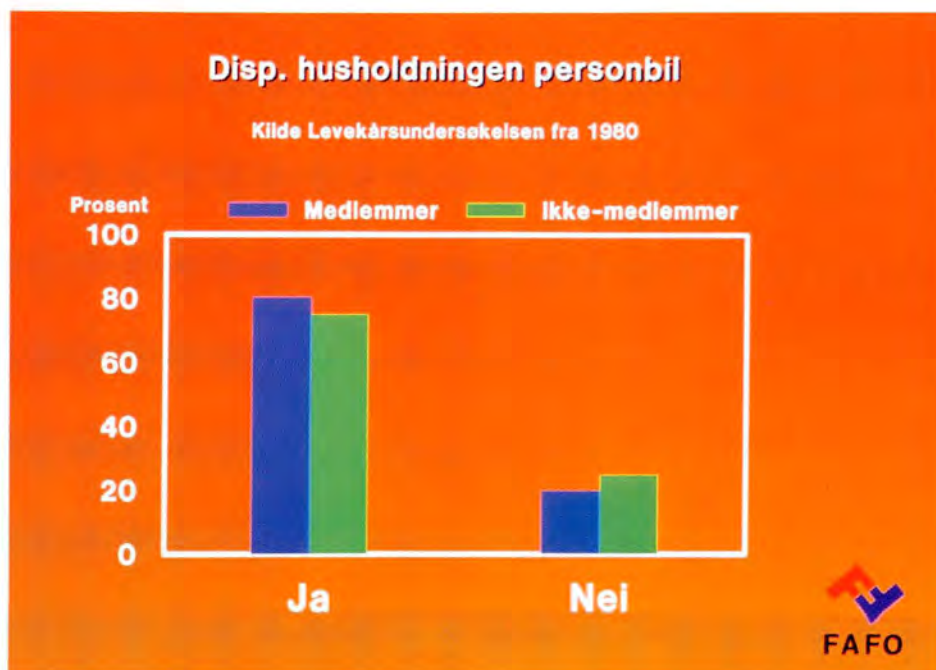
Vennskap og kontakter er en vesentlig del av folks levekår — isolasjon oppleves som et savn av de fleste. De fleste av sine venner finner folk på sine arbeidsplasser og i sitt bomiljø, uten at vi har tilgang til mange opplysninger om dette. Men det er mulig å undersøke om det er forskjeller mellom fagforeningsmedlemmer og andre når det gjelder deres sosiale kontakter.

Familiekontakt

En tiendedel av fagforeningsmedlemmene bor sammen med eller har daglig kontakt med sine foreldre. For ikke-medlemmer har omlag en femtedel slike kontakter. Forskjellen skyldes trolig at fagorganisering er mest utbredt i byer og i økende grad hos folk med utdanning som innebærer flytting når de tar jobb. Ikke fagorganiserte vil også i større grad være utdanningssøkende og hjemmeværende.

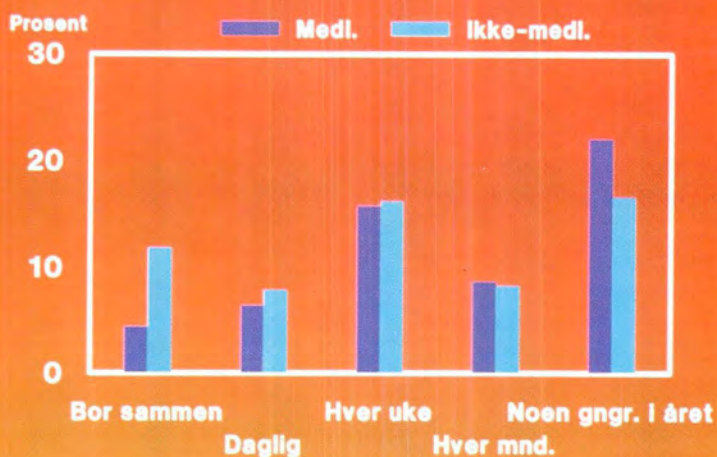
Folk har hyppigere kontakt med foreldre enn med søsken. Dels kommer nok dette av tettere bånd til og forpliktelser overfor foreldre, dels at søsken tar arbeid på forskjellige steder i landet.

Kontakt med foreldre

Fordelt på medl. og ikke-medl. i fagforening

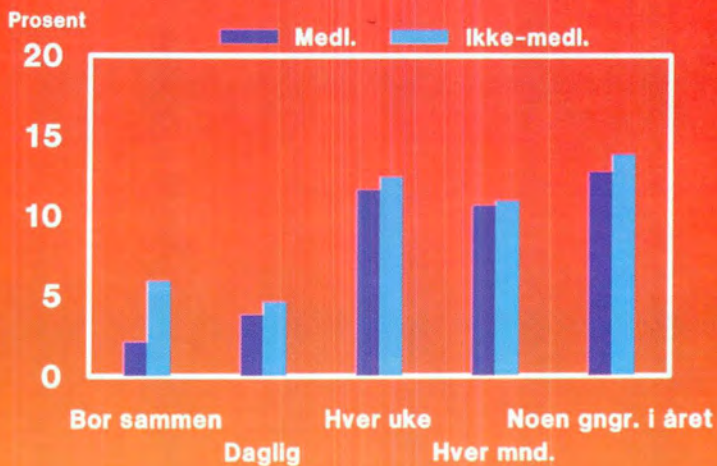
Kilde: Levevilkårsundersøkelsen 1983

Kontakt med søsken

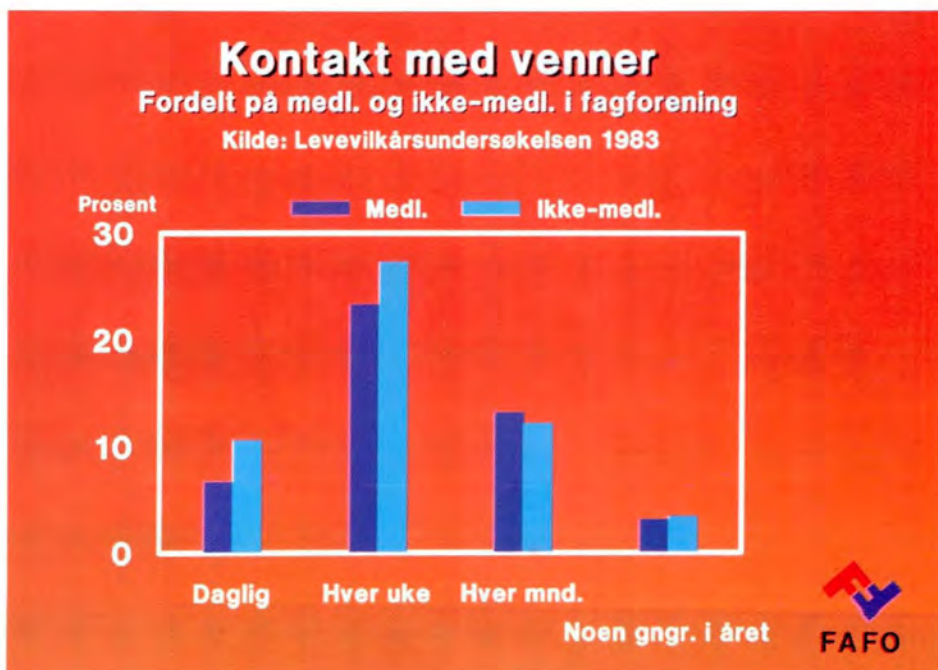
Fordelt på medl. og ikke-medl. i fagforening

Kilde: Levevilkårsundersøkelsen 1983

Kontakt med venner

Det er flere som har hyppig omgang med venner enn med slektninger. Syv av ti yrkesaktive har daglig eller ukentlig kontakt med dem, og det er liten forskjell på fagorganiserte og andre.

POLITISKE KOPLINGER OG HOLDNINGER

De fagorganisertes innvirkning avhenger ikke bare av organisasjonsgrad, men også av den makt som kan utøves gjennom stemmesedelen og gjennom de konakter deres organisasjoner har til de politiske myndigheter, særlig i Stortinget og forvaltningens mange komitéer, utvalg, styrer og råd.

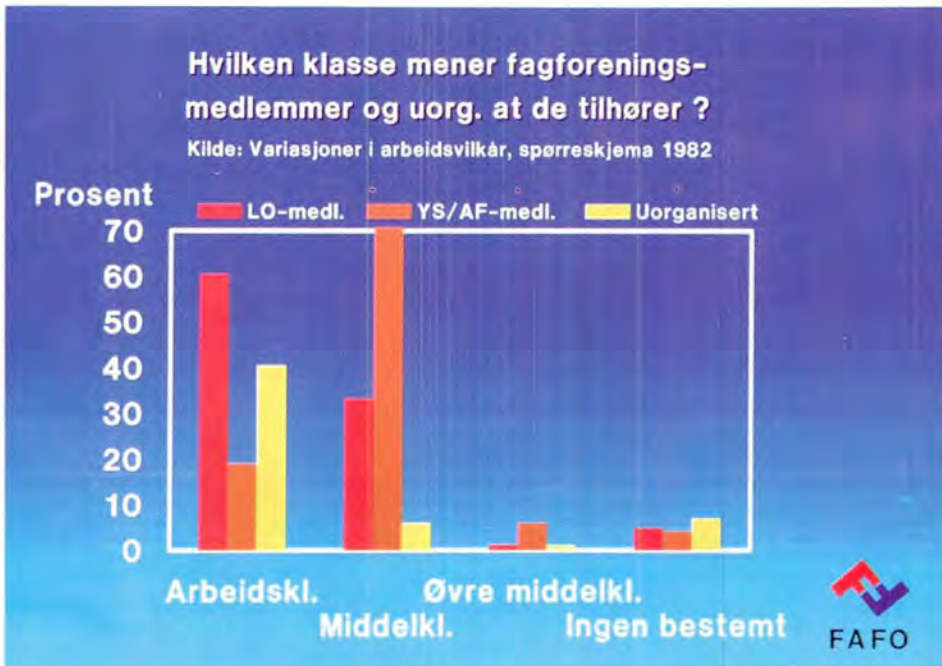
Videre vil deres innvirkning avhenge av villigheten til å ta de fagorganisertes fremste våpen — streiken — i bruk, i allfall som et «ris bak speilet».

I dette kapitlet presenteres en del data om stemmegivning og myndighetskontakt, men også om

holdninger til streik, streikebryteri, voldgift og syn på verdien av organisasjonsmedlemskap.

Klassebevissthet

Klassebevissthet er en av de faktorer som virker styrende på politiske handlinger, som f.eks. stemmegivning. Flertallet av LOs medlemmer regner seg til arbeiderklassen, mens syv av ti medlemmer av YS/AF mener de tilhører middelklassen. Overraskende kan det være at hele 40,5 % av de uorganiserte mener at de tilhører arbeiderklas-

sen, men noe forklares ved at en del av dem er hjemmeværende eller skoleelever hvis klasseidentifikasjon bestemmes av forsørgerens plass i den sosiale lagdelingen.

Partistemmegivning og medlemsskap i fagforening

Det Norske Arbeiderparti er klart største parti blant medlemmene i LO (54,3 %). På andreplass følger Høyre med 18,4 % og deretter SV med 9,5 %. Medlemmene i LO står altså klart til venstre i det politiske bildet med over 65 % stemmegivning til de sosialistiske partier.

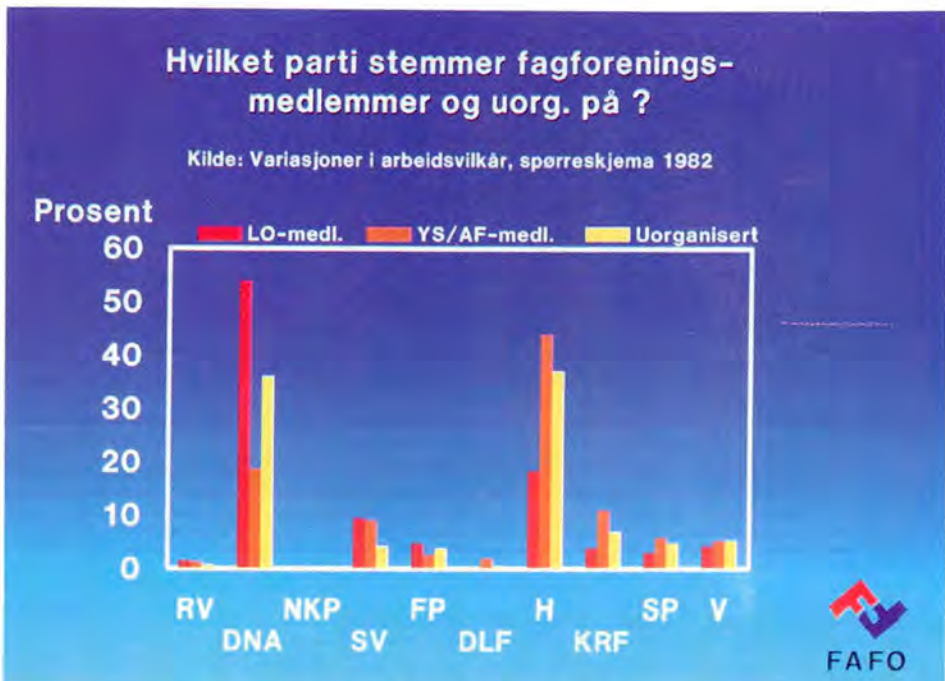
Blant medlemmene i YS/AF står Høyre sterkest med 44,2 % av stemmene ved Stortingsvalget i 1981. Deretter følger DNA med 18,2 %, KrF. med 11,0 % og SV

med 9,1 % av stemmene. Skillet mellom sosialistisk og borgerlig leir er altså like stort, men med motsatt fortegn av det vi fant i LO.

De uorganiserte gir et mer uensartet bilde, ved at en her finner omtrent 50—50 tilslutning til de to hovedleirene i norsk politikk.

Politiske verv

FAFOs organisasjonsundersøkelse fra høsten 1984 viser at en tredjedel av de som er selvstendige næringsdrivende har hatt verv i kommunestyre de siste 8 år. Det samme gjelder for hvert femte medlem av AF og frittstående fagforbund og vel hvert tiende medlem av LO eller YS. Disse forskjellene avspeiler dels underliggende utdanningsforskjeller mellom medlemmene i disse organisasjonene, og dels forskjeller når det

gjelder muligheten til å gjøre politisk arbeid i arbeidstiden — f.eks. ta telefoner, gå på møter, osv.

Representasjon i offentlige utvalg, styrer og råd

Et viktig trekk ved den politiske utvikling i Norge er en voksende sentralforvaltning og organisasjonenes tettere kopling til den. Dette kommer bl.a. til uttrykk gjennom offentlige utvalg, styrer og råd, der praktisk talt alle som oppnevnes kommer med som representanter enten for en institusjon, en organisasjon eller en bestemt gruppe.

De hyppigst representerte yrkesgruppene er ledendene funksjonærer i sentraladministrasjonen — de er regjeringens representanter og eksperter. Dernest kommer forskere, og ledende funksjonærer

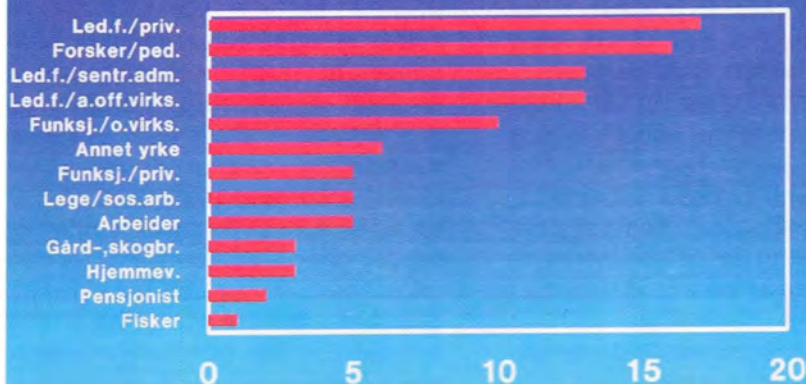
i offentlig eller privat virksomhet. Kun en av tyve utvalgsmedlemmer er arbeidere. Det er med andre ord en betydelig overrepresentasjon av det politiske og sosiale toppsjikt i samfunnet.

Om man sammenlikner utvalgsmedlemmenes bakgrunn med fordelingen av den yrkesaktive befolkning som helhet, dekker sentralforvaltningen, den offentlige sektor og interesseorganisasjonene ca. 80 % av representantene. Andre grupper er underrepresentert. I den grad de ikke kommer med som talsmenn for interesseorganisasjoner, rammer dette særlig de sysselsatte i industri, olje, bergverk og bygg.

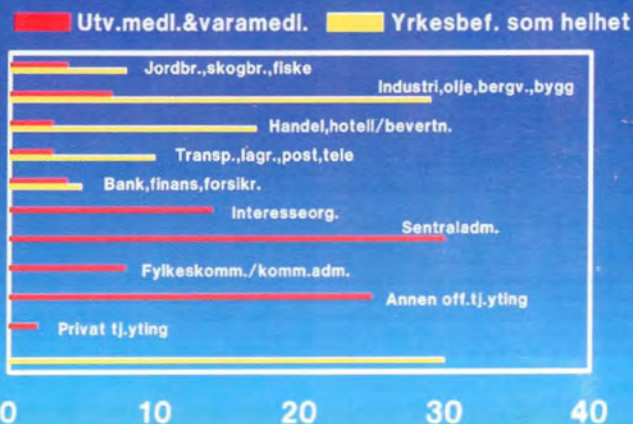
Yrkesbakgrunnen til medlemmene i off. styrer og råd (prosent)

Kilde: Stortingsmelding nr.7, 1983-84

Hvilke næringer, arb.plasser jobber utvalgsmedlemmene på

Kilde: Stortingsmelding nr.7, 1983-84

Stortingets kontakt med økonomiske organisasjoner

Det er store forskjeller mellom ulike interesseorganisasjoner når det gjelder hvor tett deres kontakt med Stortinget er. En rekke ulike forhold påvirker hyppigheten av slik kontakt. For det første øker gjerne kontakten med størrelsen på en gruppe som kan ta slike kontakter. For det andre spiller det inn hvor godt den er organisert. For det tredje spiller dens arbeidsformer inn — altså om den ser politisk påvirkning av offentlige myndigheter som et vesentlig innslag i den politiske virksomhet.

Men også Stortingets organisering spiller en betydelig rolle — særlig om det er naturlige steder å rette kontakter fra gruppen til. I så måte er Stortingets komitésystem viktigst. Industriens kontakter med Stortinget går ikke i like stor grad til alle representanter, men konsentreres om Industrikomitéens medlemmer, lærerorganisasjonenes kontakter rettes først og fremst til Kirke- og undervisningskomitéen, osv. Når det ikke er slike selvskrevne «mottakerstasjoner» kan en gruppe ha større problemer med ikke bare å nå fram, men også å finne fram.

Som ledd i Maktutredningen ble alle Stortingsrepresentanter våren 1977 intervjuet, og bl.a. spurt om hvor hyppig de hadde kontakt med representanter fra ulike organisasjoner. I tabellen er resultatene gjengitt for de økonomiske interesseorganisasjonenes vedkommende. Her fremgår det at LO og tilknyttede lønnstakerorganisasjoner har mest utstrakt kontakt med Stortinget — nesten en fjerdedel av representantene hadde slike

kontakter daglig eller ukentlig. Dette henger dels sammen med LO-familiens størrelse, dels den brede politiske engasjement som rettes mot de fleste komitéer, og dels at mange representanter selv har stått tilsluttet LO-organisasjoner og ikke så få har hatt tillitsverv i fagbevegelsen.

Det er også interessant å registrere at organisasjoner innen jordbruk og skogbruk kommer på andre plass — drøyt 15 % av representantene hadde daglig eller ukentlig kontakt med dem. Det er en refleks av at jordbruket også er meget godt organisert. For av den yrkesaktive del av befolkningen utgjør de en mindre del. Ut fra en slik betraktning har også organisasjoner i fiskerisektoren gode kontakter.

Arbeidsgiverorganisasjoner hadde ikke hyppige kontakter med representantene. Men om man ser på arbeidsgiversiden under ett — altså organisasjoner innen skipsfart, handel, bankvesen, osv., utjevner disse forskjellene seg.

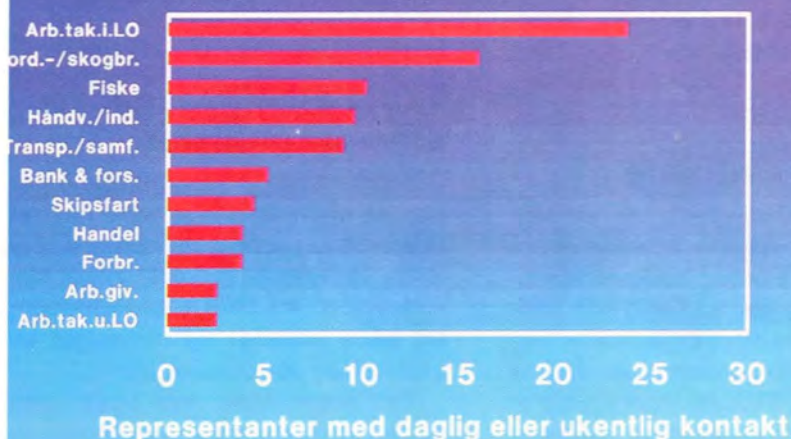
I 1977 hadde arbeidstakerorganisasjoner utenfor LO-familien ikke hyppig kontakt med representantene, men dette kan siden ha endret seg noe ved en mer offensiv politikk vis-a-vis myndighetene.

Verdien av organisasjonsmedlemskap

Et hovedskille mellom fagorganiserte og andre er deres oppfatning av verdien av organisasjonsarbeid. Blant de ikke-organiserte er det et flertall som sa seg enig i følgende utsagn: «I min situasjon kan jeg oppnå mer økonomisk på egen hånd, enn ved å drive faglig orga-

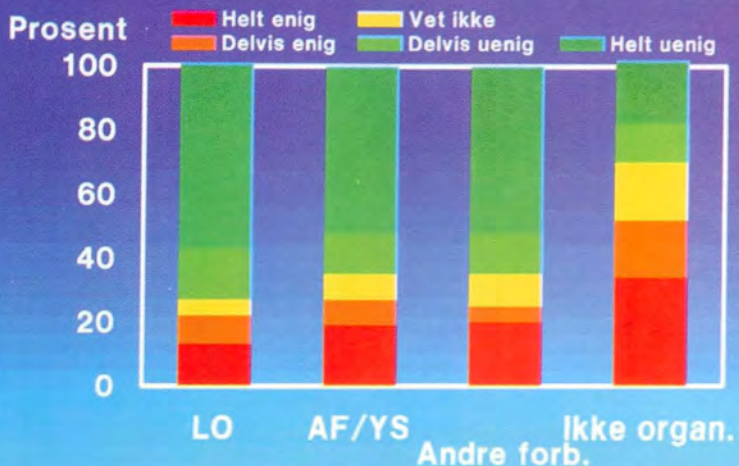
Stortingets kontakt med økonomiske interesseorganisasjoner (prosent)

Kilde: Maktutredningens stortingsintervjuer 1977

Kan oppnå mer økonomisk på egenhånd enn ved faglig organisasjonsarbeid

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

nisasjonsarbeid.» Blant alle grupper organiserte var det et flertall som sa seg uenig i dette utsagnet. Særlig LO-medlemmer hadde et annet syn — tre fjerdedeler av dem var helt eller delvis uenig i påstanden. Den direkte økonomiske verdien av organisasjonsarbeid holdes med andre ord høyt av fagorganiserte lønnstakere.

Støtte til lavtlønte

Syv av ti LO-medlemmer er helt enig i at «høytlønte arbeidstakere må støtte opp om at lavtlønnsgrupper får større lønnstillegg enn dem selv ved tariffoppgjørene,» og ytterligere 20 prosent er delvis enig i dette. Til sammenlikning er det bare en tredjedel av medlemmene i YS/AF-forbund som sier seg helt enig, mens 27 prosent er delvis enig. Drøyt en femtedel av

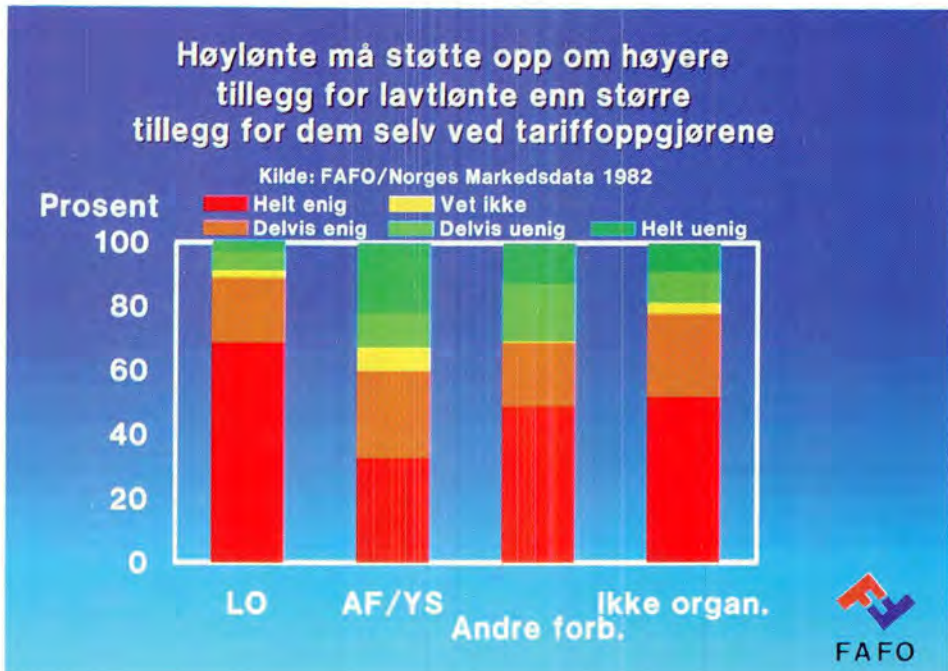
YS/AF-medlemmene er helt uenig i en slik politikk, og i tillegg er det en tiendedel som er delvis uenig.

Allikevel er det slående at det i yrkesbefolkningen under ett er et flertall som slutter opp om at høytlønte bør moderere sine krav til fordel for de lavtlønte.

Tapte arbeidsdager ved arbeidskonflikter

I internasjonale sammenlikninger har de skandinaviske land hatt et relativt rolig arbeidsliv. Etter turbulente forhold i 1920-åra, virket hovedavtalen fra 1935 stabiliserende, og både antallet og omfanget av streiker og lock-out'er sank.

Det siste tiåret har også vært nokså rolig, men med relativt hyppigere bruk av tvungen voldgift enn tidligere. Et slående trekk er imidlertid at konfliktvolumet topper

seg annenhvert år i forbindelse med de toårlige lønnsforhandlingene. Særlig i 1974 og 1982 gikk mange arbeidsdager tapt. I det første tilfelle skyldtes det at lønnsoppgjøret ble organisert ved forbundsvise forhandlinger, og i prinsippet var det samme tilfelle i 1982, selv om det ble tatt særskilte hensyn til lavtlønnsgruppene. Når konfliktvolumet later til å være større ved forbundsvise oppgjør, henger det nok sammen med at det blir flere forhandlingsfronter, og at en større del av forhandlingene kommer til å dreie seg om endringer av relative lønnsposisjoner.

Deltakelse i arbeidskonflikter

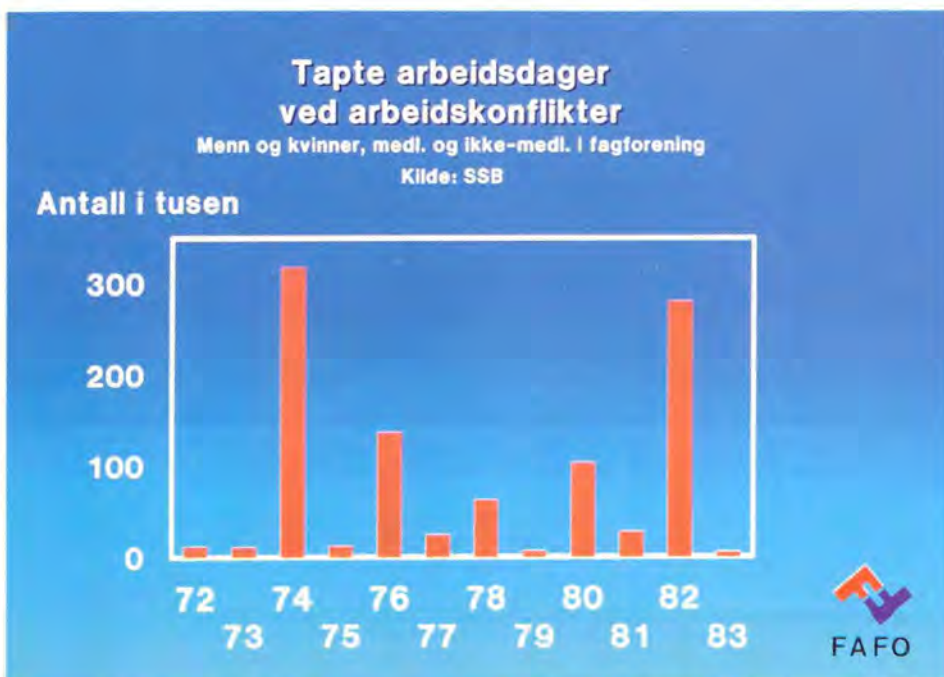
Syv av ti lønnstakere har aldri deltatt i arbeidskonflikter. Drøyt en fjerdedel har deltatt i streik, mens

en av tyve har deltatt i tariffstridig streik eller i gå-sakte-aksjon. Bare en prosent av lønnstakerne har vært utsatt for lock-out.

Som det går fram av figuren er forskjellene mellom LO-medlemmer og medlemmer av andre arbeidstakerorganisasjoner ikke særlig store når det gjelder streikedeltakelse.

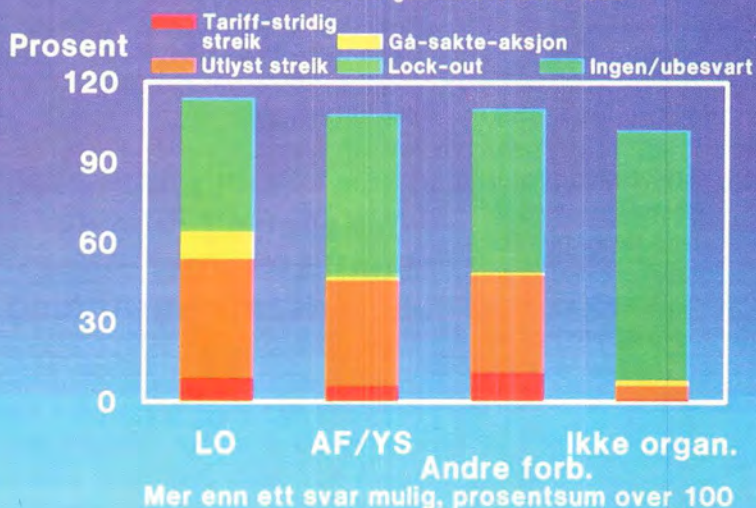
Deltakelse i arbeidskonflikter etter hovedsammenslutning

Hele 45 prosent av LOs medlemmer og 40 prosent av medlemmene i AF/Ys har vært involvert i streik der de nå arbeider. Det er svært få som har vært utsatt for lock-out. Hovedskillet går mellom de organiserte og uorganiserte — ni av ti som ikke er med i noen fagforening har ikke vært i konflikt. Men

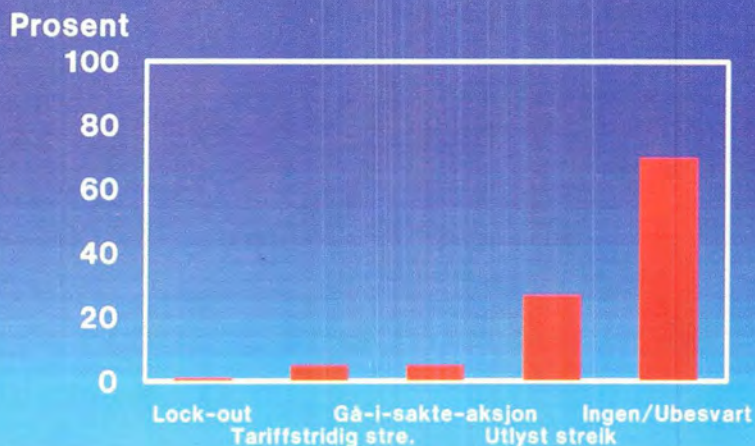
Deltakelse i ulike typer arbeidskonflikter på nåværende arbeidsplass

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

Prosent av lønnstakere som har deltatt i ulike aksjonstyper

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

også blant de organiserte er det 50—60 % som ikke har deltatt i noen form for arbeidskonflikt på sin nåværende arbeidsplass.

Lov mot streikebryteri

Nær 60 prosent av de yrkesaktive mener at «det burde finnes en lov som hindrer arbeidsgivere å benytte andre arbeidstakere til å utføre streikendes arbeid.» Oppslutningen om et lovforbud mot streikebryteri er større blant LO-medlemmer enn blant de som ikke er det.

Voldgift

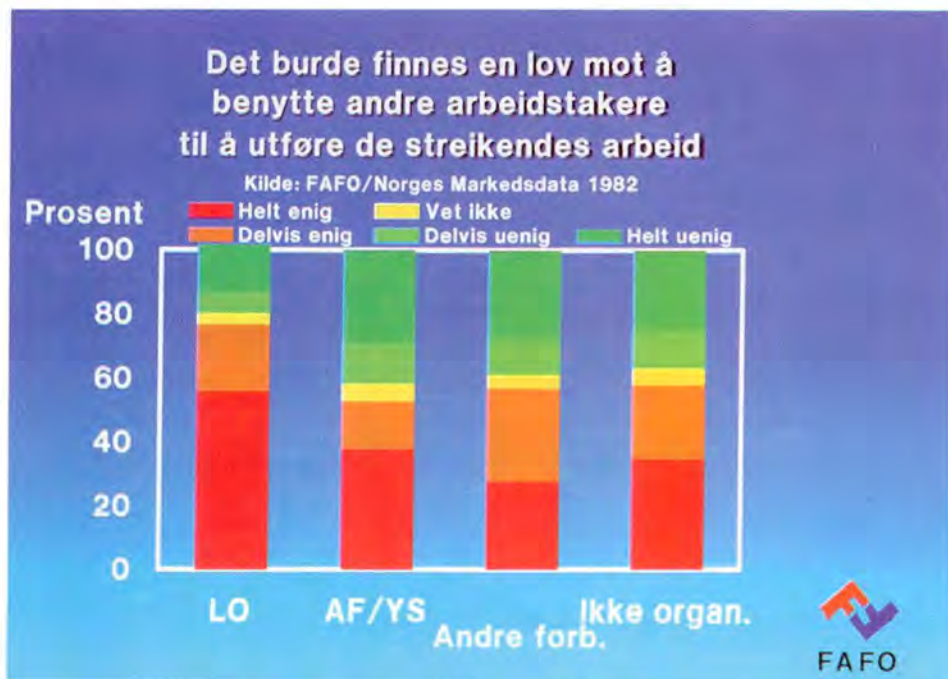
Skepsis mot bruk av tvungen lønnsnemnd er størst blant LO-organiserte og de som er tilsluttet andre forbund utenfor AF og YS. Minst skeptiske er de som selv ikke er fagorganiserte.

Nødvendig å streike i dagens samfunn?

I en undersøkelse FAFO gjennomførte ved Norges Markedsdata i november 1982, ble de intervjuede bedt om å ta standpunkt til følgende påstand: «I dagens samfunn er det ikke nødvendig å streike. Det finnes så godt som alltid andre måter å vinne fram på.» Det mest slående i svarfordelingen er for det første at det er et svakt flertall som slutter seg til utsagnet i alle grupper. For det andre at det ikke er store forskjeller mellom noen av gruppene. Uenigheten er noe større blant LO-medlemmer, enigheten noe større blant uorganiserte.

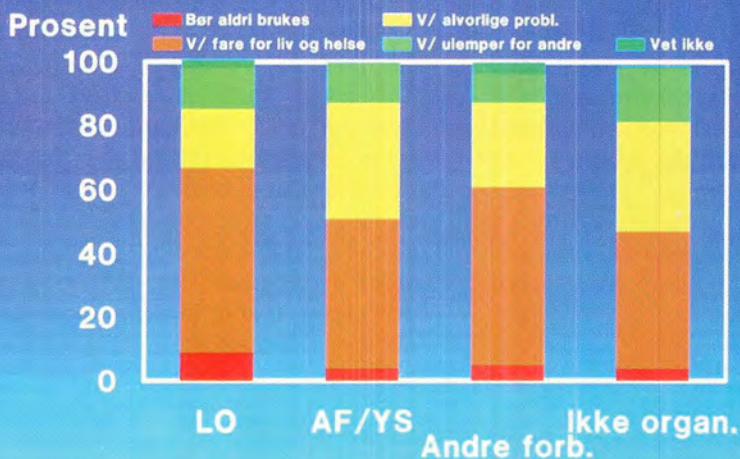
Hindring av streikebrytere

Over halvparten — 54 prosent — av LO-medlemmene mener at

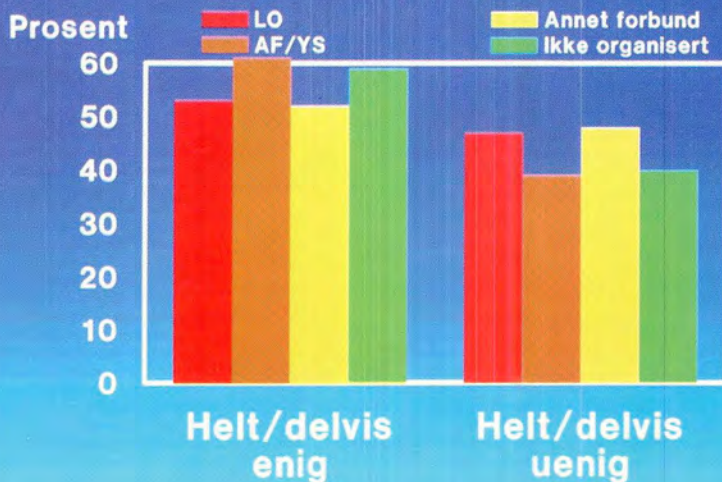
Bør tvungen lønnsnemd brukes ved lovlige konflikter

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

Ikke nødvendig å streike i dagens samfunn så godt som alltid andre måter å vinne fram på

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

«streikende arbeidere har moralsk rett til å hindre andre arbeidstakere i å utføre de streikendes arbeid, om nødvendig med fysisk makt.» Utenfor LO er det bare en tredjedel som gir sin tilslutning til dette synet, mens 60—70 prosent er uenige i utsagnet.

Politisk streik

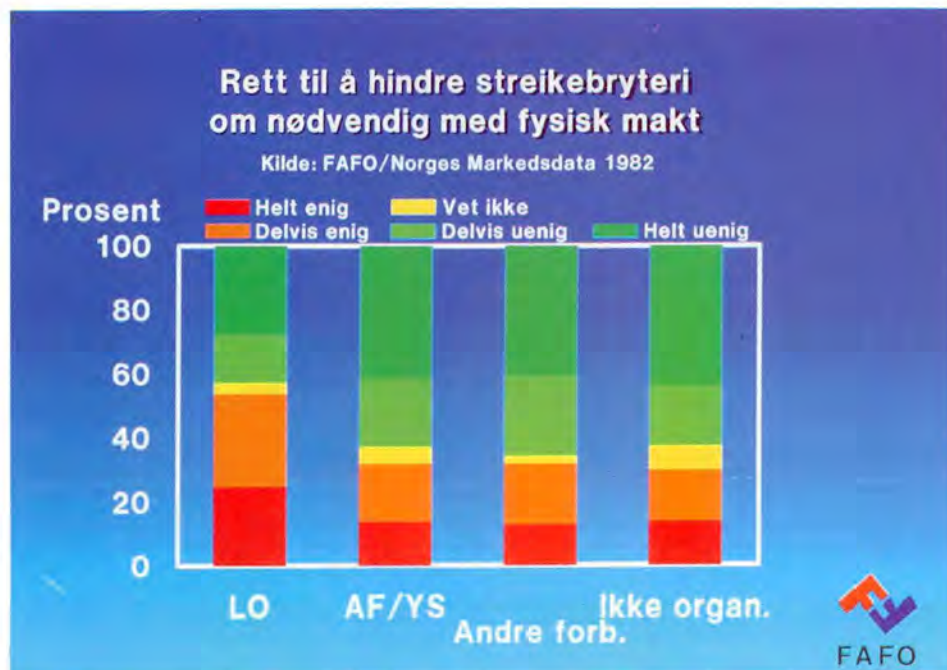
I begynnelsen av november 1982 deltok omlag en halv million LO-organiserte i en times politisk streik i protest mot regjeringens statsbudsjett. I en meningsmåling samme måned ble de intervjuede spurt om de syntes det var riktig eller galt av Landsorganisasjonens ledelse å iverksette denne politiske streiken. Av denne går det fram at halvparten av LOs medlemmer — 49 % — mente at det var riktig, 40 % galt — og 11 % ikke visste.

Innen AF/YS var to tredjedeler at det var galt å gå til streik, mens det også blant organiserte i andre forbund og uorganiserte også var et klart flertall mot.

Holdninger til arbeidstidsforkortelser

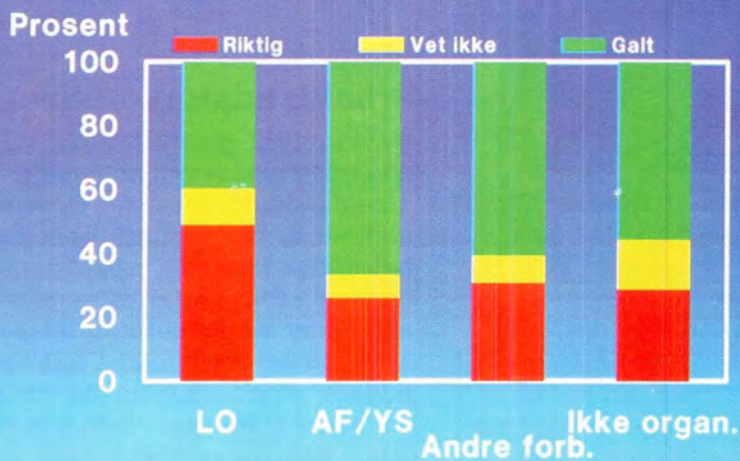
Høsten 1982 gjennomførte FAFO en undersøkelse om holdninger til arbeidstidsforkortelser. Hovedresultatet er meget klart: godt over halvparten foretrakk arbeidstidsreduksjon i form av lavere pensjonsalder eller mulighet for førtidspensjon. Omlag en fjerdedel foretrakk kortere arbeidsdag, mens omlag en femtedel foretrakk lengre ferier. Dette samsvarer nokså godt med liknende meningsmålinger i andre land.

Det er først og fremst alder som påvirker hvilken form for redusert

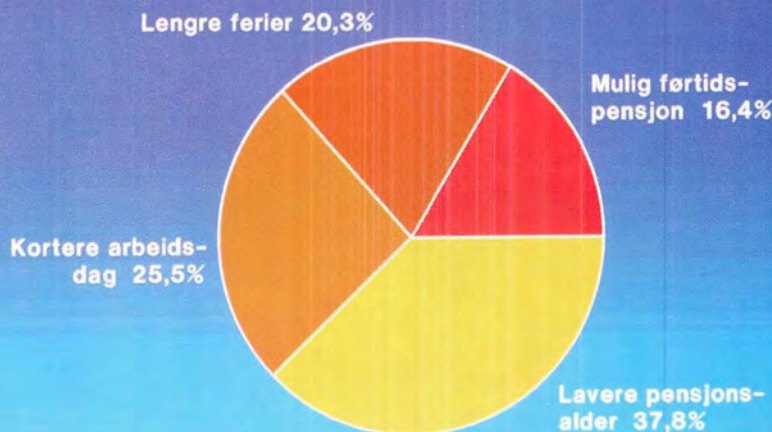
Riktig eller galt av LO å iverksette politisk streik 1982

Kilde: FAFO/Norges Markedsdata 1982

Holdninger til arbeidstidsforkortelser

Kilde: Norges markedsdata, Nov. 1982

arbeidstid som foretrekkes. Eldre er mer tilhengere av nedsatt pensjonsalder, mens yngre i større grad ønsker lengre ferier og kortere arbeidsdag. Denne tendensen gjelder både for menn og kvinner, men mest markert for menn. Det er særlig når kvinner har eller har hatt omsorg for barn at de ser med større sympati på kortere daglig arbeidstid.

(For en nærmere analyse, se Tom Colbjørnsen og Gudmund Hernes, *Tidens krav*, FAFO 1985.)

Innflytelse over forhold på arbeidsplassen

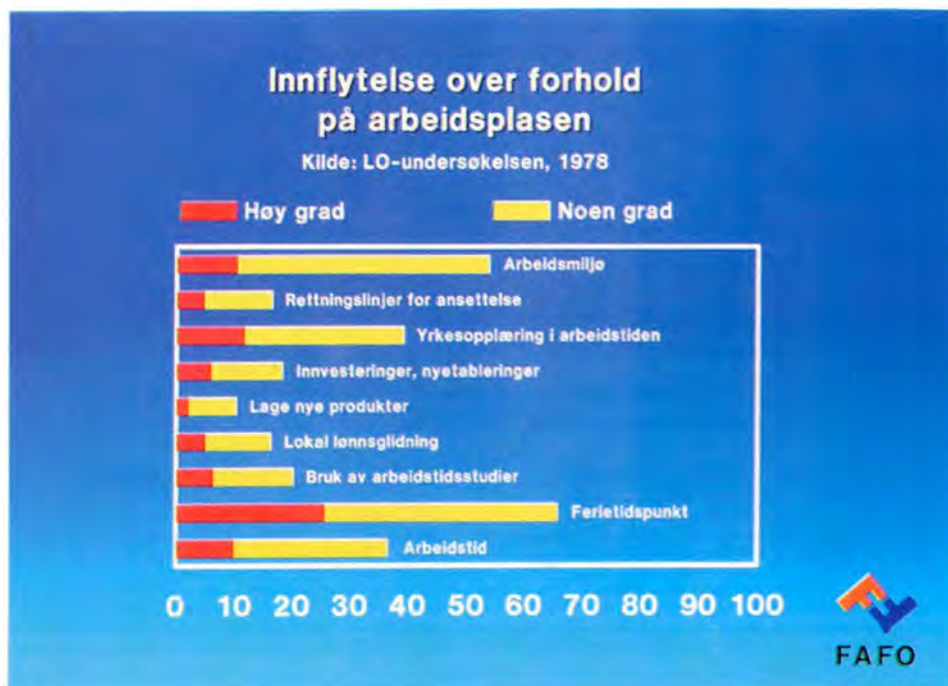
Fagbevegelsens kamp har stått på fire hovedområder: kampen om lønn, kampen om arbeidsmiljø, kampen om arbeidstid og kampen om innvirkning på arbeidsgiverens beslutninger. I figuren ser vi at det

er arbeidsmiljøet og dels arbeidstida lønnstakerne mener at de i noen grad har innvirkning over. Men det er få som mener at de har særlig høy innvirkning. Undersøkelser viser at medbestemmelsen når det gjelder styring av produktutvalg, nyetableringer, retningslinjer ved ansettelser, osv. bedømmes som liten, og at dette er områder der de LO-organiserte mener at de har minst å si.

Innflytelse over avgjørelser i bedriften

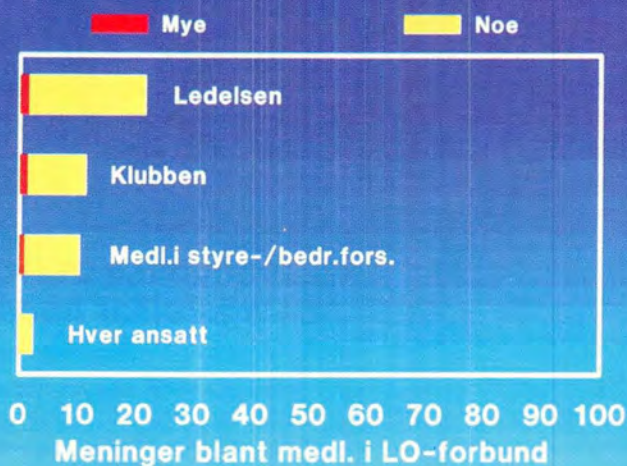
Seks av ti mener at det er toppledelsen som tar de fleste avgjørelser, og fire av ti mener at styret/bedriftsledelsen bestemmer svært mye.

Aksjeloven bestemmer at selkaper som siste regnskapsår har hatt mer enn 50 ansatte, skal opp-

Hvem taper på innførelse av styre-/bedr.forsamlingsrepr. ?

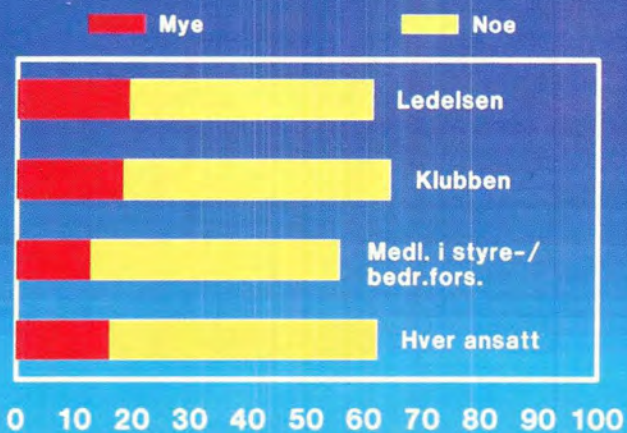
Kilde: LO-undersøkelsen, 1978

FAFO

Hvem tjener på innførelse av styre-/bedr.forsamlingsrepr. ?

Kilde: LO-undersøkelsen, 1978

FAFO

rette bedriftsforsamling. Formelt sett er bedriftsforsamlingen det høyeste organet i bedriften etter generalforsamlingen. En tredjedel av bedriftsforsamlingen velges av og blant de ansatte. I de to følgende figurene får vi et inntrykk av arbeidernes syn på om de har fått mer makt ved innføring av bedriftsforsamlingene.

De fleste er enige i at alle grupper tjener omtrent like mye på innføringen av representasjon i bedriftsforsamlingen.

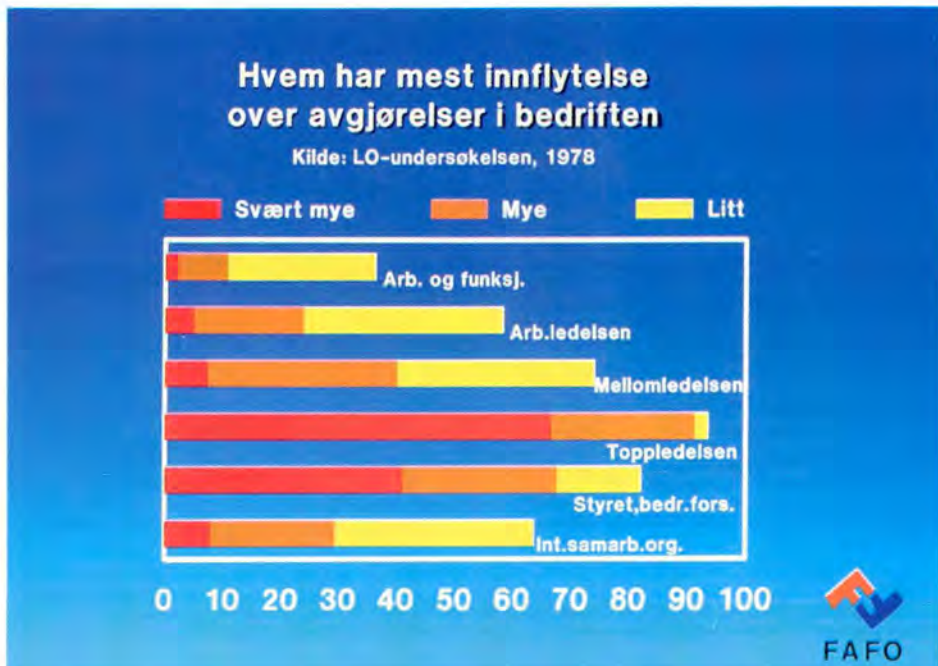
På spørsmål om hvem som eventuelt taper på arbeidstakernes representasjon, sier to av ti at ledelsen taper noe, og en av ti at klubben taper noe.

ti — oppgir *sikker jobb* som den viktigste side ved det arbeid de har. Dernest følger *god lønn* og *godt forhold til kolleger*.

Når det gjelder de minst viktige sidene ved jobben, er det slående at forfremmelsesmuligheter spiller så liten rolle. En hovedforklaring er nok at de fleste i dette utvalget regner seg som arbeidere, som ikke har jobber organisert som karrierestiger. En annen kan være at de vil se på det å rykke opp som å rykke ut av arbeiderkollektivet og fellesskapet med kolleger.

De viktigste og minst viktige sider ved jobben

Langt de fleste oppgir — syv av

Hva er viktigste sidene ved jobben ?

Kilde: LO-undersøkelsen, 1978

■ Mest viktig ■ Nest mest viktig ■ 3.mest viktig

Hva er de minst viktige sidene ved jobben ?

Kilde: LO-undersøkelsen, 1978

■ Mest uviktig ■ Nest mest uviktig ■ 3.mest uviktig

Oppgjørsformer

I fagbevegelsen har det vært en lengre diskusjon om hvilken type oppgjørsform en skal velge. Vi har i dag tre hovedtyper:

1. Ved *forbundsvise* oppgjør føres tariff-forhandlingene av hver enkelt forbund. Som motpart opptrer N.A.F. og arbeidsgiversammenslutningene i vedkommende bransje.

2. I de *samordnete* oppgjørene fører hovedsammenslutningene og arbeidsgiversiden først forhandlinger om en ramme for tariff tilleggene, sykelønnsordningene, o.l.

3. Fra midten av 70-årene fikk vi så en tredje oppgjørsform, *kombinererte oppgjør* der staten griper inn slik at arbeidstakerne får en del av lønnstilleggene i form av skattelettelser. Hovedformålet for staten er å redusere en del av den prisstigningen som en ellers får kort etter

at oppgjørene er brakt i havn.

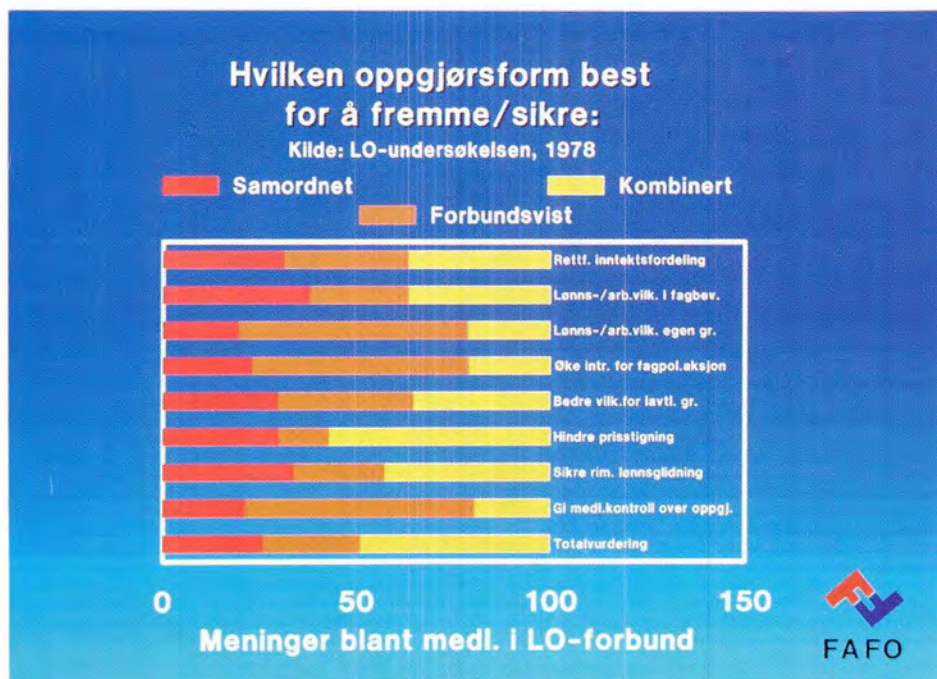
LO-medlemmenes oppfatning av oppgjørsformene kan kort oppsummeres i tre punkter:

1. Den *forbundsvise* oppgjørsformen foretrekkes av langt de fleste fagorganiserte for å sikre best mulig arbeidsvilkår for den gruppen en *selv* tilhører.
2. *Samordnet* oppgjør er best for å sikre mest rettferdige lønns- og arbeidsvilkår for *hele fagbevegelsen* som gruppe. Denne oppgjørsformen er altså best for å sikre resultatlikhet, slik at de dårligst stilte kommer best ut.
3. *Kombinererte oppgjør* blir av de fleste oppfattet til å være best for å *hindre prisstigning*, noe som er i tråd med hensikten for denne oppgjørsformen. I en totalvurdering foretrakk de fleste — 5 av 10 — i 1977 denne oppgjørsformen.

Ved tolkningen av denne figuren

må vi være klar over at holdningene til akkurat dette spørsmålet kan endre seg fort fra år til år, avhengig av prisstigningen, forholdet mellom gruppene på arbeidstakersiden, m.m.

INTERNASJONALE FORHOLD

Norsk fagbevegelse har et omfattende samarbeid med internasjonale organisasjoner for lønns-takere. I 1945 ble «*World Federations of Trade Unions, WFTU*», opprettet med over 65 millioner medlemmer fra 50 land — deriblant Norge. WFTU fikk etterhvert en kommunistdominert ledelse, og den «kalde krigen» skjerpet motsetningene innen organisasjonen.

I 1949 ble *Frie Faglige Internasjonale, FFI*, (eng. *International Confederation of Free Trade Unions, ICFTU*) stiftet av de viktigste vestlige landsorganisasjonene. FFI er i sin tur oppdelt i flere underorganisasjoner, f.eks. *Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, DEFS* hvor Norge er et av medlemmene.

FFI har sitt hovedkontor i Brüssel. Ved siden av å være et faglig forum der en diskuterer faglig politikk som sysselsettingsproblemer, lønsspørsmål, etc., har FFI og DEFS en viktig oppgave i å samle inn tallmateriale fra sine medlemsland. Vi vil her presentere noe av denne statistikken, og tar da for oss særlig det som går på organisasjonsgrad, pensjons- og arbeidstidsspørsmålene samt arbeidsløsheten i de europeiske land. Som det vil framgå av kildehenvisningene, har vi også hentet noe av tallene fra OECDs rike statistikkmateriale, og til dels andre kilder der dette har vært formålstjenlig.

Prosentandel økonomisk aktive av befolkningen

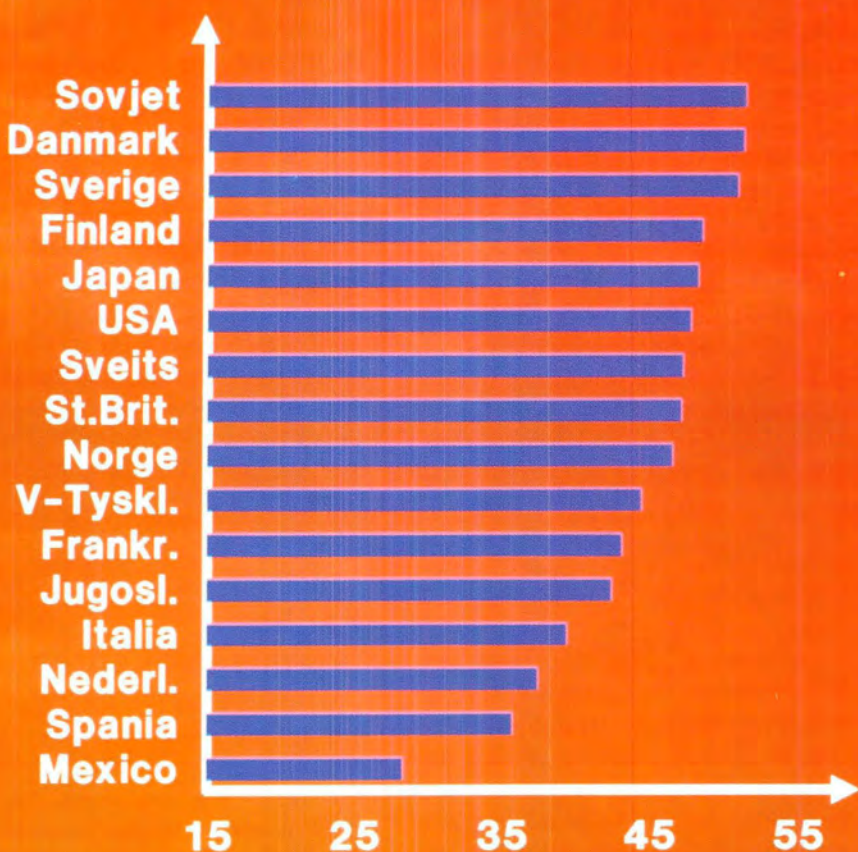
Selv i industrialiserte land er det betydelige variasjoner i den økonomisk aktive del av befolkningen. De høyeste tall finner man for Sovjet, Danmark og Sverige som ligger over 50 prosent. Deretter følger en gruppe på seks land — Finland, Japan, USA, Sveits, Storbritannia og Norge — der mellom 45 og 50 prosent er økonomisk aktive. For de land som følger deretter, ser det ut til at omfanget av primærnæringene i den nasjonale økonomi påvirker hvor mange som registreres som økonomisk aktive. Trolig fører dette til en underregistrering av kvinner som tar del i husholdets produksjon, f.eks. bondekoner.

Faglig organisasjonsgrad

For de land der det foreligger data, var det en tendens til økende organisasjonsgrad i femårsperioden mellom 1975 og 1980. Samtidig gikk organisasjonsandelen ned i flere land, f.eks. USA. Under det økonomiske tilbakeslaget i første del av 1980-årene, har også andelen fagorganiserte gått til bake i flere europeiske land.

Prosentandel økonomisk aktive av befolkningen

Kilde: ILO Year Book of Labour Statistics 1980

Yrkesdeltakelse i noen europeiske land

Vanligvis definerer vi den yrkesaktive befolkning som alle i den arbeidsdyktige alder som «ikke er opptatt med uttdannelse, verneplikt eller husarbeid». Uføre regnes heller ikke med blant de yrkesaktive i denne sammenhengen. Når det gjelder menn, har alle landene i denne figuren en høy andel som er yrkesaktive. For disse landenes vedkommende ligger prosenten på mellom 80 og 90, og dette er svært høyt, selv i europeisk sammenheng. vi legger merke til at Nederland har størst nedgang i perioden 1975 til 1981, og dette skyldes nok vesentlig økende arbeidsledighet der.

For kvinnes vedkommende har vi i samme tidsrommet hatt en økende deltakelse i samtlig undersøkte land. Størst har denne økningen vært i Danmark, Sverige og

Norge. Disse landene hadde på forhånd høy yrkesdeltakelse blant kvinner, noe som skyldes utstrakt bruk av *deltidsarbeid*. Den ytterligere økningen utover i 70-årene har hovedsaklig bestått i økt deltidsarbeid innen undervisning, helse- og pleiearbeid og offentlig tjenesteyting i kommunal sektor. Frankrike og Vest-Tyskland har i langt mindre grad tatt i bruk deltidsarbeid for kvinner, noe den neste figuren gir et godt bilde av.

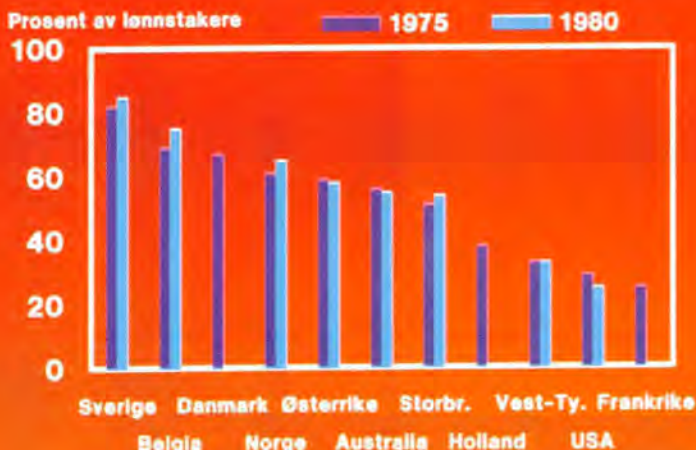
Deltid

Den sterke økningen i deltidsarbeid er en av de viktigste endringene som har skjedd i løpet av de siste 20 årene på arbeidsmarkedet. Som vi var inne på foran, har de nordiske land vært ledende på dette området, noe denne figuren viser til fulle.

For Norges vedkommende er det også verdt å merke seg at deltids-

Faglig organisasjonsgrad for lønntakere i 11 land

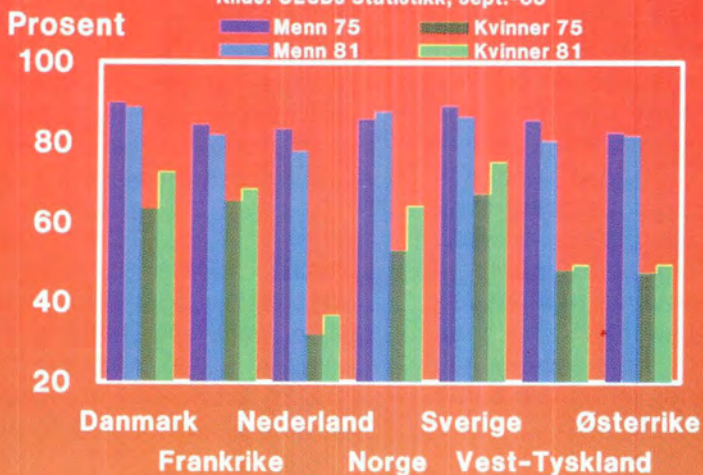
Kilde: Anders Kjellberg, "Faglig organisering i tolv lønder"

Menns og kvinners yrkesdeltakelse 1975 og 1981

i prosent av hhv. menn og kvinner i arb.styrken

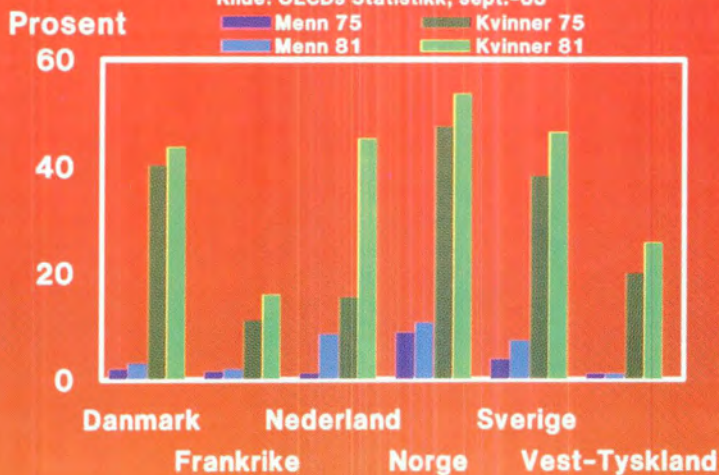
Kilde: OECDs Statistikk, sept.-83

Deltidsarbeidende menn og kvinner 1973 og 1981

i prosent av hhv. menn og kvinner i arb.styrken

Kilde: OECDs Statistikk, sept.-83

arbeid også i økende grad gjelder menn ved at ca. 1 av 10 menn i arbeidsstyrken nå er deltidsarbeidende. Det kan tenkes flere grunner til dette, men den viktigste må være at menn i større grad velger en deltidstilpassing for å delta i barnepass, men kanskje også ved mer fleksibel overgang til pensjon.

Arbeidsledighet

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (eng. Organisation for Economic Co-Operation and Development), OECD, offentliggjør hvert halvår rapporter som beskriver utviklingen i de vestlige land. Samtidig framskriver de den økonomiske utviklingen for de neste 18 månedene. Vi har her laget en figur som viser utviklingen i arbeidsledighet for de europeiske landene, samt en prognose for den utviklingen en venter seg i 1985.

Arbeidsledighet kan skyldes to ting: For det første kan tilveksten av arbeidstakere være raskere enn veksten i antall arbeidsplasser. Dette fenomenet opptrer ca. 15—25 år etter perioder med store fødselskull. I Norge har vi dels hatt en slik utvikling ved at de store etterkrigskullene nå melder seg på arbeidsmarkedet i økende grad. For det andre kan økt ledighet skyldes at arbeidsplasser forsvinner i én sektor *uten* at en skaffer arbeidsplasser i en annen sektor, eller at de nye arbeidsplassene krever andre kvalifikasjoner enn det de arbeidsledige har. Vi kan ikke her prøve å analysere hva som ligger bak de tallene vi presenterer, men kun konsentrere oss om den tallmessige utviklingen av arbeidsledigheten.

Oversikten viser at vi grovt kan dele landene inn i tre grupper: For

det første de landene som hadde høy arbeidsledighet i 1983 og som siden har en raskt økende tendens. Belgia, Irland, Nederland, Spania og Tyrkia hører til denne gruppen. En annen gruppe som skiller seg ut, er de landene som har stabilisert sin arbeidsledighet på i underkant av 4 %. Her finner vi Island, Luxembourg, Norge, Sveits og Sverige. De resterende landene ligger stort sett rundt 10 % og ser ut til å ha funnet seg et stabilt leie der, kanskje med unntak av Frankrike hvor det ventes en økende ledighet.

Et av de viktigste midlene mot arbeidsledighet på kort sikt er å øke den offentlige sysselsettingen. I perioden 1974 til 1976 økte f.eks. sysselsettingen i Norge med nesten 10 %, og det meste av disse arbeidsplassene ble framskaffet ved en økt offentlig aktivitet. Til sammenligning kan vi nevne Nederland som har hatt som hovedmålsetting i størst mulig grad å bremse veksten i offentlig sektor. I stedet har de satt i gang tiltak som lønnsnedsetting og én ferieuke uten lønn for de offentlig ansatte.

Lovfestet ukentlig arbeidstid

Arbeidsledigheten har etterhvert blitt et stort problem for de europeiske land. Dels kan den søkes motvirket ved opprettelse av nye arbeidsplasser. Andre har foreslått sterkere deling av det arbeid som er, noe som innebærer kortere arbeidstid. Men redusert arbeidstid og økt fritid har vært et selvstendig mål for fagbevegelsen.

Av denne figuren går det fram at 40 timers arbeidsuke er lovfestet i de fleste europeiske land. For

Englands og Hellas' vedkommende er den ukentlige arbeidstiden ikke fastslått i lovs form.

Selv om det er *lovfestet* en ukentlig arbeidstid, kan visse sektorer ha *forhandlet* seg fram til kortere arbeidstid enn denne. Særlig gjelder dette offentlige og private funksjonærer — f.eks. i Norge. Likeledes har skiftarbeidere ofte kortere arbeidstid som kompensasjon for ubekvem arbeidstid.

Årlig betalt ferie

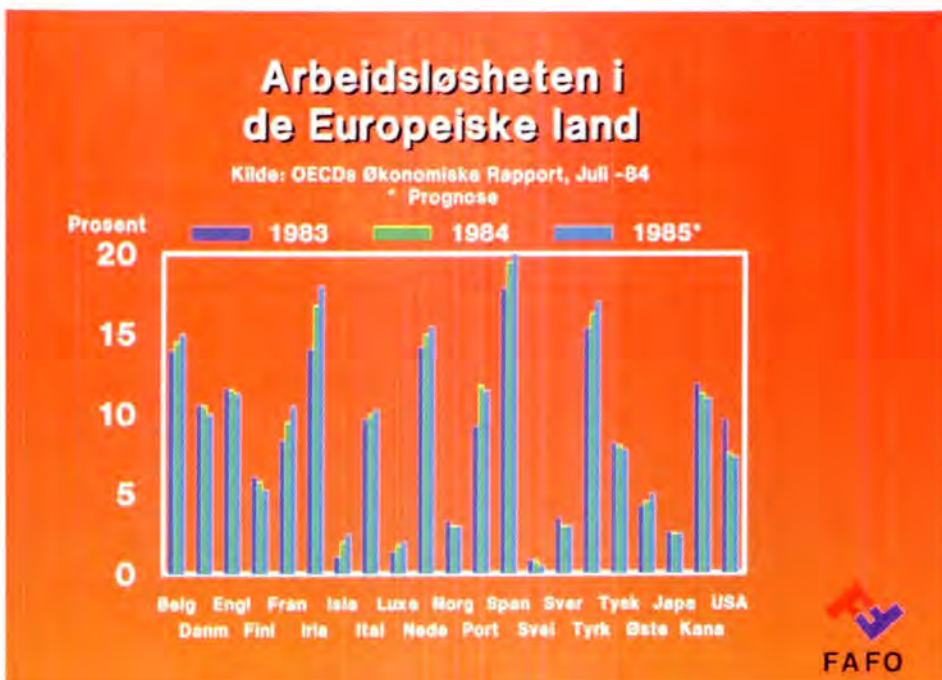
Det er større variasjoner i den lovbestemte ferien enn i den ukentlige arbeidstiden i Europa, selv om 4 uker ser ut til å være den hyppigste. I 1979 ble det vedtatt en generell resolusjon på Den Europeiske Faglige Samorganisasjons 3. kongress i München, der en foreslo en forlengelse av den årlige ferie til 6

uker. Kun to land, Luxembourg og Sverige har innført 5 ukers ferie. Danmark, Sveits, Vest-Tyskland, og som vi nevnte tidligere, Nederland har innført en 5. uke for spesielle sektorer. Noen land har også innvilget en ekstra ferieuke grunnet i ansiennitet; i Norge gjelder dette arbeidstakere over 60 år.

Pensjonsalderen

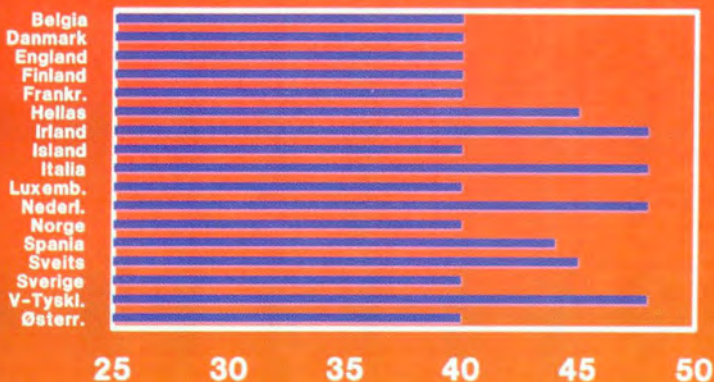
Når en skal se på pensjonsalderen i europeisk sammenheng, er det forhold man bør ha i mente:

1. Om menn og kvinner behandles likt. Overraskende for oss som er vant med norske forhold, er det at flere land praktiserer ulike ordninger, — oftest 65 år for menn og 60 år for kvinner. DEFS' holdning til dette er at ved en eventuell nedsetting av pensjonsalder skal en ha *lik* be-

Lovebestemt ukentlig arbeidslengde (Antall timer pr. uke)

Kilde: Det Europæiske Fagforeningsinst.

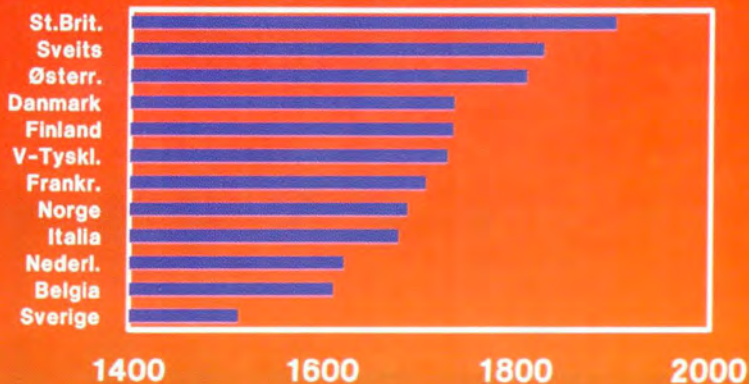

FAFO

Arbeidstid i Vest-Europa Helårsarb. innen verkstedsind. 1979

Kilde: West European Metal Trades Employers Org.

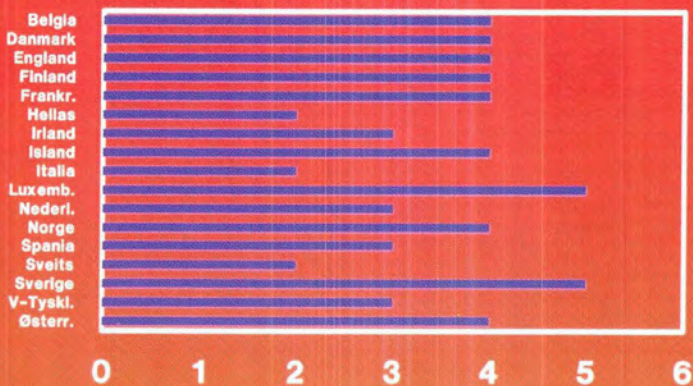
Faktisk arbeidstid, inkl. overtid

FAFO

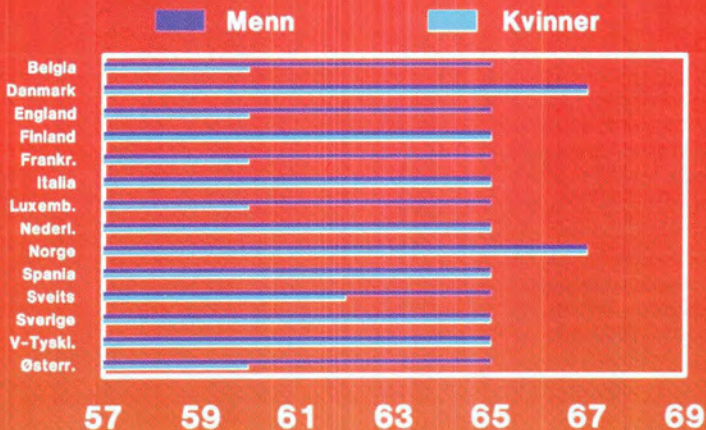
Lovebestemt årlig ferie (Antall uker pr. år)

Kilde: Det Europæiske Fagforeningsinst.

Alminnelig pensjonsalder for menn og kvinner i de europeiske land

Kilde: Det Europæiske Fagforeningsinst.

- handling av kvinner og menn.
2. Finansiering av pensjonene og merkostnadene ved nedsetting av pensjonsalderen. I de fleste landene i Europa blir det fler og fler pensjonister i forhold til yrkesaktiv befolkning. Hver yrkesaktiv person må altså bidra i økende grad for å finansiere pensjonene.

De fleste land i Europa har i dag 65 år som den vanligste lovbestemte pensjonsalder. Kun to land, Norge og Danmark, har 67 år.

Og for Danmarks vedkommende er det kun 50 % av arbeiderne som fortsetter til de er fylt 67 år, fordi det finnes et organisert system for overgang til pensjonering fra en er fylt 60. De fleste land har også når det gjelder pensjonsalder spesielle ordninger for enkelte sektorer. Vanligvis gjelder dette ansatte i gruvearbeid og en del ansatte i offentlig sektor. I Norge har en lavere pensjonsalder for brannmenn, politi, jernbanearbeidere, flypersonale, offiserer og offiserer i handelsflåten.

LITTERATURLISTE

Aftenposten/NOI

Arbeidernes leksikon

- Så samles vi på valen . . . ? Colbjørnsen, Tom, Fennefoss, Arvid og Hernes, Gudmund.
FAFO, 1985.
- Giese, Suzanne Kvinder i kamp. Strejker og organisering i Europa og USA i 70'erne.
København: Tiderne skifter, 1976.
- Karlsen, Jan Erik Hva skjer i fagbevegelsen? En undersøkelse om LO-medlemmenes vurderinger av faglige spørsmål.
Oslo: Tiden, 1977.
- Kjelstadli, Knut Frie Faglige Internasjonale. I Pax Leksikon, Bind 2.
Oslo: Pax Forlag, 1979.
- Levekårsundersøkelsene 1973, 1980, 1983 Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- Maurseth, Per Fagbevegelse. I Pax Leksikon, Bind 3
Op.cit.
- Moren, Jorolv et. al. Norske Organisasjoner.
Oslo: Tanum, 1983.
- Nedskæring av arbeidstiden i Vest-Europa, Del 1: Den aktuelle situationen.
DEFI-publikasjon.
Brüssel: DEFI, 1979.
- OECD Economic Outlook, no. 35.
Paris: 1984.
- Statistisk Årbok 1973—1984 Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- Stortingsmelding 7 1983—1984 Utvalg, styrer og råd m.v.
1. januar — 31. desember 1983.
Oslo: Forbruker- og administrasjonsdep.
- Variasjoner i arbeidsvilkår. Spørreskjemaundersøkelse til «Arbeid i 80-åra».
Oslo: Norges Markedsdata, 1982.

Forkortelser

AF, Akademikernes Fellesorganisasjon
AFL, Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon (senere LO)
AOF, Arbeidernes Opplysningsforbund
APF, Arbeiderpartiets Presseforbund
ATF, Arbeiderpressens Tarifforening
DEFS, Den Europeiske Faglige Samorganisasjon
DNMF, Det Norske Maskinistforbund
DnP, Den norske Postorganisasjon
FAFO, Fagbevegelsens senter for forskning, utredning og dokumentasjon
FFI, Frie Faglige Internasjonale (eng. e ICFTU)
HRAF, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet
ICFTU, International Confederation of Free Trade Unions (Norsk: FFI)
KTTL, Kvinnelige Teletilsattes Landsforening
LO, Landsorganisasjonen i Norge
N.A.F., Norsk Arbeidsgiverforening
N.B.F., Norske Bankfunksjonærers Forbund
N.S.L.F., Norsk Skog- og Landarbeiderforbund
NAF, Norges Apotekerforening
NAF, Norske Assurandørers Forbund
NALF, Norges Arbeidslederforbund
NATF, Norsk Apotekerteknikerforbund
NBF, Norges Befalsforbund
NBF, Norsk Bedriftøkonomisk Forening
NEKF, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund
NF, Norsk Faglærerlag
NIF, Norske Sivilingeniørers Forening
NITO, Norges Ingeniørorganisasjon
NJF, Norsk Jernbaneforbund
NKF, Norsk Kommuneforbund
NKIF, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
NLF, Norsk Landbruksakademikerforbund
NLF, Norsk Lokomotivmannsforbund
NM, Norsk Musikerforbund
NNN, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
NOFU, Norges Funksjonærforbund
NOPEF, Norsk Olje- og Petrokjemisk Forbund
NOSO, Norsk Sosionomforbund
NPF, Norsk Politiforbund
NPF, Norsk Postforbund
NRAF, Norsk Rutebilarbeiderforbund
NSF, Norges Skipsførerforbund
NSF, Norsk Sjømannsforbund
NSF, Norske Siviløkonomers Forening
NT, Norsk Tollerforbund
NTL, Norsk Tjenestemannslag
NTTF, Norsk Tele Tjeneste Forbund
NUFO, Norsk Undervisningsforbund

OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development
OFS, Oljearbeidernes Fellessammenslutning
PRIFO, Privatansattes Fellesorganisasjon
STAFO, Statstjenestemannsforbundet
WFTU, World Federation of Trade Unions
YS, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Figuroversikt

Kap. 1

Historie	7
Formenn i Landsorganisasjonen	8
Medlemsutviklingen i LO 1899–1983	10
Relativ organisasjonsgrad i hovedsammenslutningene	11
Medlemsutvikling i LO 1981–1983	14

Kap. 2

Fagforbund og Arbeidsgiverorganisasjoner	15
Bransjer blant LO-medlemmer	16
Stillinger blant LO-medlemmer	16
Organisasjonsgrad i arbeiderklassen etter bedriftsstørrelse	18
Prosent av lønnstakerne som har hatt tillitsverv	19
Antall ansatte i bedrifter med LO-medlemmer	19
Landsorganisasjonen i Norge – Organisasjonsoppbygging	20
LO-forbund etter prosentandel kvinner og menn 1983	21
Organisasjonsgrad i arbeiderpartiets Presseforbund 1970–83	22
Medlemsutviklingen i Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer 1970–83	23
Medlemsutviklingen i Norsk Arbeidsmannsforbund 1970–83	25
Medlemsutviklingen i Norsk Barnevernpedagogforbund 1970–83	25
Medlemsutviklingen i Norges Befalsforbund 1970–83	26
Medlemsutviklingen i Bekledningsarbeiderforbundet 1970–83	27
Medlemsutviklingen i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund 1970–83	28
Medlemsutviklingen i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund 1970–83	29
Medlemsutviklingen i Norsk Fengseltjenestemannslag 1970–83	30
Medlemsutviklingen i Norsk Grafisk Forbund 1970–83	31
Medlemsutviklingen i Handel og Kontor i Norge 1970–83	32
Medlemsutviklingen i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet 1970–83	33
Medlemsutviklingen i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund 1970–83	34
Medlemsutviklingen i Norsk Jernbaneforbund 1970–83	35
Medlemsutviklingen i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund 1970–83	36
Medlemsutviklingen i Norsk Kommuneforbund 1970–83	37
Medlemsutviklingen i Norsk Lokomotivmannsforbund 1970–83	38
Medlemsutviklingen i Norsk Musikerforbund 1970–83	39
Medlemsutviklingen i Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeider- forbund 1970–83	40
Medlemsutviklingen i Norsk Olje og Petrokjemisk Fagforbund 1970–83	41
Medlemsutviklingen i Norsk Papirindustriarbeiderforbund 1970–83	42
Medlemsutviklingen i Norsk Postforbund 1970–83	43
Medlemsutviklingen i Den norske Postorganisasjon 1970–83	44
Medlemsutviklingen i Norsk Sjømannsforbund 1970–83	45
Medlemsutviklingen i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund 1970–83	46

Medlemsutviklingen i Skolenes Landsforbund 1970–83	47
Medlemsutviklingen i Norsk Sosionomforbund 1970–83	48
Medlemsutviklingen i Den Norske Teleorganisasjon 1970–83	49
Medlemsutviklingen i Norsk Tele Tjeneste Forbund 1970–83	50
Medlemsutviklingen i Norsk Tjenestemannslag 1970–83	51
Medlemsutviklingen i Norsk Transportarbeiderforbund 1970–83	52
Medlemsutviklingen i Norsk Treindustriarbeiderforbund 1970–83	53
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – Organisasjonsoppbygging	55
Akademikernes Fellesorganisasjon – Organisasjonsoppbygging	64

Kap. 3

Levekår	98
----------------	----

Utvikling av reallønn i Norge 1949–1983	98
Lønnsforskjell mellom arbeider–funksjonær, menn–kvinner	100
Arbeidsløshet. Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Årsgjennomsnitt	101
Dødsfall ved yrkesulykker	101
De 16 største belastningsfaktorene blant yrkesaktive 1980 og 1983 rangert etter utbredelse	103
Typer arbeidsmiljøbelastninger 1980 og 1983 rangert etter utbredelse	104
Kvinnelige arbeidstakeres arbeidsmiljø	105
Mannlige arbeidstakeres arbeidsmiljø	105
Hvilken aldersgruppe har best arbeidsmiljø	106
Arbeidsmiljøet årsak til sykdom siste år. Menn og kvinner, medlemmer og ikke-medlemmer i fagforening	107
Frihet i arbeidssituasjonen. Rangert etter utbredelse	107
Andelen som jobber med skjermtterminalarbeid i ulike næringer. Fordelt på kvinner og menn	109
Andel av yrkesaktiv befolkning med skjermtterminalarbeid. Medlemmer og ikke-medlemmer i fagforening	109
Kjønnforskjeller i hjemmearbeidet	110
Antall timer brukt på hjemmearbeid	110
Timer brukt på husholdsarbeid. Forskjeller etter kjønn og yrkes- deltakelse	111
Eiendomsforhold til bolig	111
Disponerer husholdningen privatbil	113
Kontakt med foreldre. Fordelt på medlemmer og ikke-medlemmer i fagforeninger	114
Kontakt med søsken. Fordelt på medlemmer og ikke-medlemmer i fagforeninger	114
Kontakt med venner. Fordelt på medlemmer og ikke-medlemmer i fagforeninger	115

Kap. 4

Politiske koplinger og holdninger	116
--	-----

Hvilken klasse mener uorganiserte at de tilhører	116
--	-----

Hvilket parti stemmer fagorganiserte og uorganiserte på?	117
Medlem i kommunestyre, hatt kommunale verv siste 8 år. Fordelt på organisasjoner og ikke-organiserte	118
Yrkesbakgrunnen til medlemmene i offentlige styrer og råd	119
Hvilke næringer og arbeidsplasser jobber utvalgsmedlemmene på ..	119
Stortingets kontakt med interesseorganisasjoner	120
Kan oppnå mer økonomisk på egenhånd enn ved faglig organisasjonsarbeid	121
Høytlønte må støtte opp om høyere tillegg for lavtlønte enn større tillegg for dem selv ved tariffoppgjørene	122
Tapte arbeidsdager ved arbeidskonflikt	123
Deltakelse i ulike typer arbeidskonflikter på nåværende arbeidsplass ..	124
Prosent av lønnstakere som har deltatt i ulike aksjonstyper. Etter organisasjonstilknytning	124
Lov mot streikebryteri	125
Bør tvungen lønnsnemnd brukes ved lovlige konflikter	126
Ikke nødvendig å streike i dagens samfunn, så godt som alltid andre måter å vinne fram på	126
Rett til å hindre streikebryteri om nødvendig med fysisk makt	127
Riktig eller galt av LO å iverksette politisk streik i 1982	128
Holdninger til arbeidstidsforkortelser	128
Innflytelse over forhold på arbeidsplassen	129
Hvem taper på innførelse av styre- og bedriftsforsamlinger?	130
Hvem tjener på innførelse av styre- og bedriftsforsamlinger?	130
Hvem har mest innflytelse over avgjørelser i bedriften	131
Hva er de viktigste sidene ved jobben?	132
Hva er de minst viktige sidene ved jobben?	132
Hva er de viktigste/minst viktige sidene ved jobben?	133
Hvilken oppgjørform er best for å fremme:	134

Kap. 5

Internasjonale forhold	135
Prosentandel økonomiske aktive av befolkningen	136
Faglig organisasjonsgrad for lønnstakere i 11 land	137
Menns og kvinners yrkesdeltakelse i 1975 og 1981	138
Deltidsarbeidende menn og kvinner i 1973 og 1981	138
Arbeidsløshetsraten i de europeiske land	140
Lovbestemt ukentlig arbeidstid	141
Arbeidstid i verftsindustrien i Vest-Europa	141
Lovbestemt årlig ferie	142
Alminnelig pensjonsalder for menn og kvinner	142

Forbundsoversikt

Kap. 2.1

Forbundene i Landsorganisasjonen	20
Arbeiderpartiets Presseforbund, APF	22
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer	23
Norsk Arbeidsmannsforbund	24
Norsk Barnevernpedagogforbund	25
Norges Befalsforbund, NBF	26
Bekledningsarbeiderforbundet	27
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	28
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, NEKF	29
Norsk Fengseltjenestemannslag	30
Norsk Grafisk Forbund	31
Handel og Kontor i Norge	32
Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, HRAF	33
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	34
Norsk Jernbaneforbund, NJF	35
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, NKIF	36
Norsk Kommuneforbund, NKF	37
Norsk Lokomotivmannsforbund, NLF	38
Norsk Musikerforbund, NM	39
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, NNN	40
Norsk Olje og Petrokjemisk Fagforbund, NOPEF	41
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	42
Norsk Postforbund, NPF	43
Den norske Postorganisasjon DnP	44
Norsk Sjømannsforbund, NSF	45
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, N.S.L.F.	46
Skolenes Landsforbund	47
Norsk Sosionomforbund, NOSO	48
Den Norske Teleorganisasjon	49
Norsk Tele Tjeneste Forbund, NTTF	50
Norsk Tjenestemannslag, NTL	51
Norsk Transportarbeiderforbund	52
Norsk Treindustriarbeiderforbund	53
Norsk Urmaker Svenneforbund	54

Kap. 2.2

Forbundene i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	55
Befalets Fellesorganisasjon	56
Embetskontorfunksjonærenes Landsforbund	56
Forsikringsfunksjonærenes Landsforbund	57
Forsvarets Sivile Tjenestemannsforbund	57
Kommunale Funksjonærers Forbund	58
Kvinnelige Teletilsattes Landsforening, KTTL	58

Landsforbund for Universitets-, Høyskole og Forskningspersonell	59
Norsk Rutebilarbeiderforbund, NRAF	59
Norsk Tollerforbund, NT	60
Norges Funksjonærforbund, NOFU	60
Norske Assurandørers Forbund, NAF	61
Norske Bankfunksjonærs Forbund, NBF	61
Privatansattes Fellesorganisasjon, PRIFO	62
Norsk Helikopteransattes Forbund	62
Statstjenestemannsforbundet, STAFO	63

Kap. 2.3

Forbundene i Akademikernes Fellesorganisasjon 64

Norsk Forskerforbund	65
Norsk Fysiokjemikerforbund	65
Norsk Landbruksakademikerforbund	66
Norsk Undervisningsforbund, NUFO	66
Norsk Lærerhøgskolelag	67
Norsk Psykologforening	67
Norske Sivillingeniørers Forening, NIF	68
Norske Siviløkonomers Forening, NSF	68
Norsk Folkehøgskolelag	69
Norske Sosialøkonomers Fagforbund	69
Norske Fysioterapeuters Forbund	70
Norsk Faglærerlag, NF	70
Norsk Bedriftsøkonomisk Forening, NBF	71
Norges Juristforbund	71
Norges Ingeniørorganisasjon, NITO	72
Norges Handelslærerlag	72
Norges Farmaceutiske Forening	73
Kringkastingsforeningen	73
Krigsskoleutdannede Offiserers Landsforening	74
Ansatte Arkitekters Forbund	74
Den Norske Veterinærforening	75
Den Norske Tannlegeforening	75
Den Norske Kirkes Presteforening	76
Den Norske Advokatforening	76

Kap. 2.4

Frittstående forbund 77

Den Norske Jordmorforening	77
Det Norske Diakonforbund	78
Det Norske Maskinistforbund, DNMF	78
Handelsbestyrerforbundet	79
Helsetjenestens Administrasjonsforbund	79
Husdyrkontrollens Regnskapsførerlag	80

Norges Arbeidslederforbund, NALF	80
Norges Banks Funksjonærforbund	81
Norges Skipsførerforbund, NSF	81
Nork Apotekerteknikerforbund, NATF	82
Norsk Bok- og papiransattes Forbund	82
Norsk Flygerforbund	83
Norsk Hjelpepleierforbund, NHF	83
Norsk Hydros Merkantile Forbund	84
Norsk Innkjøps- og Materialadministrasjonsforbund	84
Norsk Journalistlag	85
Norsk Lærerlag	85
Norsk Politiforbund, NPF	86
Norsk Skuespillerforbund	86
Norsk Styrmandsforening	87
Norsk Sykepleierforbund	87
Norske Meierifolks Landsforbund	88
Oljearbeidernes Fellessammenslutning, OFS	88

Kap. 2.5

Arbeidsgiverorganisasjoner	89
Arbeiderpressens Tarifforening, ATF	89
Norges Apotekerforening, NAF	90
Norsk Arbeidsgiverforening, N.A.F.	90
Forretningsbankenes Arbeidsgiverforening	91
Forsikringsselskapenes Arbeidsgiverforening	91
Handelens Arbeidsgiverforening	92
Den Kooperative Tarifforening	92
Norske Kommuners Sentralforbund	93
Landbrukets Arbeidsgiverforening	93
Norsk Offshoreforening	94
Private Helseinstitusjoners Landsforbund	94
Norges Rederiforbund	95
Skogbrukets Arbeidsgiverforening	95
Sparebankenes Arbeidsgiverforening	96
Norges Taxiforbund	96
De Norske Teatres Forening	97

FAGBEVEGELSEN og ARBEIDSLIVET

1985-86 DATA og DIAGRAMMER

I denne boken presenteres i lettfattelig og oversiktlig form en rekke ulike opplysninger om fagbevegelsen og arbeidslivet. De spenner fra data om alle medlemsforbund i LO, YS og AF til arbeidsulykker, fra holdninger til streik til pensjonsbestemmelser i europeiske land.

Boken vil være et nyttig oppslagsverk for en rekke grupper, fra fagorganiserte til informasjonsarbeidere, fra elever og studenter til lærere.

En stor del av opplysningene presenteres her for første gang. Informasjonen er hentet fra en rekke kilder – historiske verker, offentlig statistikk, internasjonale organisasjoner og opinionsundersøkelser.

FAFO

ISBN 82-991187-3-5

